

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ
ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ**

ՈՐՈՇՈՒՄ N 61/11

02-ը հուլիսի 2022 թվականի

Պատմություն (022201.00.6)(հեռակա) կրթական ծրագիրը հաստատելու մասին

Ղեկավարվելով «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի Իջևանի մասնաճյուղի կանոնադրության 21-րդ կետի 5-րդ ենթակետով և «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի Իջևանի մասնաճյուղի գիտական խորհրդի կանոնակարգի 4-րդ կետի 5-րդ ենթակետով՝ «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի Իջևանի մասնաճյուղի գիտական խորհուրդը որոշում է.

- 1 Հաստատել Պատմություն (022201.00.6)(հեռակա) կրթական ծրագիրը համաձայն հավելվածի:
- 2 Որոշումն ուժի մեջ է մտնում ընդունման պահից:

ԵՊՀ ԻՄ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝

Ա. Հ. ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ

Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետ

«Պատմություն»

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՐ

1. Ծրագրի անվանումը և մասնագիտության թվանիշը	Պատմություն 022201.00.6
2. Բուհը	«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի Իջևանի մասնաճյուղ
3. Ծրագիրը հավատարմագրված է	–
4. Շնորհվող որակավորումը	Պատմության բակալավր
5. Ծրագրի մեկնարկի ուսումնական տարին	2022/23
6. Ուսումնառության լեզուն	Հայերեն
7. Ուսուցման ձևը	Հեռակա

8. Ծրագրի ընդունելության չափանիշները/պահանջները
Ծրագրի դիմորդը պետք է ունենա. - միջնակարգ կամ միջին մասնագիտական կամ նախնական մասնագիտական կրթություն, - ընդունելությունը կատարվում է մրցութային կարգով հայոց լեզու, հայոց պատմություն առարկաներից գրավոր միասնական քննությունների արդյունքների հիման վրա:

9. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները
Ծրագրի նպատակն է պատրաստել կրթության, գիտության, մշակույթի ոլորտների ու պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման համակարգի համար պատմության բարձր որակավորում ունեցող մասնագետներ:

10. Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները
Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. - Մեկնաբանելու արդի պատմագիտության զարգացման հիմնական սկզբունքները, հայեցակարգային հիմնական մոտեցումները, մեթոդաբանական գլխավոր ուղղությունները և պատմության զարգացման օրինաչափությունները: - Ներկայացնելու պատմության գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները: - Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: - Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները:

Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. - Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: - Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ: - Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: - Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը: - Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: - Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն:

7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում:

Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:
2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
4. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
6. Կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:

11. Ծրագրի ուսումնական պլանը

Կցված է

12. Ուսումնական պլանի քարտեզը

Կցված է

13. Գնահատման ձևերը

- Հետազոտական աշխատանք
- Լուսապատկերաշար
- Բանավոր հարցում
- Գործնական աշխատանք
- Թեմատիկ աշխատանք
- Կիսամյակային ամփոփիչ աշխատանք
- Թղթապանակ
- Հետազոտական աշխատանք/մասնագիտական գրականության վերաբերյալ
- Ինքնագնահատում, փոխգնահատում
- Ռեֆերատ
- Էսսե
- Խմբային ներկայացում
- Տարաբնույթ առաջադրանքներ
- Զեկուցումներ
- Ուսումնական նախագծեր
- Գրավոր կարճ հաղորդագրություններ
- Ստուգարքներ
- Քննություններ
- Ընթացիկ քննություններ
- ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն

ԵՊՀ ԻՄ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգ, էջ 5-11:

14. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները

«Պատմություն» ծրագրի շրջանավարտները կարող են աշխատանքի անցնել միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում, թանգարաններում, արխիվներում, ռադիոյի, հեռուստատեսության և մամուլի ասպարեզներում, տուրիզմի ոլորտում, ՀՀ Կրթության և գիտության, Մշակույթի նախարարություններում, Ազգային անվտանգության ծառայությունում, տեղական ինքնակառավարման մարմիններում՝ զբաղեցնելով հետևյալ պաշտոնները.

Թանգարաններում.

- էքսկուրսավար,
- գիտաշխատող,

- բաժնի վարիչ,
- տնօրեն:

Արխիվներում.

- գիտաշխատող,
- բաժնի վարիչ
- տնօրեն:

Ռադիոյում, հեռուստատեսությունում, մամուլում.

- լրագրող, վերլուծաբան

Պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում.

- ստորին և միջին օղակների ծառայող:

Մանկավարժի որակավորման համար լրացուցիչ կրթություն ստանալու դեպքում կարող է աշխատել նաև դպրոցում.

- ուսուցիչ

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են շարունակել իրենց ուսումը մագիստրատուրայում:

15. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսները և ձևերը

«Պատմություն» կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար ֆակուլտետում առկա են 4 լսարաններ, որոնցից մեկը հազեցված է տեխնիկական միջոցներով՝ համակարգիչ և տեսասարք: Մասնաճյուղում հասանելի է ինտերնետ կապը՝ էլեկտրոնային գրադարաններից օգտվելու համար: Ունենք համապատասխան դիդակտիկ նյութեր՝ քարտեզներ:

16. Կրթական չափորոշիչները կամ ծրագրային կողմնորոշիչները, որոնք օգտագործվել են ծրագիրը մշակելիս

ԵՊՀ Պատմության կրթական ծրագիր

ՀՊՄՀ Պատմության կրթական ծրագիր

Լոմոնոսովի անվ. Պետական համալսարանի կրթական ծրագիր

17. Ծրագրային այլ կողմնորոշիչներ

17. Լրացուցիչ տեղեկատվություն ծրագրի վերաբերյալ

Մասնաճյուղում իրականացվող «Պատմություն» կրթական ծրագիրը 2022 թվականից իրականացվելու է մոդուլային ուսուցմամբ: Կարևոր շեշտը դրվել է ժամանակագրության վրա՝ Հայաստանի հարակից երկրների, Ռուսաստանի, Մերձավոր Արևելքի և Եվրոպայի երկրների պատմությունը ուսումնասիրելու են հայոց պատմությանը զուգահեռ: 7-րդ կիսամյակում նախատեսվում է «շարժունության պատուհան»՝ 15 կրեդիտ արժեքով, որոնք ուսանողները կարող են հավաքել ինչպես Մասնաճյուղի հարակից ծրագրերից, այնպես էլ՝ այլ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններից:

Մասնաճյուղում իրականացվող «Պատմություն» կրթական ծրագրի ուսանողները ի թիվս շատ դասընթացների, ուսումնասիրելու են արևելյան լեզուներից մեկը՝ վրացերեն կամ ադրբեջաներեն: Արևելյան այս լեզուներից մեկի ուսումնասիրությունը ավելի մրցունակ կդարձնի մեր շրջանավարտներին աշխատաշուկայում՝ ՀՀ զինված ուժերում, ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայությունում և այլն:

18. Պրոֆեսորադասախոսական համակազմին ներկայացվող պահանջներ

1. Ընդհանրական կարողություններ

Դասավանդման/մանկավարժական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ներկայացնելու դասընթացի նպատակները և խնդիրները, մեկնաբանելու և պարզաբանելու դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները և դրանց կապն ու համադրումը համապատասխան կրթական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ,
- կիրառելու դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման ժամանակակից մեթոդներ և տեխնոլոգիաներ,
- կիրառելու ուսանողներին մոտիվացնող և նրանց ակտիվությունը խրախուսող մեխանիզմներ և մեթոդներ,
- սահմանելու կրթական ընդհանուր նպատակ և ջանքեր ներդնելու դրա իրականացման ուղղությամբ,
- զարգացնելու ուսանողների վերլուծական, փաստերն ու իրողությունները ընդհանրացնելու, երևույթները համակողմանիորեն գնահատելու, եզրակացություններ կատարելու և տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունները,

- կազմելու դասընթացի փաթեթ:

Հետազոտական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- իրականացնելու գիտահետազոտական աշխատանքներ,
- վերլուծելու մանկավարժական սեփական գործունեության արդյունավետությունը,
- կիրառելու միջառարկայական և համալիր հետազոտությունների մեթոդաբանություններ,
- ճիշտ ընտրելու և համադրելու հետազոտությունների իրականացման և կիրառվող ուսուցման մեթոդները:

Հաղորդակցման

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսանողի հետ հաստատելու միջանձնային և կառուցողական հարաբերություններ,
- արդյունավետ պլանավորելու դասընթացը և դասապրոցները, կառավարելու լսարանը, բոլոր ուսանողներին դարձնելու ուսումնական գործընթացի ակտիվ մասնակիցներ,
- հաղորդակցվելու որևէ օտար լեզվով,
- պահպանելու մանկավարժական և մասնագիտական էթիկայի կանոնները,
- պահպանելու բարձրագույն կրթության ոլորտի իրավական նորմերը:

S2S կիրառության

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսումնական գործընթացում ազատ կիրառելու համակարգչային հիմնական ծրագրերը (MS Office փաթեթ՝ Word, Excel, Power-Point, Internet, e-mail),
- պատրաստելու և ներկայացնելու լուսացուցադրություններ,
- օգտագործելու առցանց ուսուցման տեխնոլոգիաներ,
- կիրառելու Moodle հարթակը դասապրոցներ իրականացնելու համար:

2. Մասնագիտական կարողություններ

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ներկայացնելու և մեկնաբանելու դասավանդման ոլորտի հիմնախնդիրները և ուսումնասիրության ժամանակակից մեթոդաբանական հիմքերը,
- սահմանելու դասավանդվող դասընթաց(ներ)ի հիմնական հասկացությունները, ուսումնասիրության հայեցակարգային մոտեցումները,
- ուսուցման գործընթացում ստեղծելու միջառարկայական կապեր,
- ձևակերպելու դասավանդվող առարկայի ոլորտում խնդիրներ, ընտրելու անհրաժեշտ ուսումնական նյութեր և ուսուցման միջոցներ,
- կիրառելու ոլորտի խնդիրների ուսումնասիրման մեթոդական առաջավոր փորձը և դրսևորելու ստեղծագործական մոտեցումներ:

3. Ընդհանուր պահանջներ

Գիտական գործունեություն

- Որակավորման կամ գիտական աստիճանի առկայություն դասավանդվող դասընթացի/մոդուլի ոլորտում:
- Գիտական աստիճանի և կոչման առկայություն/ցանկալի է բակալավրատում, պարտադիր՝ մագիստրատուրայի համար / :
- Հետազոտական աշխատանքների առկայություն մանկավարժության կամ դասավանդվող դասընթացի /մոդուլի ոլորտում:
- Մասնակցություն հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների:

Գիտամանկավարժական կամ պրակտիկ աշխատանքի փորձ

- Գիտական կամ մանկավարժական աշխատանքի փորձառություն՝ բացի «դասախոս» տարակարգի համար (նվազագույնը 3 տարի):
- Մասնակցություն որակավորման բարձրագույն դասընթացներին վերջին 5 տարիների ընթացքում:
- Մասնագիտական պրակտիկ գործունեության փորձառություն /ցանկալի է/:

«ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ծրագրի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ	
Ա1	Մեկնաբանելու արդի պատմագիտության զարգացման հիմնական սկզբունքները, հայեցակարգային հիմնական մոտեցումները, մեթոդաբանական գլխավոր ուղղությունները և պատմության զարգացման օրինաչափությունները:	Բ1	Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր:
Ա2	Ներկայացնելու պատմության գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները:	Բ2	Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ:
Ա3	Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը:		
Ա4	Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները:		
Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ		Բ3	Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ:
Գ1	Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:	Բ4	Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը:
Գ2	Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ3	Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:	Բ5	Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
Գ4	Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:	Բ6	Բնքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն:
Գ5	Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:	Բ7	
Գ 6	Կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:		

«ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶԸ

Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Մոդուլի թվանիշը	Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները																	
		Ա1	Ա2	Ա3	Ա4	Բ1	Բ2	Բ3	Բ4	Բ5	Բ6	Բ7	Գ1	Գ2	Գ3	Գ4	Գ5	Գ6	
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	0302/B05												+	+					
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-2	0302/B09												+	+					
Անգլերեն/ֆրանսերեն/ վրացերեն-1	0305/B15							+					+	+					
Անգլերեն /ֆրանսերեն/վրացերեն-2	0305/B16							+					+	+					
Ռուսերեն-1	0305/B03							+					+	+					
Ռուսերեն-2	0305/B08							+					+	+					
Քաղ.պաշտպան. և արտակարգ իրավիճակ. բնակչ. առաջին բուժօգնություն	0001/B07																	+	
Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	0105/B02								+					+	+				
Փիլիսոփայության հիմունքներ	0304/B12	+												+		+		+	
Իրավունքի հիմունքներ	0304/B14								+					+	+	+			
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B01																	+	
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B06																	+	
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B10																	+	
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B13																	+	
Տնտեսագիտության հիմունքներ	0201/B17	+							+					+					
Գործարարության հիմունքներ	0201/B17	+							+					+					
Քաղաքագիտության հիմունքներ	0304/B17			+					+		+			+	+	+			
Մշակութաբանության հիմունքներ	0202/B17								+					+	+	+			
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	0104/B04							+						+					
Կրոնագիտության հիմունքներ	0304/B17			+					+		+			+	+	+			
Իրավունքի հիմունքներ	0304/B14								+					+	+	+			
Բարոյագիտության հիմունքներ	0303/B17													+	+				
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	0303/B17								+					+	+	+			
Տրամաբանության հիմունքներ	0304/B17										+	+	+						
Հոգեբանության հիմունքներ	0303/B17								+					+	+	+			
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	0105/B17								+		+			+					
Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն և հայոց պատմություն	0304/B18				+							+		+		+			
Հին Աշխարհի պատմություն	0304/B21			+	+	+	+									+			
Նախնադարյան հասարակության պատմություն	0304/B19	+			+			+				+		+	+				
Հայոց պատմություն-1	0304/B20			+	+	+	+				+	+		+	+				

Հայոց պատմություն-2	0304/B25			+		+	+				+	+		+		+			
Ազգագրության հիմունքներ և հայ ազգագրություն /ՀԲ	0304/B31				+			+			+			+					
Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-1	0304/B24				+	+	+				+	+		+		+			
Հայոց պատմություն-3	0304/B29			+		+	+				+	+		+		+			
Եվրոպայի միջին դարերի պատմություն-1	0304/B30				+	+	+					+		+	+	+			
Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-2	0304/B26					+	+				+	+		+		+			
Հնագիտության հիմունքներ և Հայաստանի հնագիտություն	0304/B27	+			+			+				+		+	+				
Գրաբար	0302/B28							+				+	+						
Հայոց պատմություն-4	0304/B33			+		+	+	+	+		+	+		+		+			
Եվրոպայի միջին դարերի պատմություն-2	0304/B34					+						+		+	+	+			
Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-3	0304/B35				+	+	+	+	+		+	+		+	+	+			
Հայոց պատմություն-5	0304/B39					+	+				+	+		+		+			
Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նոր դարերի պատմություն-1	0304/B37					+		+	+		+	+		+	+	+			
Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-4	0304/B40			+		+	+				+	+		+		+			
Պատմագիտության տեսություն և մեթոդաբանություն/ՀԲ	0304/B41				+			+			+			+					
Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նոր դարերի պատմություն-1	0304/B47	+	+								+						+		
Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների պատմություն	0304/B43					+						+		+	+	+			
Թանգարանագիտություն և արխիվագիտություն	0304/B48				+	+	+				+			+		+	+		
Հայոց պատմության աղբյուրագիտություն /ՀԲ	0304/B46					+	+	+	+		+	+		+		+			
Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նորագույն պատմություն	0304/B51	+	+								+						+		
Համաշխարհային պատմության աղբյուրագիտություն	0304/B38					+	+					+		+	+	+	+		
Աշխարհաքաղաքականություն	0304/B55		+								+						+		
Հայոց պատմության պատմագրություն /ՀԲ	0304/B49			+			+	+	+		+	+		+		+			
Հայ և համաշխարհային արվեստի պատմություն	0304/B 42			+						+		+							
Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն -5	0304/B36			+			+			+									
Հայ քաղաքական կուսակցությունների պատմություն	0304/B42				+	+	+				+			+		+	+		
Պառլամենտարիզմի պատմություն	0304/B54																		
Դասական կամ արևելյան լեզուներ- վրացերեն/ ադրբեջաներեն	0304/B54	+	+									+		+		+			
Դեմոկրատիայի պատմություն	0304/B54							+		+			+	+					
Հռոմեական ժառանգությունը և եվրոպական հանրույթը	0304/B54			+	+							+		+		+			

Հայ ռազմարվեստի պատմություն	0304/B54				+	+					+	+		+	+		+		
Նոր և նորագույն ժամանակների սոցիալ-քաղաքական պատմություն	0304/B54			+	+							+		+		+			
Հայկական հարցի և հայոց ցեղասպանության պատմություն	0304/B54				+						+			+					
Փիլիսոփայության պատմություն	0304/B54				+	+	+				+		+			+	+		
Ուրբանիզմի պատմություն	0304/B42																		
Քաղաքակրթությունների տեսություն և պատմություն	0304/B54					+	+					+		+	+	+			
Անցումային շրջանի ազգաբանություն	0303/B54																		
Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի քաղաքակրթություն, Այսրկովկասի հնագիտություն	0303/B54																		
Միջուղի պատմություն	0303/B54																		
Ուսումնական պրակտիկա	0304/B57	+	+					+	+		+			+			+		
Մասնագիտական պրակտիկա	0304/B60				+	+					+		+	+	+	+			
Ավարտական աշխատանք	0304/B61				+	+					+		+	+	+	+			

«ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ

Թվանիշ	Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Կրեդիտներ	Ուսումնական բեռնվածությունը, ժամ																							Գնահատման ձևը	
								1		2		3		4		5		6		7		8		9			10
			Ընդ.	Դսիս.	Գրծ./սեմ.	Լաբ.	Ինք.	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ	Կրդ.	Լս.ժ						
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ	30	900	195	525	0	600	14	16	14	16	2	4	10	12												
	Պարտադիր դասընթացներ	36	1200	135	525	0	540	14	16	14	16	2	4	6	8												
	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	2	60	0	10	0	50	2	2.5																		Ստ.
	Քաղ. պաշտպան. և արտակարգ իրավիճ. բնակչ. առաջին բուժօգն.	4	120	9	9	0	102	4	4.5																		Ստ.
	Անգլերեն/Ֆրանսերեն/վրացերեն-1	4	120	0	18	0	102	4	4.5																		Ստ.
	Ռուսերեն-1	4	120	0	18	0	102	4	4.5																		Ստ.
	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-2	2	60	0	10	0	50			2	2.5																Ստ.
	Անգլերեն/Ֆրանսերեն, վրացերեն/-2	4	120	0	18	0	102			4	4.5																Ստ.
	Ռուսերեն-2	4	120	0	18	0	102			4	4.5																Ստ.
	Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5														Ստ.
	Փիլիսոփայության հիմունքներ	4	120	9	9	0	102					4	4.5														Ստ.
	Կամրնտրական դասընթացներ	4	120	20	0	0	100					4	5.0														Ստ.
	Տնտեսագիտության հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5														Ստ.
	Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	2	60	10	0	0	50					2	2.5														Ստ.
	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	2	60	0	10	0	50					2	2.5														Ստ.
	Գործարարության հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5														Ստ.
	Իրավունքի հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5														Ստ.
	Քաղաքագիտության հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5														Ստ.

Մշակութաբանության հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5															Ստ.
Կրոնագիտության հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5															Ստ.
Բարոյագիտության հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5															Ստ.
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5															Ստ.
Տրամաբանության հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5															Ստ.
Հոգեբանության հիմունքներ	2	60	10	0	0	50					2	2.5															Ստ.
ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ	14 6	4380	1604	751	0	2685	17	16	17	16	27	27	21	18	30	26	30	28	30	26	0	0					
Պարտադիր դասընթացներ	15 6	4800	1504	701	0	2595	17	16	17	16	27	27	21	18	26	22	26	25	26	23	0	0					
Նախնադարյան հասարակության պատմություն	3	90	10	4	0	76	3	3.5																			առ. Եզր. գն
Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն և հայոց պատմություն	7	210	18	9	0	183	7	6.0																			Եզր. գն
Հին Աշխարհի պատմություն	9	270	30	10	0	230			9	10.0																	Եզր. գն
Հայոց պատմություն-1	5	150	20	4	0	126			5	6.0																	Եզր. գն
Հայոց պատմություն-2	7	210	20	8	0	182					7	7.0															Եզր. գն
Հնագիտության հիմունքներ և Հայաստանի հնագիտություն	6	180	22	6	0	152					6	7.0															Եզր. գն
Հայոց պատմություն-3/ ՀԲ	6	180	20	8	0	152							6	7.0													Եզր. գն
Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-1	3	90	11	2	0	77							3	3.0													առ. Եզր. գն
Եվրոպայի միջին դարերի պատմություն-1	5	150	18	6	0	126							5	6.0													Եզր. գն
Համաշխարհային պատմության աղբյուրագիտություն	4	120	10	4	0	106							4	3.5													Առ. Եզր. գն
Թանգարանագիտություն և արխիվագիտություն	3	90	10	4	0	76							3	3.5													առ. Եզր. գն

	Գրաբար	4	120	0	18	0	102							4	4.5												առ. եզր. գն
	Հայոց պատմություն-4	5	150	18	6	0	126									5	6.0										եզր. գն
	Եվրոպայի միջին դարերի պատմություն-2	6	180	18	6	0	156									6	6.0										եզր. գն
	Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-2	6	180	18	9	0	153									6	6.0										եզր. գն
	Հայոց պատմության աղբյուրագիտություն/ՀԲ	5	150	18	6	0	126									5	6.0										եզր. գն
	Հայոց պատմություն-5	5	180	18	10	0	152											6	7.0								Եզ.գ ն.
	Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նոր դարերի պատմություն-1	6	180	18	10	0	152											6	7.0								եզր. գն.
	Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-3	6	180	18	9	0	153											6	6.0								եզր. գն
	Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների պատմություն	4	120	14	4	0	102											4	4.5								Առ. եզր. գն.
	Հայոց պատմության պատմագրություն/ ՀԲ	6	180	18	6	0	156													6	6.0						եզր. գն
	Ազգագրության հիմունքներ և հայ ազգագրություն /ՀԲ	6	180	18	6	0	156													6	6.0						եզր. գն
	Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նոր դարերի պատմություն-2	6	180	18	6	0	156													6	6.0						եզր. գն
	Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-4	6	180	18	5	0	157													6	5.0						եզր. գն
	Պատմագիտության տեսություն և մեթոդաբանություն /ՀԲ	4	120	14	4	0	102															4	4.5				եզր. գն
	Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-5	4	120	14	4	0	102															4	4.0				Առ. եզր. գն.
	Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նորագույն պատմություն	6	180	18	10	0	152																	6	7.0		եզր. գն
	Կամընտրական դասընթացներ																										
	Հայ քաղաքական կուսակցությունների պատմություն	2	60	10	0	0	50															2	2.5				առ.եզր.գն.
	Հայ և համաշխարհային արվեստի պատմություն	2	60	10	0	0	50															2	2.5				առ.եզր.գն

	Ուրբանիզմի պատմություն	2	60	10	0	0	50													2	2. 5					առ.եզ ր.գն
	Պառլամենտարիզմի պատմություն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ.ե զր.գն
	Դասական կամ արևելյան լեզուներ վրացերեն/ադրբեջաներեն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ.եզ ր.գն
	Դեմոկրատիայի պատմություն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ.եզ ր.գն.
	Հռոմեական ժառանգությունը և եվրոպական հանրույթը	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ.եզ ր.գն
	Հայ ռազմարվեստի պատմություն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ.եզ ր.գն
	Նոր և նորագույն ժամանակների սոցիալ-քաղաքական պատմ.	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ. եզր. գն
	Հայկական հարցի և հայոց ցեղասպանության պատմություն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ. եզր. գն
	Միլիտորի պատմության հիմնահարցեր	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ. եզր. գն
	Անցումային շրջանի ազգաբանություն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ. եզր. գն
	Փիլիսոփայության պատմություն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ. եզր. գն
	Աշխարհաքաղաքականություն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ. եզր. գն
	Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի քաղաքակրթություն, Այսրկովկասի հնագիտություն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ. եզր. գն
	Քաղաքակրթությունների տեսություն և պատմություն	5	250	18	0	0	232													5	7. 5					առ. եզր. գն
	Կրթական այլ մոդուլներ	30	900	0	0	0	900										4	0. 0						26	0 . 0	
	Ուսումնական պրակտիկա	4	120				120										4	0. 0								Մտ.
	Մասնագիտական պրակտիկա	6	180				180																	6	0 . 0	Մտ.
	Ավարտական աշխատանք	20	600				600																	20	0 . 0	Առ.քն թ. գն

Հարակից կրթական ծրագրերից ընտրվող դասընթացներ 15/3			15	450	72		378															15	18.0			
		Հարակից կրթական ծրագրերից ընտրվող դասընթացներ 15/3		450	72		378															15	18.0			Առ.ընթաց
	1	Հարակից դասընթաց 1-5 կրեդիտ			24																					
	1	Հարակից դասընթաց 2-5 կրեդիտ			24																					
	1	Հարակից դասընթաց 3-5 կրեդիտ			24																					
			240	7320	1799	1276	0	4245	31	32	31	32	31	31	31	30	32	26	30	28	32	26	26	0		240

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ**

**Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետ
«Պատմություն»
ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐ**

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ՝ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

1.0302/B05	2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել խոսքը, նրա դրսևորման ձևերը, ուղղախոսական ու արտասանական նորմերը, խոսքի բաղադրիչների կապակցման միջոցները, խոսքի մասերի գործածության յուրահատկությունները, գրագրության ձևերը և խոսքային էթիկան, կառուցել արտահայտիչ ու ներգործուն գրավոր ու բանավոր խոսք: Դասընթացի խնդիրները. - ուսուցանել խոսքի մշակույթի ընդհանուր օրինաչափությունները, լեզվական և գրական նորմերը, հնչյունական, բառային և քերականական մակարդակներն ու նրանց կիրառության յուրահատկությունները, - ձևավորել ու մշակել գրական խոսքի բարձր ճաշակ ու մշակույթ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն - ներկայացնելու խոսքի ընդհանուր հատկանիշները, դրսևորման ձևերը, սահմանելու և ճիշտ կիրառելու լեզվական և հնչյունական-արտասանական, ուղղախոսական նորմերը, - ձևավորելու բանավոր խոսքի կուլտուրա և գրավոր խոսքի բարձր մակարդակ՝ ճիշտ և տեղին կիրառելով լեզվական տարբեր իրողությունները (բառապաշարի շերտեր, ձևաիմաստային խմբեր, դարձվածքներ և այլն): - սահմանելու, բացատրելու գրական, լեզվական, ոճական նորմաները, որոնք կիրառելի են ժամանակակից հայերենում: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - կառուցելու հարուստ բառապաշարով, շարահյուսորեն ճշգրիտ կապակցված գրավոր և բանավոր խոսք, - գործառնելու գրագրության ձևերը, ուղղախոսության և արտասանվածքի նորմերը բանավոր խոսքում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, - աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրությամբ: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - քննարկում /բանավեճ - համագործակցային աշխատանք - մտազրոհ - վերլուծական մեթոդ - խոսքային կամ բանավոր մեթոդ - գրավոր մեթոդ - բացատրական մեթոդ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Խոսքի մշակույթ առարկան, նպատակը և խնդիրները: Խոսքի դրսևորման ձևերը: Լեզվական նորմ:		

Թեմա 2. Հնչյունական /արտասանական/ մակարդակ: Գրագրության ձևեր: Թեմա 3. Բառային մակարդակ: Թեմա 4. Քերականական մակարդակ: Ձևաբանություն: Թեմա 5. Շարահյուսություն:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ավետիսյան Յու., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, Եր., 2014: 2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, Եր, 2015: 3. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու/Ձևաբանություն/, Եր, 2002: 4. Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003: 5. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003: 6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Եր., 1997:		
1. 0302/B09	2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ -2	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել ու զարգացնել լեզվի կիրառական և հաղորդակցական հնավորությունները խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցների յուրացմամբ, գործառական բոլոր ոճերի առանձնահատկությունների իմացությամբ ու անսխալ, գրագետ գործառմամբ, ձևավորել կարողություններ՝ գեղարվեստական խոսքի հնչյունական, բառային ու քերականական առանձնահատկությունները ինքնուրույն մեկնաբանելու և արժևորելու համար, ծանոթացնել հրապարակային խոսքի ընդհանուր կառուցվածքին և հիմնական հատկանիշներին և կիրառելի դարձնել ուսումնական գործընթացներում:		
Դասընթացի խնդիրները. 1. բացահայտել արտահայտչական և պատկերավորման միջոցների դերը խոսքում, խոսքի գործառական տարբերակների համակարգը /գիտական, պաշտոնական, խոսակցական/, գեղարվեստական և հրապարակային խոսքի խնդիրները, կառուցվածքը, լեզվական առանձնահատկությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու խոսքի արժանիքները, 2. կիրառելու արտահայտչական և պատկերավորման միջոցները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. լուսաբանելու գործառական ոճերի դասակարգման հիմունքները և ոճերի առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կառուցելու պատկերավոր և գրագետ խոսքարվեստ, վերացնելու խոսքային անճշտությունները, դրսևորելու խոսքային բարձր էթիկետ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:		
Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. մտազրոհ 4. վերլուծական մեթոդ 5. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 6. գրավոր մեթոդ 7. բացատրական մեթոդ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Խոսքի արժանիքները: Թեմա 2. Խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցներ: Թեմա 3. Խոսքի գործառական տարբերակներ /գիտական, պաշտոնական, խոսակցական/: Թեմա 4. Գեղարվեստական ոճ: Հրապարակային խոսք:		

14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ավետիսյան Յու., Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, Եր., 2014: 2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, Եր., 2015: 3. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու/Ձևաբանություն/, Եր., 2002: 4. Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003: 5. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր., 2003: 6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Եր., 1997:
--

1. 0305/B03	2. Ռուսերեն -1	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5. 0/18/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ելնելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից: Դասընթացի խնդիրներն են. 1. ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա, 2. վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք, 3. խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները, 4. հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը, 2. ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշար, 3. կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կարդալու, պատմելու, մեկնաբանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ճանաչողական բնույթի տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին), 2. ընկալելու և սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնները. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ 5. ինդուկտիվ մեթոդ 6. դեդուկտիվ մեթոդ 7. վերլուծական մեթոդ 8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 9. գրավոր մեթոդ 10. բացատրական մեթոդ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանք-		

ների արդյունքների վրա:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հնչյունաբանություն: Ձայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը: Արտասանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: Բաժին 2. Բառագիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստները: Հումանիշներ, հակահիշներ, համանուններ, հարանուններ: Դարձվածքներ: Բաժին 3. Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, ածանցներ, վերջավորություններ, նրանց ուղղագրությունը/: Բաժին 4. Ձևաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական կարգերը, գոյականի ուղղագրությունը: Ածական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Թվական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Դերանուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Русский язык, Под общ. ред. Л. М. Мкртчяна. Ер., изд-во ЕГУ, 2004 2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация Речь., П. Б. Балаян, Л. А. Тер-Саркисян, Б. С. Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г. 3. Учебные пособия по специальности.

1. 0305/B08	2. Ռուսերեն -2	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5. 0/18/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը: Դասընթացի խնդիրներն են. 1. ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա, 2. վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք, 3. խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները, 4. հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը, 2. կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով, 3. գործածելու մասնագիտական տեքստին հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ընտրելու, վերլուծելու և ադապտացնելու տնտեսագիտության, բնագիտության և հումանիտար ոլորտներից ձեռք բերած հիմնարար միջգիտակարգային գիտելիքները անկանխատեսելի իրավիճակներում արդյունավետ միջմշակութային հաղորդակցման և թարգմանություններ կատարելու նպատակով, 2. կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները, 3. վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ, 4. թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ռուսերեն և հակառակը, 5. զանազանելու մասնագիտական հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. գնահատելու, վերլուծելու և գուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը, 2. օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:		
11. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում		

պատմական փաստերի նկատմամբ: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ 5. ինդուկտիվ մեթոդ 6. դեդուկտիվ մեթոդ 7. վերլուծական մեթոդ 8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 9. գրավոր մեթոդ 10. բացատրական մեթոդ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Ձևաբանություն: Դերբայ, դերբայական դարձված, ուղղագրությունը: Մակբայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Կապեր, շաղկապներ, մասնիկներ, ձայնարկություններ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բաժին 2. Շարահյուսություն. շարահյուսության հիմնական միավորները /բառակապակցություն, նախադասություն, նախադասության անդամներ/: Պարզ նախադասություն, դասակարգումը, նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամները: Բարդ նախադասություն, դասակարգումը, տեսակները: Բաժին 3. Մասնագիտական տեքստ, կառուցվածքը, տվյալ մասնագիտության տեքստին համակարգը, մասնագիտական տեքստին բնորոշ շարահյուսական կառուցվածքները: Բաժին 4. Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները: Գիտական գեկույցների և մասնագիտական ռեֆերատների կառուցման հիմնական սկզբունքները:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ 1. Русский язык, Под общ. ред. Л. М. Мкртчяна, Ер., изд-во ЕГУ, 2004. 2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь. П.Б.Балаян, Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г. 3. Учебные пособия по специальности.		

1. 0305/B15	2. Անգլերեն -1	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5. 0/18/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգաբք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել ուսանողների լեզվական գիտելիքները անգլերեն լեզվից՝ լեզվի բոլոր մակարդակներում (կարդալ, գրել, ունկնդրել, խոսել), զարգացնել ուսանողների հաղորդակցական հմտությունները՝ միջմշակութային հաղորդակցման: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել տվյալ մասնագիտության ոլորտում խիստ գործածական բառապաշար, 2. զարգացնել ձեռք բերված գիտելիքները համապատասխան խոսքային իրավիճակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. անգիր վերարտադրելու մասնագիտական բառապաշարը, 2. թվարկելու հնչյունական և ուղղախոսական կանոնները և բացառությունները, 3. թվարկելու նախադասության տիպերը և դրանց շարադասական հատկանիշները, 4. տարբերելու խոսքի մասերը և դրանց կիրառական առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու մասնագիտական բառապաշարը և քերականական գիտելիքները՝ ճիշտ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելիս,		

2. ընկալելու կարողացած և ունենդրած նյութի հիմնական բովանդակությունը, 3. կատարելու A1 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. տարանջատելու հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից, 2. իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում, 3. կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրությունում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. հաղորդակցական մեթոդ 2. մտազրոհ 3. ուսանողական պորտֆոլիո 4. խմբային աշխատանք 5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն 6. աշխատանք տեղեկագրով 7. ռեֆերատ 8. ինքնուրույն աշխատանք:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքը համարվում է ստուգված ուսանողի՝ մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ /և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում. • գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, • ռեֆերատ, • լուսատեսաշար • խմբային աշխատանք, • ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հնչյունաբանություն և ուղղախոսություն: Հնչյունների դասակարգումը և արտասանական հատկանիշները: Բաժին 2. Քերականություն: Խոսքի մասեր: Շարահյուսություն: Բաժին 3. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Համաշխարհային պատմության հիմնահարցեր: Թարգմանություններ անգլերենից հայերեն:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Mkhitarian, Ye., Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan, 2004. 2. Cincotta, Howard (Ed.). An Outline of American History. United States Information Agency., 1994. 3. Kirn, Elaine. About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language Programs Division., 1989. 4. Myers, Sondra (Ed.). Democracy Is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies: The Handbook. New London, CT: Connecticut College. 1997. 5. Short, Deborah J., Seufert-Bosco, Margaret, & Grognet, Allene Guss. (1995). By the People, for the People: U.S. Government and Citizenship. McHenry, IL: Delta Systems Co., Inc.		

1. 0305/B16	2. Անգլերեն- 2	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5. 0/18/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել մասնագիտական բառապաշարը, խորացնել ուսանողների		

գիտելիքները և հմտությունները հաղորդակցական բարդ իրավիճակներում: Դասընթացի խնդիրները. - ներկայացնել պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և նմուշների հիման վրա ձևակերպել սեփականը, - հաղորդել գիտելիքներ մասնագիտական նորաբանությունների ոլորտից:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն - թվարկելու պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և ներկայացնելու սեփական օրինակները, - կազմելու գրավոր և բանավոր շարադրանք՝ օգտագործելով A2 մակարդակին համապատասխան բառապաշար և քերականական կառույցներ: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - ընկալելու և վերարտադրելու կարդացած և ունկնդրած A2 մակարդակի տեքստերի և երկխոսությունների հիմնական բովանդակությունը, - շարադրելու խոսքային իրավիճակին համապատասխան գրավոր և բանավոր պատասխան, - կատարելու A2 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում, - կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ, - ներգրավելու ձեռք բերված գիտելիքները և կարողությունները միջազգային ասպարեզում՝ անգլերենը օգտագործելով որպես հետագա մասնագիտական առաջընթացի միջոց:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - հաղորդակցական մեթոդ - մտազրոհ - ուսանողական պորտֆոլիո - խմբային աշխատանք - գրավոր և բանավոր թարգմանություն - աշխատանք տեղեկագրով - ռեֆերատ - ինքնուրույն աշխատանք:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբլիզը համարվում է ստուգված ուսանողի՝ մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ/ և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում. - գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, - ռեֆերատ, - պրեզենտացիա, - խմբային աշխատանք, - ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ, CV, դիմում, մոտիվացիոն նամակ):
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Պաշտոնական գրագրություն: Ինքնակենսագրություն, մոտիվացիոն նամակ, դիմում: Բաժին 2. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Հայոց պատմությունը համաշխարհային համատեքստում: Թարգմանություններ հայերենից անգլերեն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Mkhitaryan, Ye., Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan, 2004,
2. Cincotta, Howard (Ed.). An Outline of American History. United States Information Agency, 1994.
3. Kirn, Elaine. About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language Programs Division, 1989.
4. Myers, Sondra (Ed.). Democracy Is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies: The Handbook. New London, CT: Connecticut College. 1997.
5. Short, Deborah J., Seufert-Bosco, Margaret, & Grognet, Allene Guss. (1995). By the People, for the People: U.S. Government and Citizenship. McHenry, IL: Delta Systems Co., Inc.

1.0305/B15	2.Ֆրանսերեն – 1	3.4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5.0/18/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, բերականական և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա: Այս փուլում ստացած գիտելիքները հիմք են հանդիսանում հետագա՝ առավել խորացված ուսումնասիրության համար: Դասընթացի խնդիրները. 1. խորացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, բերականության և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա, 2. ֆրանսերենի բերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ, 3. հանրագումարի բերել ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները: 9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները, 2. ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները, 2. ճիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները, 3. լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և բերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ), 4. առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն, 2. ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները, 3. ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր, 4. բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր: 10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝ 1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ 2. ընթերցանություն 3. թեստ		

4. ռեֆերատ 5. դիագնոստիկ ստուգում 6. շնորհանդես 7. ինքնուրույն աշխատանք:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անցկացվում է բանավոր հարցում:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ռիթմիկ խմբեր: Շեշտ: Enchainement. Liaison. Թեմա 2. Հատուկ և հասարակ գոյական: Գոյականի սեռը, թիվը: Սեռի արտահայտությունը հոդերի և ածանցների միջոցով: Թեմա 3. Որոշյալ և անորոշ հոդ: Մասնական հոդը որպես անորոշ քանակ արտահայտելու միջոց: Միաձուլված հոդ: Հոդը չօգտագործելու դեպքերը: Թեմա 4. Ածական: Ածականի համաձայնությունը գոյականի հետ: Ածականի իմաստի փոփոխությունը՝ կախված նրա դիրքից: Թեմա 5. Ցուցական, ստացական, հարցական և բացականչական, անորոշ ածականներ: Թեմա 6. Թվական: Քանակական և դասական թվականներ և դրանց գործածությունը: Թեմա 7. Դերանուն: Անձնական անշեշտ դերանուններ, դրանց գործածությունը որպես ենթակա, ուղիղ և անուղղակի խնդիր: Անձնական շեշտված դերանուններ:
14.Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Попова И.Н., Казакова Ж.А., «Французский язык», Москва, 2008 2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, «Grammaire progressive du francais» (Niveau intermediaire). 3. Cl. Miquel, «Communication progressive du francais» (Niveau debutant), 4. M. Djoulhakian, R. Meliksntian, A. Mouradian, «Manuel de francais», Erevan – 2011.

1.0305/B16	2.Ֆրանսերեն – 2	3.4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5.0/18/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ խորացնել և զարգացնել նախորդ փուլում ձեռք բերված գիտելիքները, ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր մասնագիտական տեքստերից օգտվելու ունակություններ:		
Դասընթացի խնդիրները. 1. խորացնել նախորդ կիսամյակում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականության և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա, 2. ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ, 3. հանրագումարի բերել ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները, 2. ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները, 2. ճիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները, 3. լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և քերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ), 4. առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր,		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն, 2. ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները, 3. ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր, 4. բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝ 1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ 2. ընթերցանություն 3. թեստ 4. ռեֆերատ 5. դիագնոստիկ ստուգում 6. շնորհանդես 7. ինքնուրույն աշխատանք:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անց է կացվում բանավոր հարցում:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Գոյականների իգական սեռի կազմության տարբեր միջոցների դասակարգում՝ քերականորեն, ձևաբանորեն, բառային: Երկու սեռ ունեցող գոյականներ: Թեմա 2. Միայն հոգնակի թվով գործածվող գոյականներ. Բաղադրյալ գոյականների հոգնակի թվի կազմությունը: Թեմա 3. Անորոշ դերանվանական ածականներ: Թեմա 4. Հարաբերական դերանուններ. դրանց ձևերը և գործածությունը նախադասության մեջ Թեմա 5. Բայ: Եղանակավորման քերականական արտահայտությունը: Թեմա 6. Ֆրանսերեն լեզվի խոնարհման բնութագիրը: Եղանակների կազմությունը և գործածությունը նախադասություններում: Թեմա 7. Նախդիրների համակարգային դասակարգում: Տարբեր հարաբերություններ արտահայտող նախդիրներ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Попова И.Н., Казакова Ж.А., «Французский язык», Москва, 2008. 2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, «Grammaire progressive du francais» (Niveau intermediaire). 3. Cl. Miquel, «Communication progressive du francais» (Niveau debutant), 4. M. Djoulhakian, R. Meliksntian, A. Mouradian, «Manuel de francais», Erevan – 2011.		

1. 0305/B03	2. Վրացերեն -1	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5. 0/18/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ելնելով հաղորդակցման հիմնական պահանջումներից: Դասընթացի խնդիրներն են. 1. ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա, 2. վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք, 3. խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները, 4. հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը, 2. ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշար, 3. կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կարդալու, պատմելու, մեկնաբանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ճանաչողական բնույթի		

տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին), 2. ընկալելու և սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ 5. ինդուկտիվ մեթոդ 6. դեդուկտիվ մեթոդ 7. վերլուծական մեթոդ 8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 9. գրավոր մեթոդ 10. բացատրական մեթոդ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են Ստուգաբքը անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հնչյունաբանություն: Ձայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը: Արտասանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: Բաժին 2. Բառագիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստները: Հոմանիշներ, հականիշներ, համանուններ, հարանուններ: Դարձվածքներ: Բաժին 3. Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, ածանցներ, վերջավորություններ, նրանց ուղղագրությունը/: Բաժին 4. Ձևաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական կարգերը, գոյականի ուղղագրությունը: Ածական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Թվական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Դերանուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Գորգաձև Ռ., Հայերեն-վրացերեն գրուցարան, Երևան-Թբիլիսի, 2004:		

1. 0305/B08	2. Վրացերեն -2	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5. 0/18/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը: Դասընթացի խնդիրներն են. 1. ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա, 2. վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք, 3. խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները, 4. հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը, 2. կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով, 3. գործածելու մասնագիտական տեքստին հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ընտրելու, վերլուծելու և ադապտացնելու տնտեսագիտության, բնագիտության և հումանիտար ոլորտներից ձեռք բերած հիմնարար միջգիտակարգային գիտելիքները անկանխատեսելի իրավիճակներում արդյունավետ միջմշակութային հաղորդակցման և թարգմանություններ կատարելու նպատակով, 2. կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները, 3. վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ, 4. թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ռուսերեն և հակառակը, 5. զանազանելու մասնագիտական հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. գնահատելու, վերլուծելու և գուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը, 2. օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:	11.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Գ1.Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրությունում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ 5. ինդուկտիվ մեթոդ 6. դեդուկտիվ մեթոդ 7. վերլուծական մեթոդ 8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 9. գրավոր մեթոդ 10. բացատրական մեթոդ:	12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Ձևաբանություն: Դերբայ, դերբայական դարձված, ուղղագրությունը: Մակբայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Կապեր, շաղկապներ, մասնիկներ, ձայնարկություններ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բաժին 2. Շարահյուսություն. շարահյուսության հիմնական միավորները /բառակապակցություն, նախադասություն, նախադասության անդամներ/: Պարզ նախադասություն, դասակարգումը, նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամները: Բարդ նախադասություն, դասակարգումը, տեսակները: Բաժին 3. Մասնագիտական տեքստ, կառուցվածքը, տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը, մասնագիտական տեքստին բնորոշ շարահյուսական կառուցվածքները: Բաժին 4. Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները: Գիտական զեկույցների և մասնագիտական ռեֆերատների կառուցման հիմնական սկզբունքները:	

14. Հիմնական գրականության ցանկ 1. Գորգաձև Ռ., Հայերեն-վրացերեն գրուցարան, Երևան-Թբիլիսի, 2004:
--

1.0105/ B02	2. Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6.3-ին կիսամյակ	7. ստուգաթղթ	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել կենսոլորտի կառուցվածքի տեսական հիմնահարցերը և «մարդ-կենսոլորտ» համակարգում նրանց փոխազդեցությունը, ինչպես նաև պատրաստել որակյալ մասնագետներ, որոնք կարող են գնահատել շրջակա միջավայրի աղտոտման աստիճանը, որպես հասարակության գործունեության արդյունք և նախագծուշացնելու կամ կանխարգելելու անթրոպոգեն գործունեության ոչ ցանկալի հետևանքները: Նպաստել հասկանալու էկոլոգիական հիմնախնդիրների էությունը և զարգացնել այդ խնդիրները լուծելու ունակությունը: Դասընթացի խնդիրները. - ուսանողների տալ հիմնարար գիտելիքներ՝ էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունների և օրենքների, էկոլոգիական համակարգերի և գործընթացների, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական հնարավորությունների, բնական և տեխնոգեն միջավայրերի, ժամանակակից զարգացման տենդենցների, էկոլոգիական մշակույթի, որպես գործոնի ձևավորման, էկոլոգիական ճգնաժամերի, էկոլոգիայի բնագավառում միջազգային իրավական նորմերի, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող էկոլոգիական օրենսդրության մասին, ուսանողների մոտ զարգացնել հմտություններ բնագիտությունից, էկոլոգիայից, բնապահպանությունից՝ ձևավորելով դիտարկելու, ստեղծագործելու, հետազոտելու ունակությունները, տրամաբանական և գիտական լեզվամտածողությունները, եզրակացություն անելու կարողությունները: - դաստիարակել քաղաքացիական դիրքորոշում և պատասխանատվություն՝ մարդկության և բնական միջավայրի նկատմամբ: 9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն - սահմանելու էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունները, էկոլոգիական հիմնական և կարևոր օրենքները, սկզբունքները, օրինաչափությունները և կանոնները, - նշելու շրջակա միջավայրի զարգացման կոնցեպցիաները և թվարկելու մթնոլորտի, ջրոլորտի և հողոլորտի վրա հիմնական անթրոպոգեն ազդեցություն ունեցող աղտոտող նյութերը և ներկայացնելու նրանց վերլուծության մեթոդները: - բացատրելու, թե ի՞նչ ազդեցություն կարող է ունենալ բնակչության վրա շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - էկոլոգիական գնահատական տալու շրջակա միջավայրի հիմնական գործոններին, - նախագծուշական միջոցառումներ ներկայացնելու՝ զերծ պահելու շրջակա միջավայրը էկոլոգիական աղետներից, - անցկացնելու մոնիտորինգ և գնահատելու տարածաշրջանի էկոլոգիական իրավիճակը, համապատասխան եզրակացություն տալ այն նպաստող գործոնների մասին, որոնք կբարելավեն տարածաշրջանի էկոլոգիան: գ. քննիչական/փոխանցելի կարողություններ - ցուցաբերելու ինքնուրույն ուսումնասիրելու ունակություն: - հետազոտություններ անելու՝ ստացած տեղեկությունը արհեստավարժ օգտագործելու խնդիրների լուծման նպատակով: - կիրառելու կանխատեսման մեթոդը՝ որոշելու համար, թե այս կամ այն գործոնը, ինչպիսի ազդեցություն կարող է ունենալ տվյալ էկոհամակարգի վրա: 10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ5. Գիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Պասիվ դասախոսություն 2. Ակտիվ դասախոսություն ✓ <i>հարց ու պատասխան</i> ✓ <i>զրույց</i> 3.Ինտերակտիվ դասախոսություն ✓ <i>«Power Point» համակարգչային ծրագրով դրվագների ցուցադրում</i> ✓ <i>հարց ու պատասխան</i> ✓ <i>բանավեճ</i> ✓ <i>զրույց</i>
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1. Բանավոր քննում ըստ նախապես ներկայացված հարցաշարի կամ դասախոսի կողմից առաջադրված թեմայով ռեֆերատի գեկուցում: 2. Այն ուսոնողները, որոնք ամբողջական դասընթացի մաս կազմող 5 և ավելի թեմաներից կամ ինքնուրույն աշխատանքների թեմաներից գնահատվել են «ստուգված», ապա ստանում են «Ստուգված»:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Էկոլոգիայի համառոտ պատմությունը: Էկոլոգիայի կառուցվածքը, առարկան և օբյեկտը: Լիբիխի, մինիմումի, Վիլյամի գործոնների անկախության և Շելֆորդի տոլերանտության օրենքները: Թեմա 2. Էկոհամակարգի գործունեության սկզբունքները: Էկոհամակարգի կառուցվածքը: Պրոդուցենտներ, կոնսումենտներ, ռեդուցենտներ /ավտոտրոֆներ, հետերոտրոֆներ/: Թեմա 3. Օրգանիզմների գոյության միջավայրը և պայմանները: Կենսական, ոչ կենսական, մարդածին, սահմանափակող գործոններ: Օրգանիզմների հարմարվելը միջավայրի պայմաններին: Թեմա 4. Էներգիայի և նյութերի հոսքը Էկոհամակարգում: Էկոհամակարգերի էներգետիկական դասակարգումը: Էներգիայի և նյութերի փոխանցումը Էկոհամակարգերում, Էներգիայի կորուստները սննդային շղթաներում: Ազոտի, ֆոսֆորի, ծծմբի, ածխածնի շրջանառությունը: Թեմա 5. Մարդու առողջության Էկոլոգիական ասպեկտները: Միջավայրի քիմիական, կենսաբանական աղտոտումը, միջավայրի աղտոտումը աղմուկով, սննդամթերքների աղտոտումը: Գյուղատնտեսական և ուրբանիստական համակարգեր: Թեմա 6. Անսպառ և սպառվող պաշարները: Մարդու ազդեցությունը կենսոլորտի վրա: Արդյունաբերության առաջընթացը և բնապահպանության հիմնախնդիրները: Արդյունաբերության Էկոլոգիացման սկզբունքները: Թեմա 7. Քարոլորտի կառուցվածքը: Մթնոլորտի կառուցվածքը, նշանակությունը: Ջուրը երկրի վրա և նրա հատկությունները: Կենսոլորտի կառուցվածքը: Հողը, նրա կառուցվածքը և նշանակությունը բնության մեջ: Թեմա 8. Պոպուլյացիայի բնութագիրը, ծնելիություն և մահացություն, պոպուլյացիայի սեռային կազմը, պոպուլյացիաների միջև գոյություն ունեցող փոխազդեցության ձևերը, գիշատիչ-զոհ փոխհարաբերությունը: Թեմա 9. Մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրները և դրա Էկոլոգիական հետևանքները: Ջրոլորտի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Քարոլորտի և բնահողի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Երկրի կլիմայի փոփոխության և անապատացման հիմնախնդիրները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Գրիգորյան Կ., Եսայան Ա., Ժամհարյան Հ., Խոյեցյան Ա., Մովսեսյան Հ., Փիրումյան Գ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, Եր., 2010: 2. Գրիգորյան Ա., Աղայան Ա., ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկա վիճակը, Եր., 2008: 3. Մելքումյան Լ., Գալստյան Մ., Բնապահպանության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2010: 4. Շահինյան Մ., Թամրազյան Ն., Էկոլոգիա, Եր., 2002: 5. Валова В.Д., Основы экологии: Учебное пособие.-5-е изд., Москва, 2005.

1. 0304/B12	2. Փլիլիսոփայության հիմունքներ	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5. 9/0/9	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել փլիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու		

սկզբունքները, կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, որոնք թույլ են տալիս կերտել ազգային նկարագրով և գիտական աշխարհայացքով զինված մարդ, ձևավորել փիլիսոփայական մտածողության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր կրթված և լավ մասնագետի համար: Դասընթացի խնդիրները. 1. բացահայտել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, 2. բացատրել կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, 3. հիմնարար գիտությունների տվյալների փիլիսոփայական մեկնաբանությունների միջոցով աջակցել ուսանողի համակարգված աշխարհայացքի, քաղաքակրթական զարգացումների, արդի միտումներին և այդ համատեքստում ազգային մրցունակ համակարգի մասին պատկերացումների ձևավորմանը:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու կեցության համընդհանուր օրենքները, կատեգորիաները, հիմնական ձևերն ու առանձնահատկությունները, 2. բացահայտելու ճանաչողության, գիտության էության առանձնահատկությունները, 3. ներկայացնելու աշխարհի և նրանում մարդու տեղի ու դերի փիլիսոփայական հայեցակարգի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները, ճշմարտության և մոլորության, գիտելիքների և հավատի, ռացիոնալ և իռացիոնալ սահմանազատման փիլիսոփայական մեթոդաբանության դերն ու նշանակությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. տարբերելու գիտականը ոչ գիտականից, ճշմարիտը կեղծից, էականը ոչ էականից, 2. վերլուծելու հասարակական կյանքում տեղի ունեցող գործընթացները և դրանց պատճառահետևանքային կապերը, 3. կողմնորոշվելու մարդ-մարդ և մարդ-բնություն փոխհարաբերություններում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. տեղին և ժամանակին գործածելու փիլիսոփայական մտածողության կոնցեպտուալ ապարատը:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ5. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու և բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկում 4. զեկուցում 5. ռեֆերատ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբք
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Փիլիսոփայության առարկան: Թեմա 2. Կեցություն և մատերիա: Թեմա 3. Դիալեկտիկա: Թեմա 4. Բնություն: Թեմա 5. Մարդ և պրակտիկա: Թեմա 6. Գիտակցություն և ճանաչողություն: Թեմա 7. Գիտություն: Թեմա 8. Հասարակություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Դավիթ Անհաղթ, Երկեր, Եր., 1980: 2. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Հ. 1, Եր., 1987: 1. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Հ. 2, Եր., 1987: 2. Գաբրիելյան Հ., Հայ փիլսոփայության պատմություն, Եր., 1980: 3. Կյուրեղյան Է., Փիլիսոփայություն, Եր., 2004: 4. Փիլիսոփայության բառարան, Եր., 1975:
--

1.0001/B 07	2. Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	3.4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5. 9/9/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ սովորողների մոտ ձևավորել ԱԻ-ների մասին պատկերացում, ԱԻ-ներում գործելու հմտություններ, փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման վերաբերյալ հմտություններ և տարաբնույթ պատահարների ժամանակ հնարավոր վնասվածքների և այլ ախտահարումների դեպքում առաջին բուժօգնության ցուցաբերման անհրաժեշտ կարողություններ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i> 1. ներկայացնելու տարաբնույթ ԱԻ-ների հետևանքով ստեղծված իրավիճակները և դրան դիմակայելու ուղիները, 2. ներկայացնելու տեղեկատվություն ԱԻ-ում և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից բնակչության պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումների մասին, 3. մեկնաբանելու ՀՀ-ում հավանական ԱԻ-ներից բխող ռիսկերի գնահատման մեթոդները, 4. ներկայացնելու համաճարակային իրավիճակներում վարակի տարածման հնարավոր ուղիներն ու բացատրելու դրանցից պաշտպանության ձևերը, 5. ներկայացնելու առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելու հիմնահարցերը:		
<i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i> 1. գնահատելու տուժածի վիճակը (առաջնային և երկրորդային զննում), վնասվածքի տեսակն ու ծանրությունը և ցույց տալ առաջին բուժօգնություն, 2. դրսևորելու նախընտրելի վարքագիծ տարաբնույթ արտակարգ իրավիճակներում, 3. ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն տարաբնույթ վնասվածքների և ախտահարումների դեպքերում, 4. օգտագործելու ձեռք բերված կարողությունները ԱԻ և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից իրականացվող միջոցառումների ընթացքում:		
<i>գ. քննհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i> 1. կիրառելու ձեռք բերված տեսական գիտելիքները գործնականում, 2. աշխատելու թիմում և լուծելու բարդ խնդիրներ, 3. վերլուծելու իրավիճակը և կատարելու անհրաժեշտ գործողություններ իր և շրջապատի համար:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքը. Գ6. Կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. հարցադրումներ և քննարկումներ 4. լաբորատոր աշխատանքներ 5. տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		

Բաժին 1. Արտակարգ իրավիճակներ ու պատահարներ: Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակների նախարարության կառուցվածքն ու խնդիրները: Թեմա 2. Արտակարգ իրավիճակները, նրանց բնութագրերն ու կանխարգելման միջոցառումները: Բաժին 2. Քաղաքացիական պաշտպանություն: Թեմա 3. Բնակչության գործողությունները ահաբեկությունների և նրանց սպառնալիքի ժամանակ: Թեմա 4. Հակառակորդի հարձակման ժամանակակից միջոցների բնութագրերը, նրանց վարակման օջախները և գնահատման մեթոդները: Թեմա 5. Բնակչության պաշտպանության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ բնակչության բարոյահոգեբանական պատրաստվածության հիմնական ուղղությունները: Թեմա 7. Փրկարարական աշխատանքների կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ, տեղեկատվության կազմակերպումը: Բաժին 3. ԱՌ-ում բնակչության առաջին բուժօգնություն: Թեմա 8. Առաջին բուժօգնությունն ու մինչբժշկական օգնությունն արտակարգ իրավիճակներում: Թեմա 9. Ախտահարվածների ու հիվանդների բժշկական տեսակավորումը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: Թեմա 10. Սուր հիվանդություններ և թունավորումներ: Թեմա 11. Հակահամաճարակային միջոցառումներն արտակարգ իրավիճակներում: Թեմա 12. Վնասվածքներ և սուր վիրաբուժական հիվանդություններ:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Մարկարյան Ռ., Ջանջուղազյան Ն., Օհանջանյան Մ., Հարությունյան Ա., Հարությունյան Վ., Բաղդասարյան Լ., Հասարայան Ռ., Վարդանյան Ջ., «Քաղպաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր», Եր., 2006: 2. «Մինչբժշկական օգնությունը բնակչությանը արտակարգ իրավիճակներում», ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2000: 3. Մանասյան Կ., «Սիրտ-թոքային վերակենդանացման մինչբժշկական մեթոդների ուսուցումը» (ուսումնամեթոդական աշխատանք), Եր., 2007: 4. Աղալյան Մ., «Փոխադրական անշարժացում», ուսումնամեթոդական աշխատանք, Եր., 2011: 5. Մանուկյան Ս., Ճաղարյան Գ., «Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր», ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2017:	

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ ԿԱՍԸՆՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

1.0201/B17	2.Տնտեսագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7.ստուգաք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողների մոտ ձևավորել համակարգված տրամաբանական մտածողություն և տալ տնտեսագիտական ընդհանուր գիտելիքներ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ուսանողներին մեկնաբանել տնտեսագիտության հիմնարար օրենքները կատեգորիաները, ցուցանիշները, 2. ուսանողներին բացատրել շուկայական տնտեսության սկզբունքները, 3. ուսուցանել ուսանողներին օգտվել մասնագիտական գրականությունից, օրենքներից, 4. ուսանողներին զինել միկրո և մակրո ցուցանիշները հասկանալու, վերլուծելու կարողություններով:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու և մեկնաբանելու շուկայական տնտեսության առանձնահատկությունները, սկզբունքները, տնտեսական օրենքները, 2. ներկայացնելու շուկայի մոդելները, ռեսուրսների շուկաները և դրանց առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ներկայացնելու միկրո, մակրո ցուցանիշները, ֆինանսաբանկային համակարգը, 2. վերլուծելու տնտեսական իրավիճակները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. աշխատելու թիմում, 2. տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսքը, հմտորեն հաղորդակցվելու հանրության հետ:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ5. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություններ 2. սեմինարներ, քննարկումներ և բանավեճեր 3. խմբային աշխատանքներ 4. ռեֆերատներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգաբքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգաբքը համարվում է հանձնված:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Տնտեսագիտության տեսության առարկան և մեթոդը: Թեմա 2. Տնտեսական զարգացման ընդհանուր խնդիրները: Թեմա 3. Տնտեսության շուկայական համակարգը և եկամտի շրջապտույտը: Թեմա 4. Անհատական շուկաների վերլուծությունը, պահանջարկ և առաջարկ: Թեմա 5. Սպառողի վարքի տեսություն: Թեմա 6. Արտադրության ծախքերի տնտեսություն: Թեմա 7. Շուկայի կառուցվածքը և գնի ու արտադրության ծավալի որոշումը: Թեմա 8. Չեռնարկությունների ու կազմակերպությունների տիպերը և տեսակները: Թեմա 9. Ռեսուրսների գների ձևավորումը: Թեմա 10. Մակրոտնտեսական ցուցանիշներ: Ազգային հաշիվների համակարգը: Թեմա 11. Մակրոտնտեսական կայունություն և տատանումներ: Թեմա 12. Փողը և բանկային համակարգը, դրամավարկային քաղաքականություն: Թեմա 13. Պետական բյուջեն և ֆիսկալ քաղաքականությունը: Թեմա 14. Միջազգային առևտրի տեսություն: Թեմա 15. Վճարային հաշվեկշիռ և արժույթային կուրսեր:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Գորթնի Զ., Տնտեսագիտություն, Եր., 1999: 2. Սամուելսոն Ս., Նորթհանուս Ու., Տնտեսագիտություն, Եր., 1997: 3. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономика. 17-ое изд., Москва, 2009. 4. Экономическая теория. Учебник под ред. В. Камаева, Москва, 1998

1.0104/B04	2. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 0/10/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ համակարգիչների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման մասին, զարգացնել համակարգչից օգտվելու հմտություններ, որոնք կկիրառվեն ուսումնառության ընթացքում, առօրյայում, շարունակական կրթության ընթացքում, ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր համակարգչի օգնությամբ մասնագիտության մեջ գործնական հետազոտություններ ու վերլուծություններ կատարելու համար: Դասընթացի խնդիրները. 1. ուսանողներին ծանոթացնել համակարգչի կառուցվածքին, համակարգային և կիրառական ծրագրերին, 2. մեկնաբանել փաստաթղթերի գեղարվեստական ձևավորման ոճերը, շրիֆտատեսակները, խմբագրման հնարավորությունները, 3. բացահայտել ժամանակակից համակարգչի դերն ու կարևորությունը հումանիտար մասնագիտությունների մեջ, 4. կատարել տրամաբանական արտահայտություններ Excel համակարգով խնդիրներ լուծելու համար, 5. ըստ կատարած հաշվարկների ստացված տվյալների կառուցել գրաֆիկներ, տեսակավորել:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. թվարկելու համակարգչի կառուցվածքը և նշելու աշխատանքի հիմնական սկզբունքները, 2. ընտրելու ոճեր, շրիֆտատեսակներ, շաբլոններ word տեքստային խմբագրով փաստաթղթեր ձևավորելու		

համար, 3. վերաբերողը և ստեղծելու էլեկտրոնային աղյուսակ, 4. ուսանողը ունակ կլինի ընտրել և ներկայացնել Power Point համակարգի հնարավորությունները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. օգտագործելու օպերացիոն համակարգի հնարավորությունները, 2. կատարելու իր թղթավարությունը Microsoft Word տեքստային խմբագրիչով, 3. էլեկտրոնային աղյուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ՝ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ, 4. կիրառելու Power Point ծրագիրը գեկուցումների, ռեֆերատների, կուրսային և ավարտական աշխատանքների ցուցադրման համար: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 5. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույունները. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. գործնական աշխատանք
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաթք. Թեստը, առաջադրանքը, խնդիրը կամ ռեֆերատը. գնահատվում է «Բավարար», եթե կատարել է 50% և ավելի: 1. Ուսանողը շնորհանդեսի ուղեկցությամբ Power Point ծրագրով ներկայացնում է հանձնարարված ինքնուրույն աշխատանքները 2. Ուսանողը հանձնում է ուսումնառության ողջ ընթացքում ստացած գիտելիքների վերաբերյալ ռեֆերատը 3. Ուսանողը տեղում կատարում է առաջադրանք, որը բաղկացած է MS Word և Excel – ծրագրերի թեստերից:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: ԷՀՄ-ի հիմնական հանգույցները. հիշատարք, պրոցեսոր, ներածման և արտածման սարքեր: ԷՀՄ-ի ծրագրային ապահովումը: Ֆայլ, ֆայլի անվանում. ֆայլի ճանապարհ: Հիշողության չափման միավորները: Թեմա 2. Microsoft Word փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում. Փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում: Տառի բնութագրերը: WordArt-ի տեղադրում: Նրա հետ աշխատելու գործիքներ: Formatting պանելի գործիքները: Աշխատանք Tab-երի հետ: Պարագրաֆ, նրա բնութագրերը: Էջի պարամետրերի տեղադրում: Եզրագծերի և ֆոնի տեղադրում, տեքստերի խմբագրում (բլոկների պատճենում, տեղափոխում, տեղադրում): Փաստաթղթերի նախնական դիտարկում և տպում: Տեքստերի սխալների ուղղում, որոնում, փոխարինում: Էջի համարների տեղադրում: Drawing ռեժիմ: Աշխատանք Autoshapes-երի հետ: Աղյուսակների տեղադրում: Թեմա 3. Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակներ Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակային համակարգի պատուհանի կառուցվածքը: Բջիջներ: Տվյալների ներմուծում, խմբագրում, ֆորմատավորում: Բջջի հասցեների տիպերը: Ներմուծման ավտոմատացում: Տրամաբանական գործողություններ, ֆունկցիաներ: Տվյալների տեսակավորում՝ Filter, Sort ռեժիմները: Թեմա 4. Microsoft PowerPoint ներկայացման ստեղծում: Ներկայացումների ստեղծում: Անիմացիաների և ոճերի հաղորդում սահիկներին: Ձայնային, լուսային ոճերի հաղորդում սահիկներին: Դիզայնի ձևավորում: Ավտոմատացնել սահիկների միջև անցումը: Ներկայացումն ինտեգրել այլ թվայնացված միջոցների հետ:

Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հովակիմյան Ա., Մարգարյան Ս., Խաչոյան Լ., Իսպիրյան Ն., Մանուկյան Ա., Մկրտչյան Ն.. Համակարգչային գրագիտություն, Մեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2012: 2. Тихомиров А., Прокди А.К. Колосков П.В., Клендрова И.А. и др. Microsoft Office 2007, Наука и Техника, Эл. Книга, 2008. 3. Ջանփոլադյան Բ., Քոմփյութերային կիրառական տեխնոլոգիաների հիմունքները, ՀՊՃՀ, Եր. 2000:
--

1. 0201/В 17	2. Գործարարության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է հաղորդել ներկայիս տնտեսական պայմաններում գործարարություն կազմակերպելու և վարելու համար իրավական, տնտեսական և կազմակերպչական գիտելիքներ և հմտություններ: Դասընթացի խնդիրները. 1. փոխանցել համակարգված գիտելիք գործարարության կազմակերպման վերաբերյալ, 2. մշակել կազմակերպչ-կառավարչական հմտություններ գործարարությամբ զբաղվելու համար, 3. հաղորդել գիտելիքներ գործունեության սուբյեկտների պատասխանատվության վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. բնութագրելու գործարարության միջավայրը և տեսակները, 2. տարբերելու ձեռնարկության կազմակերպչ-իրավական ձևերը, 3. իմանալու ձեռնարկության պետական գրանցման փաստաթղթերի փաթեթը, 4. թվարկելու գործունեության տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման պահանջները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մշակելու բիզնես-գաղափարներ և վերլուծության միջոցով, ընտրել լավագույնը, 2. կազմակերպելու սեփական գործ և որոշել դրա արդյունավետությունը, 3. գնահատելու ռիսկը և կողմնորոշվելու ստեղծված ցանկացած իրավիճակում, 4. հայթայթելու, վերլուծելու և տեղին օգտագործելու գործունեության համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. աշխատելու թիմում, 2. մոտիվացնելու, 3. առաջնորդելու, 4. աշխատելու տեղեկատվության հետ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ5. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: Գ2. Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. գործնական խաղ /թիմային աշխատանք/ 2. դասախոսություն, սեմինար 3. ինքնուրույն աշխատանք /զեկույց, ռեֆերատ/ 4. ճանաչողական էքսկուրսիաներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգարքը անց կացվում գրավոր:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Գործարարության էությունը և ֆունկցիաները: Թեմա 2. Գործարարության միջավայրը և տեսակները: Թեմա 3. Գործարարության սուբյեկտները: Թեմա 4. Ձեռնարկության կազմակերպչ-իրավական ձևերը: Թեմա 5. Բիզնես-գաղափարը և բիզնես հայեցակարգը, որպես գործարարության նախադրյալ: Թեմա 6. Մարքեթինգի		

պլան: Թեմա 7. Գործունեության կադրային ապահովումը: Թեմա 8. Գործունեության մեկնարկային կապիտալը և ընթացիկ գործունեության ֆինանսական ապահովումը: Թեմա 9. Արտադրական պլան Թեմա 10. Ինքնարժեքի կալկուլյացիա: Թեմա 11. Ձեռնարկատիրական ոիսկ: Թեմա 12. Ֆինանսական պլանավորում: 14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Кондратьева М., Баландина Е., Трефилова Ю., «Бизнес-планирование» учебное пособие, Ульяновск УЛГТУ 2014/ http://venec.ulstu.ru/lib/disk/2015/17.pdf/ 2. Буров В. Ю., «Основы предпринимательства», учебное пособие, Чита, 2011. 3. Богомоллова В., Белоусова Н., Кублашвили О., Ролдугина Р., «Бизнес-планирование», учебное пособие, Москва 2014 http://storage.elib.mgup.ru/6/bogomolova_2014.pdf/ 4. Башаримова С., Дасько М., Основы предпринимательства, учебное пособие. 5. Торосян Е., Сажнева Л., Ж.Н.Зарубина, «Основы предпринимательской деятельности», учебное пособие, Санкт-Петербург 2016 https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf/.
--

1.0304/B17	2.Քաղաքագիտության հիմունքներ	3. 2 կրեդիտ
4. 2.5 Ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7.ստուգաք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքագիտության ձևավորման տեսական և գաղափարական ակունքներին, հիմնական կատեգորիաների ու քաղաքագիտության ուսումնասիրության առարկայական տիրույթին, ձևավորել ուսանողների մոտ քաղաքական իրականության վերլուծության պրակտիկ հմտություններ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները, 2. ներկայացնել քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները, 3. ներկայացնել ու մեկնաբանել քաղաքական տեխնոլոգիա և քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. ներկայացնելու քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը և զարգացման էտապները, 2. ներկայացնելու իշխանության կառուցվածքը, ռեսուրսները և տեսակները, 3. թվարկելու ու մեկնաբանելու պետական կառավարման ձևերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները, 2. մեկնաբանելու քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը, 3. մեկնաբանելու քաղաքագիտության տեսական և կիրառական նշանակության հիմնահարցերը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա3.Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ5. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառնությունը ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		

1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. զեկուցումներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությամբ, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը: Թեմա 2. Քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: Թեմա 3. Քաղաքական իշխանություն և իշխանական հարաբերություններ: Թեմա 4. Քաղաքական ընտրանի /էլիտա/: Թեմա 5. Քաղաքական լիդերություն: Թեմա 6. Քաղաքական ռեժիմներ: Թեմա 7. Հասարակության քաղաքական համակարգը: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի գլխավոր ինստիտուտ: Պետության ծագումը, բնույթը, դերը և հիմնական ֆունկցիաները: Թեմա 8. Քաղաքական կուսակցություններ և կուսակցական համակարգեր: Թեմա 9. Քաղաքացիական հասարակություն: Թեմա 10. Քաղաքական սոցիալականացում և քաղաքական մասնակցություն: Թեմա 11. Ընտրություններ և ընտրական համակարգեր: Թեմա 12. Գաղափարախոսությունների տեսություն: Թեմա 13. Ազգեր և ազգային քաղաքականություն: Թեմա 14. Քաղաքականությունը և կրոնը: Թեմա 15. Քաղաքական մշակույթ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Քաղաքագիտություն, ԵՊՀ հրատ., Եր., 2006: 2. Буренко В., Журавлев В., Политология, Москва, 2004. 3. Гаджиев К., Политология. Москва, 2005. 4. Политология. Под ред. А.А. Радугина. Изд-во Центр, Москва, 1999. 5. Пушкарева Г.В. Политология. Изд-во Айрис-пресс, Москва, 2002. 6. Мальцев В.А. Основы политологии. Изд-во ИТРССПИ, Москва, 1998.

1. 0304/B14	2. Իրավունքի հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին սովորեցնել հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտների օրենսդրական կարգավորման հիմունքները, ստացած իրավական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև ձևավորել իրավական աշխարհայացք ու մշակույթ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ձևավորել կայուն գիտելիքներ իրավունքի տեսության և իրավունքի առանձին ճյուղերի վերաբերյալ, 2. ձևավորել մասնագիտական գործունեության մեջ նորմատիվ իրավական ակտերի, իրավաբանական փաստաթղթերի կիրառման կարողություններ ու ունակություններ,		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու իրավագիտության հիմնական հասկացությունները, կատեգորիաները, ինստիտուտները և տերմինները, 2. ներկայացնելու հայկական իրավունքի և օրենսդրության համակարգի կառուցվածքը, իրավական նորմերի առանձնահատկությունները և նրանց տեսակները, նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգը, 3. մեկնաբանելու իր մասնագիտական ոլորտում իրավաբանական տերմինաբանությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու իրավական ակտերը, իրավաբանական փաստաթղթերը իր մասնագիտական գործունեության մեջ, 2. վերլուծելու իրավական նորմը՝ այն կիրառելով կոնկրետ իրավիճակներում, 3. վերլուծելու և համակարգելու իրավական տեղեկատվությունը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ5. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		

Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործման, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4. Կատարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. ռեֆերատ 3. զեկուցում:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Պետության և իրավունքի տեսություն: Թեմա 2. Սահմանադրական իրավունք: Թեմա 3. Քաղաքացիական իրավունք: Թեմա 4. Քրեական իրավունք: Թեմա 5. Աշխատանքային իրավունք: Թեմա 6. Ընտանեկան իրավունք: Թեմա 7. Տեղական ինքնակառավարում: Թեմա 8. Վարչական իրավունք: Թեմա 9. Դատավարական իրավունք: Թեմա 10. Արդարադատություն, դատախազություն և նոտարիատ: Թեմա 11. Կրթության, գիտության, մշակույթի և սոցիալական ոլորտի ՀՀ օրենսդրություն: Թեմա 12. Միջազգային իրավունք:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, Եր., 2002: 2. Առաքելյան Ս., Գաբուլյան Ա., ՀՀ քրեական իրավունք, Եր., 2003, 2006: 3. Բարսեղյան Ս., ՀՀ Քաղաքացիական իրավունք, Եր., 2000: 4. Դիլբանյան Ա., ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահ մարմինները, Եր., 1999: 5. Ղարախանյան Գ., Ընտանեկան իրավունք, Եր., 2001: 6. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Եր., 2002:

1. 0202/B 17	2. Մշակութաբանության հիմունքներ	3. 2 կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ կայուն գիտելիքներ ձևավորել մշակութաբանության առարկայի և «մշակույթ» հասկացության վերաբերյալ, արմատավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների և մեխանիզմների մասին: Հատուկ ուշադրություն դարձնել համաշխարհային ու հայ մշակույթների ընդհանուր բնութագրերի և ներկա գործընթացների վրա: Դասընթացի խնդիրները. 1. ձևավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների վերաբերյալ, 2. ուսումնասիրել հայ և համաշխարհային մշակույթների ընդհանուր բնութագրերը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու գիտության մեջ մշակույթ» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները: 2. սահմանելու մշակույթի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու մշակույթ, ենթամշակույթ, հակամշակույթ հասկացությունները, 2. վերլուծելու մշակութային գործընթացները և մշակույթի զարգացման դինամիկան, 3. մեկնաբանելու ժամանակակից մշակութային գործընթացների առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. աշխատելու թիմում, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ5.Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառնությունը ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. ռեֆերատներ 5. գեկուցումներ:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբք. Անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան և խնդիրները: «Մշակույթ» հասկացության սահմանումներն ու մշակույթի էության, ծագման և զարգացման վերաբերյալ տեսությունները: Թեմա 2. Մշակույթի մակարդակները: Ազգային և համամարդկային բնույթը: Զանգվածային և էլիտար մշակույթ: Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակույթային ձևերը: Կրոն, գիտություն և արվեստ: Թեմա 4. Մշակույթ-բնություն-հասարակություն: Թեմա 5. Նախնադարյան մշակույթ: Հին Արևելյան քաղաքակրթություններ (միջագետքյան, եգիպտական, հին հնդկական և չինական): Թեմա 6. Անտիկ (հունահռոմեական) մշակույթ: Թեմա 7. Միջնադար՝ քրիստոնեական և իսլամական մշակույթներ: Թեմա 8. Վերածնունդ և Ռեֆորմացիա: Թեմա 9. Նոր դարաշրջանի եվրոպական մշակույթը: Թեմա 10. Մոդեռնիզմի և պոստմոդեռնիզմի դարաշրջանների մշակույթը: Թեմա 11. Հայկական մշակույթ:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Մելքումյան Գ., Մշակութաբանություն, Եր., 2000: 2. Սարգսյան Ս., Մշակութաբանություն, Եր., 1997 3. Սարգսյան Ս., Մշակույթի տեսություն և հայ մշակույթի պատմություն, Եր., 2004: 4. Арутюнов С., Рыжакова С., Культурная антропология, М., 2004. 5. Розин В., Культурология, М., 1998.		

1. 0304/B17	2.Կրոնագիտության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7.ստուգաբք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների, դրանց դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունների, Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմության հիմնահարցերի, արդի կրոնական ներփակ հոսանքների ու դենոմինացիաների վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների վերաբերյալ, 2. ուսումնասիրել կրոնական տարատեսակ ուղղությունների դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դավանաբանական, պաշտամունքային, տոնաձիսական առանձնահատկություններ ունեն դրանք, 2. նկարագրելու Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմությունը, դավանաբանական առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		

1. մեկնաբանելու ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները, 2. համեմատական վերլուծության ենթարկելու և իրարից տարբերելու հին աշխարհի տարբեր ժողովուրդների դիցաբանական համակարգերը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա3.Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ5.Ինքնուրույն կամ համապատասխան դեկլարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետաժողովրդական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկլարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճ 4. զեկուցում 5. ռեֆերատ 6. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Դասընթացի առարկան, կրոնի պատմական ձևերը: Թեմա 2. Ժամանակակից կրոնները: Ազգային և համաշխարհային կրոններ: Թեմա 3. Բուդդայականություն, իսլամ, դավանանքը, պաշտամունքը, հիմնական ուղղությունները: Թեմա 4. Քրիստոնեություն: Դավանաբանությունը և պաշտամունքը: Աստվածաշունչ: Թեմա 5. Արդի կրոնական միավորումներն ու համայնքները: Թեմա 6. Քրիստոնեությունը Հայաստանում I-IV դարերում: Թեմա 7. Հայ Առաքելական եկեղեցին V-IX դարերում: Թեմա 8. Հայ Առաքելական եկեղեցին X-XIV դարերում: Թեմա 9. Հայ Առաքելական եկեղեցին XV-XVIII դարերում: Թեմա 10. Հայ Առաքելական եկեղեցին XIX-XX դարերում:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ալիշան Ղ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Եր., 2002: 2. Աստվածաշունչ: 3. Գուրան, Սոֆիա, 1929: 4. Երուանդ վրդ. Տեր- Մինասեանց, Ընդհանուր եկեղեցական պատմություն, հ. Ա., Էջմիածին, 1908. 5. Владимирон Н., Овсиенко Ф., Мировые религии, М., 1998. 6. История религии, т. 1-2, М., 2002.		

1.0303/B17	2. Բարոյագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել բարոյականության տեսության հիմնահարցերը, ամբողջացնել բարոյականության մասին սովորողի պատկերացումները, բարձրացնել բարոյական գիտակցությունը և համաշխարհայնացման արդի ժամանակաշրջանում նպաստել ուսանողի բարոյափիլիսոփայական		

աշխարհայացքի ձևավորմանը: Դասընթացի խնդիրները. 1. ծանոթացնել բարոյագիտության հիմնական հասկացություններին, բարոյական առաջընթացի էությանն ու չափանիշներին, բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչներին, յուրահատկությանը, գործառույթներին, բարոյականության և ազատության հարաբերությանը, ազգային ու համամարդկային բարոյամշակութային արժեքներին, բարոյական արժեհամակարգին, 2. ցույց տալ ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին, 3. նպաստել անձի բարոյական մտահաղորդակցության ձևավորմանը, 4. բացահայտել բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից, 5. վերլուծել բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները, 6. ընդլայնել սովորողների մտահորիզոնը:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու բարոյագիտության հիմնական հասկացությունները, բարոյական առաջընթացի էությունը ու չափանիշները, 2. արժույթնելու ազգային և համամարդկային բարոյամշակութային արժեքները, բարոյական արժեհամակարգը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ցույց տալու ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին: 2. բացահայտելու բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից, 3. վերլուծելու բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Գ2.Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. գեկուցումներ:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Բարոյագիտության հիմնական կատեգորիաները. Թեմա 1. Հասկացություն բարոյագիտության կատեգորիաների մասին: Թեմա 2. Բարին և չարը: Թեմա 3. Պարտք և պատասխանատվություն: Թեմա 4. Պատիվ և արժանապատվություն: Թեմա 5. Խիղճ: Բարոյական իդեալ: Թեմա 6. Կյանքի իմաստն ու նպատակը: Թեմա 7. Երջանկություն. Սեր: Բաժին 2. Բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչները, յուրահատկությունը և գործառույթները: Թեմա 8. Բարոյականության էությունը, յուրահատկությունը և կառուցվածքային բաղադրիչները: Թեմա 9. Բարոյականության հիմնական սոցիալական գործառույթները: Բաժին 3. Բարոյականություն և ազատություն: Թեմա 10. Անձը և համակեցությունը: Թեմա 11. Բարոյականության հասարակական խնդիրները: Բաժին 4. Անձի բարոյական գիտակցությունը: Թեմա 12. Անձի բարոյական գիտակցությունը: Թեմա 13. Անձի բարոյական գործունեությունը: Թեմա 14. Անձի բարոյական հարաբերությունները: Թեմա 15. Անձի բարոյական մշակույթը: Բաժին 5. Համամարդկային բարոյական արժեքներ և ազգային բարոյական նկարագիր: Թեմա 16. Ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների վերաիմաստավորումը եվրոպական բարոյամշակութային արժեհամակարգի համատեքստում: Թեմա 17. Ազգային-բարոյական նկարագիր: Բաժին 6. Բարոյագիտության կիրառական խնդիրներ: Թեմա 18. Կիրառական բարոյագիտություն:
14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Разин А., Этика, Москва, 2003.
2. Дробницкий О., Понятие морали, Москва, 2004.
3. Мур Дж., Прунципы этики, Москва, 1984.
4. Этика, Учебник под. Ред. А. Гусейнова и Е. Дубко, Москва, 2000.
5. Словарь по этике.

1. 0303/B17	2. Հոգեբանության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողին ընդհանուր հոգեբանության և դրա հիմունքներին, տարբեր բաժինների կառուցվածքին ու զարգացմանը, հոգեկանի ակտիվության մակարդակներին, անձնավորությանը, նրա կառուցվածքին և դրսևորումներին, անձի պարզագույն, հոգեկան իմացական գործընթացներին, ուսումնասիրել ընկալման, ըմբռնման առանձնահատկությունները, հիշողության, մտածողության, երևակայության առանձնահատկությունները, պարզաբանել անձի հուզակամային կողմը, անձի հոգեբանական անհատական առանձնահատկությունները: Դասընթացի խնդիրները 1. բացահայտել հոգեբանության սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները, 2. լուծել մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, 3. ցույց տալ ընդհանուր հոգեբանության առանցքային տեսությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ճանաչելու ընդհանուր հոգեբանության կառուցվածքը, տարբեր բաժինների զարգացումը և գործառնությունները, մեթոդները, 2. տարբերակելու հոգեկանի ակտիվության մակարդակները, 3. պարզաբանելու հոգեկան պարզագույն իմացական գործընթացները և նրանց առանձնահատկությունները, 4. բացատրելու հոգեկան իմացական բարձրագույն գործընթացները և նրանց առանձնահատկություններին: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու անձի հուզակամային ոլորտի մասին, 2. տարբերակելու անձի անհատական հոգեբանական առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/հոփսանցելի կարողություններ 1. զարգացնելու սեփական ընդունակությունները, կարողությունները, 2. վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորել հետագա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ճանապարհով:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ5. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնությունն ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկում 3. բանավեճ 4. գործնական պարապմունք 5. ռեֆերատ/էսսե 6. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.		

Թեմա 1. Հոգեբանության առարկան, խնդիրները: Թեմա 2. Հոգեբանական հիմնական մեթոդները, բնագավառները: Թեմա 3. Հոգեկանի ռեֆլեկտորային մեկնաբանությունը: Թեմա 4. Հոգեկանի ակտիվության մակարդակները: Թեմա 5. Հոգեկանի և գիտակցության զարգացումը: Թեմա 6. Անձի հոգեբանական բնութագիրը: Թեմա 7. Ուշադրություն, ֆիզիոլոգիական հիմքերը, տեսակները, զարգացումը: Թեմա 8. Անձի իմացական հոգեկան գործընթացները՝ զգայություններ: Թեմա 9. Զգայությունների դասակարգումը, զգայունակություն: Թեմա 10. Ընկալում, ըմբռնում, առանձնահատկությունները: Թեմա 11. Հիշողություն և անձ, տեսակները, գործընթացները: Թեմա 12. Մտածողություն, տեսակները, գործընթացները: Թեմա 13. Երևակայության և պրոբլեմային իրադրություն, տեսակները: Թեմա 14. Անձի հուզականային կողմը: Թեմա 15. Անձի անհատական հոգեբանական առանձնահատկությունները՝ խառնվածք, բնավորություն, ընդունակություններ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ավանեսյան Հ., Հովհաննիսյան Հ., Ասրիյան Է., Հոգեբանություն, դեմքեր, փաստեր/ Ուսումնական ձեռնարկ/, Եր., 2010: 2. Նալչաջյան Ա., Հոգեբանության հիմունքներ, Եր., 1997: 3. Психология. Учебное пособие под. Ред. Е. И. Рогова. М., 2005: 4. Маклаков А.Г., Общая психология. М., 2007: 5. Немов Р.С., Психология: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: в 3 кн." М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС (2003). 6. Столяренко Людмила Дмитриевна, Психологии.учебник для вузов.-СПб.: Питер, 2010.		

1.0304/B17	2.Տրամաբանության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7.ստուգաք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել մտածողության օրենքները և կանոնները, սովորեցնել մտածել, կոռեկտ դատել, գերծ մնալ տրամաբանական սխալներից: Դասընթացի խնդիրները. 1. ցույց տալ հասկացության և բառի տարբերությունները, 2. ծանոթացնել հասկացության տեսակների, տրամաբանական հնարների հետ, 3. ծանոթացնել տրամաբանության և նախադասության կապին, անդրադառնալ դատողության տեսակներին, տրամաբանության օրենքներին, 4. ծանոթացնել մտահանգման տարբեր տեսակներին և նրանց կանոններին, պարզաբանել ապացուցման և հերքման էությունը, նրանց եղանակները, բացահայտել ապացուցման և հերքման ընթացքում հնարքները, տրամաբանական սխալները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու հասկացության, նրա տեսակների, հասկացության ծավալների միջև հիմնական հարաբերությունները, տրամաբանական հնարները, 2. մեկնաբանելու դատողության, նրա տեսակների, դատողությունների միջև հիմնական հարաբերությունների, տրամաբանական հիմնական օրենքները, 3. սահմանելու մտահանգումը, նրա տեսակները, անհրաժեշտ մտահանգման տեսակները, նրանց կանոնները, ապացուցումն ու հերքումը, նրանց տեսակները, վարկածը, տրամաբանական սխալները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. բաժանելու, դասակարգելու, տեսակավորելու հասկացությունները, դրանց տեսակները, 2. զանազանելու հասկացությունն ու դատողությունը, դատողությունները տեսակավորելու ըստ տարբեր հիմքերի, գործածելու տրամաբանության հիմնական օրենքները, 3. զանազանելու մտահանգման տարբեր տեսակները, անսխալ ապացուցել և հերքել: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կառուցելու և հիմնավորելու սեփական մտքերը առանց տրամաբանական սխալների:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ1.Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու		

գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:
Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկում 3. բանավեճ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Տրամաբանություն առարկան և նրա դերն ու նշանակությունը: Թեմա 2. Հասկացություն: Թեմա 3. Դատողություն: Թեմա 4. Տրամաբանության օրենքները: Թեմա 5. Մտահանգում: Թեմա 6. Ապացուցում և հերքում: Թեմա 7. Պարալոգիզմ, սոփեստություն, սրամտություն, Պարադոքս: Հիպոթեզ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Բրուսյան Գ., Տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1976: 2. Кондаков Н., Логический словарь, Москва, 1975. 3. Гетманов А., Логика, Москва, 1993. 4. Маковелский А., История логики, Москва, 1967. 5. Демидов И., Логика, Москва, 2004:

1. 0303/B17	2. Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2.5 Ժամ/շաբ.	5.10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին անհատների, սոցիալական խմբերի, դասակարգերի, մարդկային այլ խմբերի գործունեության մեջ հասարակական ընդհանուր օրինաչափությունների դրսևորման ձևերին և գործողության մեխանիզմներին տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում: Դասընթացի խնդիրները. 1. ձևավորել համակարգված պատկերացում կիրառական սոցիոլոգիայի ընդհանուր կառուցվածքի վերաբերյալ: 2. ուսումնասիրել սոցիալական խմբերի ընդհանուր օրինաչափությունները, դրսևորման ձևերը և գործողության մեխանիզմները տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու գիտության մեջ «սոցիոլոգիա» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները, 2. սահմանելու սոցիոլոգիայի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները, 2. վերլուծելու սոցիալական խմբերը, դասակարգերը, 3. մեկնաբանելու կիրառական սոցիոլոգիայի հետազոտության մեթոդների տեսակները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. աշխատելու թիմում, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ5. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. ռեֆերատներ 5. զեկուցումներ:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Կիրառական սոցիոլոգիա առարկայի նպատակը, խնդիրները: Թեմա 2. Տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները: Թեմա 3. Դիտման մեթոդ, հարցման մեթոդ, հարցազրույցի մեթոդ, փաստաթղթերի վերլուծության մեթոդ, ֆկուս խումբ: Թեմա 4. Հարցաշարի կառուցվածքը, տեսակները: Թեմա 5. Սոցիոլոգիական հետազոտության փուլերը, ծրագիրը, ընտրանքը:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Бабосов Е., Прикладная социология. Тетра Системс, 2001. 2. Горшков М., Шереги Ф., Прикладная социология. Методология и методы. Москва, 2011. 3. Горшков М., Шереги Ф., Прикладная социология. Методология и методы. Интерактивное уч. пособ. На CD-ROM. 2012. 4. Долгоруков А., От замысла к действию. Стратегическое управление. ДИСКУРС, 2011. 5. Ельмеев В., Овсянников В., Прикладная социология: Очерки методологии. СПб.: СПбГУ, 1994 г. (1-е изд.) 6. Кравченко А., Прикладная социология и менеджмент: Хрестоматия. М., 1998.

1. 0105/B17	2. Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	3.2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական մասնագիտությունների ներկայացուցիչներին բնագիտական գրագիտության հիմունքներին 21-րդ դարի մակարդակով ծանոթացնելն է: Այն պիտի առաջին հերթին ապագա մտավորականին ուսանի բնագիտության, մաթեմատիկայի և հումանիտար գիտությունների ուսումնասիրման առարկաների ու մեթոդոլոգիայի ընդհանրություններին ու տարբերություններին, որ նման մտավորականն իր հետագա գործունեության ընթացքում հնարավորին չափ քիչ ենթարկվի զանազան մոլորություններին, նախապաշարմունքներին ու սնահավատություններին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում կներկայացվի ժամանակակից բնագիտությունը համապիտանի մեթոդների և օրենքների ամբողջության մեջ՝ ցուցադրելով շրջապատող աշխարհի ճանաչման ռացիոնալ մեթոդի առանձնահատկությունը, բնագիտության տրամաբանությունը և կառուցվածքը: Դասընթացի խնդիրներն են՝ 1. ձևավորել բնագիտական աշխարհայացք, 2. ծանոթացնել բնագիտության զարգացման պատմությանը, 3. բացատրել բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափությունները, 4. ուսանողներին ծանոթացնել բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու բնագիտության զարգացման փուլերը, 2. ներկայացնելու բնագիտության հիմնական սկզբունքներին, 3. մեկնաբանելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, զարգացման ընդհանուր սկզբունքների և օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքները տարբեր հետազոտություններում, 2. կատարելու հաշվարկներ որոշակի գործընթացների վերաբերյալ և տալու որակական ու քանակական գնահատական բնության երևույթների վերջնական արդյունքների մասին, 3. կատարելու համապատասխան եզրակացություններ բնության առավել ընդհանուր համակարգերի		

վերաբերյալ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - ներկայացնելու թիմային աշխատանքի ընթացքում հստակ սեփական միտքը, - օգտվելով տարբեր աղբյուրներից կատարելու վերլուծություններ և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան, - ստեղծագործելու՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ5. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու և բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - խոսքային մեթոդները (դասախոսումը, բացատրումը, պատմումը, զեկուցումը), - գործնական մեթոդները (վարժությունների և տնային առաջադրանքի կատարումը), - տրամաբանական մեթոդները (ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, անալոգիա), - ճանաչողական-ստեղծագործական մեթոդները (բացատրական-ցուցադրական, պրոբլեմային-որոնողական), - համագործակցային ուսուցման մեթոդները (թիմային և խմբային աշխատանքներ), - քննադական մտածողության մեթոդները, - խմբային աշխատանքի մեթոդները, - ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդները, - վերահսկողության մեթոդները (գրավոր և բանավոր, պլանավորված և ոչ պլանավորված վերահսկողություն):		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաթք. Ուսանողին տրվում է ինքնուրույն աշխատանք ռեֆերատի տեսքով՝ դասընթացին վերաբերվող: Տրվում է ռեֆերատը բանավոր և ժամանակակից մեթոդներով ներկայացնելու հնարավորություն, եթե ուսանողը ինքնուրույն աշխատանքը ներկայացնում է դրսևորելով անհրաժեշտ վերջնարդյունքի 50 տոկոսից ավելին նա ստանում է ստուգված:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ առարկայի նպատակները, խնդիրները, ուսումնասիրության մեթոդները և զարգացման հիմնական փուլերը: Թեմա 2. Բնագիտական և հումանիտար մշակույթներ: Աշխարհի մեխանիկական, էլեկտրամագնիսական և ժամանակակից պատկերները: Թեմա 3. Նյութի կառուցվածքի կոնցեպցիաները: Միկրոաշխարհի կառուցվածքների և փոխազդեցությունների կոնցեպցիաները: Տարրական մասնիկները: Հիմնարար փոխազդեցությունները: Թեմա 4. Հարաբերականության հատուկ և ընդհանուր սկզբունքները: Անորոշությունը աշխարհում: Անորոշությունների առնչություն: Լրացման սկզբունք: Թեմա 5. Աստղերի, մոլորակների և տիեզերքի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: Թեմա 6. Կենդանի նյութի ձևերը, հատկությունները և կազմավորման մակարդակները: Թեմա 7. Էվոլյուցիոն կենսաբանության կոնցեպցիաները:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. - Ասլանյան Լ., Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ, ԵՊՀ, Եր., 2007: - Канке В., Концепции современного естествознания, Логос., М., 2002. - Концепции современного естествознания Питер 2008 , (Под. редакц. Л. А. Михайлова).		

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ
ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

1. 0304/B18	2. Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն և հայոց պատմություն	3.7 ECTS կրեդիտ
4. 6.0 ժամ/շաբ.	5. 18/0/9	
6. 1-ին կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել Հայաստանի և հայ ժողովրդի պատմությունը՝ ծագումից մինչև 5-րդ դար: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք Հայկական լեռնաշխարհի պատմական աշխարհագրության Հայկական լեռնաշխարհի, էթնիկ հիմնահարցերի, վարչական բաժանումների, քաղաքների մասին, համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտության ամենավերջին ձեռքբերումների մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն մեր ապագայի կառուցման գործաձեռնում: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն: Հայոց պատմությունը դիտարկվում է համաշխարհային պատմության համատեքստում: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել Հին Հայաստանի պատմաաշխարհագրական նկարագիրը: 2. ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց միջնադարյան պետականության առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին, 3. ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն, 4. ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. վերաբրտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների իրադարձությունները, 3. ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական արժեքները, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսության, ռազմական և այլ բնագավառների նվաճումները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ներկայացնելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, 2. արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում, 3. արժևորելու ինչպես նախաքրիստոնեական, այնպես էլ քրիստոնեական դարաշրջաններում ստեղծված մեր մշակութային արժեքները, 4. վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները, գտնել դրանց լուծման ճանապարհները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 1. աշխատելու թիմում:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա3.Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Ա4.Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտությանտրոտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում:

Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 2. գեկուցումներ 3. ռեֆերատներ 4. քննարկումներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք)՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Բաժին 1. Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն Թեմա 1. Հայկական լեռնաշխարհի բնական պայմանները: Թեմա 2. Հին Հայաստանի բնակչությունը: Թեմա 3. Հին Հայաստանի գլխավոր ճանապարհները և նրանց քաղաքական ու տնտեսական նշանակությունը: Թեմա 4. Հին Հայաստանի տերիտորիալ և վարչական բաժանումը Ք.ա. 5-րդ դարից մինչև 1-ին դարը: Թեմա 5. Հին Հայաստանի պատմաաշխարհագրական նկարագիրը: Բաժին 2. Հայոց պատմություն Թեմա 1. Հայաստանը հնագույն շրջանում: Թեմա 2. Վանի թագավորություն: Երվանդունիների թագավորություն: Թեմա 3. Հայաստանն Առաջավոր Ասիայի հզոր տերություն: Թեմա 4. Մեծ Հայքի Արշակունյաց թագավորությունը: Թեմա 5. Քրիստոնեության հռչակումը Հայաստանի պետական կրոն: Թեմա 6. Մեծ Հայքի թագավորությունը 4-5-րդ դարերում: Թեմա 7. Մեսրոպ Մաշտոցը և հայ գրերի գյուտը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հակոբյան Թ., Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն, Եր., /ցանկացած հրատարակություն/: 2. Անանիա Շիրակացի, Մատենագրություն, Եր., 1979: 3. Երեմյան Ս., Հայաստանը ըստ «Աշխարհացոյցի», Եր., 1963: 4. Հարությունյան Բ., Մեծ Հայքի վարչա-քաղաքական համակարգն ըստ «Աշխարհացոյց»-ի, մաս Ա, Եր., 2001: 5. Հայ ժողովրդի պատմություն (Մելիք-Բախշյանի Ստ. խմբ.), Եր., 1975: 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, ԳԱԱ, հ. 1, Եր., 1971: 7. Հայ ժողովրդի պատմություն, ԳԱԱ, Հ. 2, Եր., 1984: 8. Հայ ժողովրդի պատմության քրեատմատիա, հ. 1, (Հովհաննիսյան Պ., Մովսիսյան Ա.), Եր., 2007: 9. Հայ ժողովրդի պատմության քրեատմատիա, հ. 2, (Հովհաննիսյան Պ., Մովսիսյան Ա.), Եր., 2012:		

1.0304/B19	2. Նախնադարյան հասարակության պատմություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 3.5 ժամ / շաբ	5. 10/0/4	
6. 1-ին կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնառողների շրջանում հետաքրքրություն առաջացնել հեռավոր ժողովուրդների, նրանց կացութաձևի, սովորույթների ու ծեսերի նկատմամբ, չսթղծելով առկա գիտական հիմնախնդիրներն ու տարբեր հայեցակետերը՝ ուսանողներին ներգրավել հետազոտական որոնումների ոլորտ, ուր անելիքներ կգտնեն պատմաբանների դեռ շատ սերունդներ, ձևավորել գիտելիքների համակարգ անտրոպոգեն, սոցիոգեն, կոլտուրոգեն և պոլիտոգեն գործընթացների վերաբերյալ, օգնել հասկանալու սոցիալ-տնտեսական զարգացման ընդհանուր միտումներն ու օրինաչափությունները, հասարակական ինստիտուտների առաջացման պատճառները և ժամանակակից էթոսների պատմական զարգացման առանձնահատկությունները, պատկերացում տալ մարդ-բնություն փոխգործակցության, մարդու գործունեության փոխակերպումների, համաշխարհային մշակույթում նախնադարյան հասարակությունների ներդրած ավանդի մասին, ցույց տալ ժամանակակից բազմաթիվ վարքագծային կարծրատիպերի, ավանդույթների, իրավական և բարոյական նորմերի ծագումը,		

հնարավորություն տալ գնահատելու անցյալի վերապրուկների դերը մշակույթում, ազգ-արյունակցական համակարգերի զարգացման գործընթացները, ազգակցության կառուցվածքը և պահպանվածությունը: Դասընթացի խնդիրները. 1. ծանոթացնել գիտական ճանաչողության սկզբունքներին, ձևավորել պատմական մտածողություն, պատկերացումներ հասարակական ձևերի, ամուսնության, համագործակցության, կառավարման համակարգի, կրոնի, դիցաբանության, արվեստի և դրանց դերի մասին նախնադարի յուրաքանչյուր փուլում, 2. ձևավորել պատմական գիտելիքներ, որոնք թույլ կտան հասկանալ համաշխարհային պատմության ընդհանուր միտումներն ու օրինաչափությունները, առաջընթացի էությունը և հասարակական ձևերի առաջացման պատճառները: 3. ձևավորել գրականության հետ ինքնուրույն աշխատելու հմտություններ, զարգացնել կարողություններ մասնակցելու քննարկումներին և հանդես գալու պատմական թեմաների շրջանակներում, 4. ապահովել ուսումնառողների կողմից ՄԿԾ-ով սահմանված այլ դասընթացների ընկալումը և պատրաստվածությունը, երբ առաջադրվող թեման վերաբերում է մարդկության պատմության առավել վաղ շրջանի խնդիրներին:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նշելու նախնադարի հասարակության պատմության գիտական արդի պարբերացումը, թվարկելու փուլերը ենթափուլերով, նշելու ուսումնասիրության հիմնական սկզբնաղբյուրները, 2. ներկայացնելու հիմնական կոնցեպցիաները, գործածելի հասկացությունները, բացատրելու դրանց իմաստային նշանակությունն ու կիրառելիությունը, 3. ներկայացնելու բրածո ուսումնասիրության արդյունքները, բրածո էակների տարածման տիրույթները և գործունեության ձևերը, 4. ներկայացնելու նախնադարյան համայնքի շրջափուլերը, բացատրելու զարգացման առանձնահատկությունները, 5. նշելու ժամանակակից վաղ հասարակություններին, նկարագրել նրանց զարգացման առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու նախնադարյան համայնքի շրջափուլերը, օգտագործելով տարբեր ռեսուրսներ՝ ժամանակակից վաղ հասարակությունների վերաբերյալ տեղեկությունները համեմատելու, համադրելու /կամ տարբերակելու, հակադրելու/, 2. իմաստավորելու (քննադատորեն վերլուծելու) մարդու և հասարակության ծագման վերաբերյալ գիտական մոտեցումների ու հայեցակարգերի բազմազանությունը, 3. մեկնաբանելու պատմական գործընթացներն ու երևույթները նախնադարյան համայնքի տարբեր շրջափուլերում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու հետազոտական բնույթի աշխատանքներ, 2. ունենալու մարդասիրական համոզմունքներ և տղերանոտ պահվածք հասարակության մեջ:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1. Մեկնաբանելու և գնահատելու պատմության զարգացման օրինաչափությունները: Ա4. Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսել ու բանավիճել ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 2. ցուցադրման մեթոդ 3. գրավոր մեթոդ 4. բացատրական մեթոդ 5. քննարկում/բանավեճ 6. ինդուկտիվ մեթոդ 7. դեդուկտիվ մեթոդ 8. ուղղորդված գրառումներ 9. տեղեկատվության որոնում 10. ռեֆերատ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր) Ընթացիկ ստուգումներ. (տարբեր առաջադրանքներ)՝ առավելագույնը 8 միավոր) Մասնակցության միավոր. (առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Նախնադարի պատմության առարկան, նշանակությունը, պարբերացումն ու ժամանակագրությունը: Թեմա 2. Նախնադարի դարաշրջանի պատմական աղբյուրները: Թեմա 3. Նախնադարի պատմության պատմագրությունը: Հին մարդկանց պատկերացումները ժողովուրդների մասին: Ազգաբնական դիտարկումները միջնադարում: Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունները և ազգաբնական գիտելիքների ընդլայնումը: Նախնադարյան հասարակության մասին գիտելիքների կուտակումը և դրանց ընդհանրացումները XIX դարում: Թեմա 4. Նախնադարի հասարակության կազմավորումը. նախահամայնքի դարաշրջանը՝ մարդու ծագումը: Մարդագոյացման պրոցեսի շարժիչ ուժերը: Մարդու մերձավոր նախնիները և մարդացման գործընթացի տեղն ու ժամանակը: Հնագույն և հին հոմինինները: Թեմա 5. Մարդկային հասարակության ծագումը՝ նախահամայնք: Մեռական հարաբերությունները նախահամայնքում: Մտածողության և խոսքի ծագման խնդիրը: Գաղափարական պատկերացումների սաղմերը: Թեմա 6. Մարդագոյացման պրոցեսի ավարտը, ժամանակակից տեսակի մարդու հանդես գալը, ռասսաների ծագումը, համայնատոհմական կարգերի առաջացումը: Թեմա 7. Վաղ նախնադարյան համայնքը: Մեռատարիքային խմբերը վաղ նախնադարյան համայնքում, ինիցիացիա: Ամուսնությունը և ընտանիքը, իշխանության կազմակերպումը և հոգևոր մշակույթը վաղ նախնադարյան համայնքում: Թեմա 8. Ուշ նախնադարյան համայնք: Արտադրող տնտեսության առաջացումը, բնակչությունը և նրա վերարտադրությունը: Մեռատարիքային կազմակերպություններ: Ամուսնությունը և ընտանիքը: Իշխանության կազմակերպումը և հոգևոր մշակույթը: Թեմա 9. Դասակարգային հասարակության հաստատությունների հանդես գալը: Մտրկությունը և նրա ձևերը: Մենամուսնական ընտանիք: Դրացիական համայնքի ձևավորումը: Հոգևոր մշակույթի զարգացումը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ալեքսեն Վ., Պերշից Ա., Նախնադարյան հասարակության պատմություն, Եր., 2012: 2. Марков Г., Первобытное общество: Учебное пособие., М., 2009.		

1. 0304/B27	2. Հնագիտության հիմունքներ և Հայաստանի հնագիտություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 7.0 Ժամ /շաբ.	5. 22/0/6	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ մասնագիտության կրթական աստիճանին համապատասխան գիտակարգի վերաբերյալ ուսումնառողներին տալ հիմնարար գիտելիքներ, լուսաբանել պատմական իրողությունները հնագիտորեն ուսումնասիրելու անհրաժեշտությունը, վերականգնելու հնարավորությունները և պատմական ճանաչողության նշանակությունը, ձևավորել գիտելիքների համակարգ մարդկային մշակույթի և մշակույթի զարգացման ժառանգականության վերաբերյալ, օգնել հասկանալու մշակույթի արտաքին ձևերի դինամիկան, հասարակական կյանքի տարբեր կողմերը, օրինաչափությունները տարածության և ժամանակի մեջ, պատկերացում տալ գիտակարգի ուսումնասիրության եղանակների, ժամանակագրական որոշակիություն ունեցող փաստերի գրանցման, դրանց ուսումնասիրության հնագիտական մեթոդների և գիտելիքներ ձեռք բերելու ուղիների վերաբերյալ		

Դասընթացի խնդիրները. 1. քննարկել հնագիտության հիմնախնդիրները, զարգացման ժամանակակից միտումները, գիտակարգում գործածելի հասկացությունները, հուշարձանների հետազոտության մեթոդները, 2. բնութագրել հնագիտական սկզբնաղբյուրների հիմնական տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները և պատմական ճանաչողության հնարավորությունները, 3. ներկայացնել գիտակարգի զարգացման փուլերը, քննարկել համաշխարհային պատմության և Հայաստանի պատմության ուսումնասիրության ասպարեզում ձեռք բերված նվաճումները, 4. ձևավորել գրականության հետ ինքնուրույն աշխատելու հմտություններ, զարգացնել կարողություններ մասնակցելու քննարկումներին և հանդես գալու պատմական թեմաների շրջանակներում, 5. ապահովել անհրաժեշտ տեղեկատվությամբ, որոնք ուսումնառողը կարող է համադրել ՄԿԾ-ով սահմանված այլ դասընթացներին, զարգացնել ստեղծագործական և վերլուծական մտածողություն:	9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նշելու պատմության հնագիտական պարբերացումը, թվարկել փուլերը ենթափուլերով, սահմանել ժամանակագրական փոփոխությունները, նշել ուսումնասիրության հիմնական սկզբնաղբյուրները, 2. ներկայացնելու հիմնական հասկացությունները, բացատրել դրանց իմաստային նշանակությունն ու կիրառելիությունը, 3. ներկայացնելու հնագիտական հուշարձանները, դրանց ուսումնասիրության արդյունքները, հնագիտական մշակույթները, դրանց տարածման արեալները և առանձնահատկությունները, 4. ներկայացնելու հնագիտական պեղումների կազմակերպման և իրականացման ընթացքը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու հնագիտական պարբերացման շրջափուլերը, հուշարձանների շերտագրական դասավորության հիման վրա վաղ ձևերը առանձնացնել ուշ ձևերից, մեկնաբանելու փոփոխությունների ժամանակագրական հաջորդականությունը, 2. մեկնաբանելու հնագիտական մշակույթները, դրանց բնորոշ գծերն ու առանձնահատկությունները, կատարել սինխրոն և դիախրոն համեմատություն, առանձնացնել ընդհանրություններն ու տարբերությունները, 3. ներկայացնելու հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրվածության աստիճանը, գտածոները, 4. մեկնաբանելու պատմական գործընթացների ու երևույթների համատեքստում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու հետազոտական բնույթի աշխատանքներ, 2. ունենալու փաստարկված և տրամաբանված բանավոր և գրավոր խոսք, 3. խնամքով վերաբերելու պատմամշակութային ժառանգություններին:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1. Մեկնաբանելու և գնահատելու պատմության զարգացման օրինաչափությունները: Ա4. Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրել պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրել, խմբագրել, մշակել, պահպանել և փոխանցել, փաստագրել և համակարգել, ցուցաբերել քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնել խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսել ու բանավիճել ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:	11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 2. ցուցադրման մեթոդ 3. գրավոր մեթոդ 4. բացատրական մեթոդ 5. քննարկում/բանավեճ

1. ուղղորդված գրառումներ 2. տեղեկատվության որոնում 3. ռեֆերատ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր) Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ (առավելագույնը 3 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հնագիտություն առարկան, խնդիրները, տեղը պատմական գիտությունների համակարգում: Մշակույթի նյութական մնացորդների հնագիտական ուսումնասիրություններն ու նրանց պատմական արժեքը: Թեմա 2. Հնագիտության ձևավորումն ու պատմությունը: Թեմա 3. Հնագիտության փորձարարական հնարավորությունները և տերմինաբանությունը: Թեմա 4. Հնագիտական ուսումնասիրության աստիճանները, կիրառվող մեթոդները: Թեմա 5. Պատմության և մշակույթի պատմահնագիտական պարբերացումը, ժամանակագրությունը: Թեմա 6. Հայոց պատմության հնագիտական ուսումնասիրությունը մինչև արտադրական տնտեսության ձևավորումը: Թեմա 7. Արտադրական տնտեսության ձևավորումը Հայկական լեռնաշխարհում և Մերձավոր Արևելքում: Թեմա 8. Հայաստանում վաղ դասակարգային հասարակության հնագիտական ուսումնասիրության նախնական արդյունքները: Հնագույն պետականության սաղմնավորումն ըստ Հայաստանի հնագիտության: Թեմա 9. Տավուշի մարզի հնագիտական հուշարձանները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Խնկիկյան Օ., Հայաստանի հնագիտություն (հին քարի դարից մինչև Վանի թագավորության անկումը), Եր. 2009: 2. Եսայան Ս., Հայաստանի հնագիտություն, Եր. 1992: 3. Арциховский А., Основы археологии, М., 1955 . 4. Мартынов А., Я. Шер, Методы археологического исследования, М., 2002. 5. И.Кругликова, Античная Археология, М., 1984. 6. Б.Пиотровский, Археология Закавказья, Ленинград, 1949. 7. Г.Матюшин, Археологический словарь, М., 1996.

1. 0304/B48	2. Թանգարանագիտություն և արխիվագիտություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 3.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0 /4	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ թանգարանագիտության և արխիվագիտության վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. 1. քննարկել թանգարանագիտության և արխիվագիտության հիմնախնդիրները, զարգացման ժամանակակից միտումները, գործածելի հասկացությունները, մեթոդները, 2. ներկայացնել թանգարանների հիմնական տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները և պատմական ճանաչողության հնարավորությունները, 3. ներկայացնել թանգարանային և արխիվային գործունեությունը, ձեռք բերված նվաճումները, իրավական նորմերը, 4. ձևավորել գրականության հետ ինքնուրույն աշխատելու հմտություններ, զարգացնել կարողություններ մասնակցելու քննարկումներին և հանդես գալու պատմական թեմաների շրջանակներում, 5. ապահովել անհրաժեշտ տեղեկատվությամբ, որոնք ուսումնառողը կարող է համադրել ՄԿԾ-ով սահմանված այլ դասընթացներին, զարգացնել ստեղծագործական և վերլուծական մտածողություն:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նշելու թանգարանների ձևավորման պատմական շրջափուլերը, ներկայացնելու յուրաքանչյուր շրջափուլերում հավաքածուական գործունեություն իրականացնող կենտրոնների գործունեությունը, 2. ներկայացնելու հիմնական կոնցեպցիաները, գործածելի հասկացությունները, բացատրելու դրանց իմաստային նշանակությունն ու կիրառելիությունը, 3. նշելու աշխարհի հայտնի թանգարանները, Հայաստանի թանգարանները, թվելու պատմական արժեք		

ներկայացնող ցուցանմուշները, 4. ներկայացնելու թանգարանների տեսակները, թանգարանները ենթարկելու դասակարգման՝ կիրառելով դասակարգման սկզբունքները, 5. ներկայացնելու թանգարանային և արխիվային գործունեությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու թանգարանային և արխիվային փաստարկները, համադրելու և մեկնաբանելու պատմական գործընթացների ու երևույթների համատեքստում, օգտագործելու հետազոտական բնույթի աշխատանքներում, 2. նախագծելու թանգարանային այցելությունների ծրագիր: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. աշխատելու խմբում, 2. դրսևորելու մասնագիտական վարքագիծ:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4. Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 2. ցուցադրման մեթոդ 3. գրավոր մեթոդ 4. բացատրական մեթոդ 5. քննարկում/բանավեճ 6. ուղղորդված գրառումներ 7. տեղեկատվության որոնում 8. ռեֆերատ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն (բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր) 2-րդ ընթացիկ քննություն (բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր) Ինքնուրույն աշխատանք. (տարբեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 8 միավոր) Մասնակցության միավոր. (առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Թանգարանագիտությունը որպես գիտություն, տեղը մյուս գիտությունների համակարգում, գիտակարգի հիմնական հասկացությունները: Թեմա 2. Թանգարանների ծնունդը և զարգացումը: Թեմա 3. Հայաստանի թանգարանների պատմությունից: Թեմա 4. Թանգարանների դասակարգումը ըստ տիպերի: Թեմա 5. Թանգարանների կառավարում և մարքեթինգ: Թեմա 6. Թանգարանային ֆոնդեր, ցուցադրություն, ցուցահանդես: Թեմա 7. Թանգարանի հանրահոշակում, ինֆորմացիա և գովազդ: Թեմա 8. Նոր ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների կիրառումը թանգարաններում: Թեմա 9. Արխիվագիտությունը որպես գիտություն, տեղը մյուս գիտությունների համակարգում, գիտակարգի հիմնական հասկացությունները: Թեմա 10. Արխիվային գործ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Պիկիյան Հ., Հարոյան Մ., Գրիգորյան Ա., Թանգարանային մենեջմենթ և մարքեթինգ, Էդիտ պրինտ, Եր., 2007: 2. «Ժառանգություն» հասարակական կազմակերպություն, ԻԿՕՄ-ի մասնագիտական վարքագծի կանոնագիրք, Եր., 2003: 3. Юренева Т., Музееведение: Учебник для студентов гуманитарных вузов, Академический проект, М., 2004. 4. Шляхтина Л., Основы музейного дела: теория и практика. (Учебное пособие для студ.вузов), Высшая школа, М., 2009.

1.0304/B31	2. Ազգագրության հիմունքներ և հայ ազգագրություն՝	3. 6 ECTS կրեդիտ
4.6.0 ժամ/շաբ.	5. 18/0/6	
6.7-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ մասնագիտության կրթական աստիճանին համապատասխան գիտակարգի վերաբերյալ ուսումնառողներին տալ հիմնարար գիտելիքներ, լուսաբանել ազգագրական ուսումնասիրությունների պատմական ճանաչողության նշանակությունը, դերը պատմագիտական ուսումնասիրություններում, ձևավորել գիտելիքների համակարգ էթնոսի, նրա պատմական տիպերի, էթնիկ գործընթացների և հատկությունների, ինչպես նաև աշխարհի ազգաբնակչության կառուցվածքային դասակարգման սկզբունքների վերաբերյալ, պատկերացում տալ գիտակարգի ուսումնասիրության եղանակների, ժամանակագրական որոշակիություն ունեցող փաստերի գրանցման, դրանց ուսումնասիրության ազգագրական մեթոդների և գիտելիքներ ձեռք բերելու ուղիների վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. 1. քննարկել ազգագրական գիտության տեսական, մեթոդաբանական հիմնախնդիրները, աշխարհի բնակչության տեղաբաշխման ու էթնիկ կազմի առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնել գիտակարգի զարգացման հիմնական շրջափուլերը և աշխարհի ազգաբնակչության ուսումնասիրության ասպարեզում ձեռք բերված նվաճումները, 3. ձևավորել գրականության հետ ինքնուրույն աշխատելու հմտություններ, զարգացնել կարողություններ մասնակցելու քննարկումներին և հանդես գալու պատմական թեմաների շրջանակներում, 4. ապահովել անհրաժեշտ տեղեկատվությամբ, որոնք ուսումնառողը կարող է համադրել ՄԿԾ-ով սահմանված այլ դասընթացներին, զարգացնել ստեղծագործական և վերլուծական մտածողություն:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. ներկայացնելու գիտակարգի ձևավորման պատմությունը, գիտական հայեցակարգերը, ազգագրական ուսումնասիրություններում մեծ ավանդ ունեցող ազգագրագետներին և տեսությունները, 2. ներկայացնելու ազգագրական ուսումնասիրության հիմնախնդիրները, մեթոդները, գիտակարգում գործածելի հասկացությունները, 3. նշելու էթնոսի հիմնական հատկանիշները, դասակարգելու աշխարհի բնակչությանն ըստ էթնիկ հատկանիշների, 4. ներկայացնելու հայ էթնոսին, հայերի լեզվակենցաղամշակութային առանձնահատկությունները և արդի ուսումնասիրությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. բնութագրելու աշխարհի ժողովուրդներին, նրանց տարածքային, էթնիկական, լեզվական, մարդաբանական, դավանաբանական և մշակութային առանձնահատկությունները, 2. կիրառելու ազգագրական փաստարկներ, համադրելու և մեկնաբանելու պատմական գործընթացների ու երևույթների համատեքստում, օգտագործելու վերլուծական բնույթի աշխատանքներում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու հետազոտական բնույթի աշխատանքներ, 2. դրսևորելու մարդասիրական համոզմունքներ և տոլերանտ պահվածք հասարակության մեջ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադյունք(ներ)ը. Ա4.Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ3.Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրել պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրել, խմբագրել, մշակել, պահպանել և փոխանցել, փաստագրել և համակարգել, ցուցաբերել քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 2. ցուցադրման մեթոդ 3. դեդուկտիվ մեթոդ		

4. ինդուկտիվ մեթոդ 5. բացատրական մեթոդ 6. փոխներգործուն գրառումների համակարգ 7. ուղղորդված գրառումներ 8. տեղեկատվության որոնում:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (հետազոտական աշխատանք. առավելագույնը 4 միավոր) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր) Մասնակցության միավոր. (առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Ազգագրություն գիտակարգը և նրա ձևավորման պատմությունը: Թեմա 2. Գիտության հիմնական հասկացությունները /Էթնիկ հանրություն, էթնիկ հանրության պատմական տիպերը, կառուցվածքային առումները/: «Մշակույթ» հասկացությունը, կառուցվածքը, «Կենցաղ» հասկացությունը, կառուցվածքը: Թեմա 3. Գիտության ուսումնասիրության հիմնախնդիրները: Թեմա 4. Աշխարհի բնակչության էթնոլեզվական դասակարգման սկզբունքները /հնդեվրոպական լեզվաընտանիք. սլավոնական, գերմանական, կելտական, ռոմանական, բալթյան, իրանական, հնդիրանական: Մեկուսի ժողովուրդներ/: Աֆրոասիական/ սեմաքամական, ալթայյան /թյուրքական, մոնղոլական, տոնգուս-մանջուրական, կորեա-ճապոնական/, կովկասյան /արխազա-ադաղական, վայնախա- դաղստանյան, քարթվելական/, ֆիննո-ուգրական, չին-տիբեթյան, ավստրոնեզական, պապուասական, թայական, ավստրոասիական, հնեասիական, էսկիմոսա-ալեույթյան, ավստրալական, նիգերկորդոֆանյան էթնոլեզվաընտանիքներ: Թեմա 5. Աշխարհի ժողովուրդների մարդաբանական բնութագիրը /Եվրոպոիդ, մոնղոլոիդ, նեգրոիդ, ավստրոլոիդ, խառը, մեկուսի/ռասաներ: Թեմա 6. Աշխարհի ժողովուրդների աշխարհագրական դասակարգումը: Թեմա 7. Աշխարհի ժողովուրդների էթնոմշակութային և դավանաբանական քարտեզը: Թեմա 8. Հայ ազգագրության ձևավորման ու զարգացման փուլերը: Թեմա 9. Հայերը աշխարհի էթնիկ հանրությունների համակարգում, հայերի էթնոգենեզը և էթնիկ հատկությունները: Թեմա 10. ՀՀ ազգային փոքրամասնությունների ժողովրդագրական և էթնոմշակութային բնութագիրը: Թեմա 11. Հայերի ավանդական և ժամանակակից արտադրական մշակույթը. երկրագործական մշակույթ, Հայկական լեռնաշխարհը երկրագործական մշակույթի կենտրոն: Բրիչային և արորագութանային երկրագործության արտադրատեխնիկան, աշխատանքի կազմակերպման հնավանդ ձևերը: Անասնապահական մշակույթը, ձևերը, համագործակցության և փոխօգնության ավանդական սկզբունքները: Տնայնագործական և արհեստագործական մշակույթը: Համքարական կազմակերպությունները: Օժանդակ և յուրացնող տնտեսաձևերը: Ժողովրդական ավանդական փոխադրամիջոցները և կապի միջոցները: Թեմա 12. Հայոց կենսապահովման մշակույթը. բնակավայրերի տիպերը, կառուցվածքը, բնորոշ գծերը: Հայ ավանդական բնակարանը և ներսույթը՝ ջեռուցման, լուսավորության ավանդական և ժամանակից միջոցները, կահույքը, դրանց գործառույթները: Հայ ավանդական տարազային համալիրը, տարածքային առանձնահատկությունները: Հայկական ուտեստն ու ըմպելիքները, հացկերույթները: Թեմա 13. Սոցիոնորմատիվ մշակույթ. հայերի ավանդական և ժամանակակից ընտանքը, ընտանեկան վավերելակարգը: Հայերի ընտանեկան ծիսակարգը, ամուսնության և հարսանեկան ծիսաշարը, տղաբերքի և մանկատածության, հուղարկավորման և հիշատակման հետ կապված ավանդական և ժամանակակից սովորույթներն ու ծեսերը: Հայոց ազգակցական համակարգը, տնտեսական, տարածքային և գաղափարական կապերը: Հայերի գյուղական համայնքը XIX-XX դդ.: Թեմա 14. Հումանիտար մշակույթը. հայերի հնագույն հավատալիքների, պաշտամունքի, բանավոր ստեղծագործությունների, տոների վերաբերյալ պատկերացումների համակարգը: Երգարվեստ և պարարվեստ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Товадов Г., Этнография. Учебник для вузов, Проект, М., 2002: 2. Садохин А., Этнография, М., 2005: 3. Кребер А., Избранное: природа культуры, М., 2004: 4. Народы и религии мира: энциклопедия, М., 2000: 5. Арутюнов С. А., Рыжакова С., Культурная антропология, М., 2002: 6. Арутюнов С.А., Народы и культуры: развитие и взаимодействие, М., 1989: 7. Աբրահամյան Վ., Արհեստները Հայաստանում 4-18-րդ դդ, Եր., 1956: 8. Աբրահամյան Վ., Հայ համքարությունները Անդրկովկասի քաղաքներում, Եր., 1971: 9. Բդոյան Վ., Հայ ազգագրություն /համառոտ ուրվագիծ/, Եր., 1974:

10. Գաբրիելյան Մ., Հայկական ընտանիքը անցումային շրջանում, Եր., 2005:
11. Նահապետյան Ռ., Աղձնիքահայերի ընտանիքը և ընտանեկան ծիսակարգը, Եր., 2004:
12. Նահապետյան Ռ., Հայոց սոցիոնորմատիվ մշակույթը, ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2009:
13. Նահապետյան Ռ., Աղձնիքահայերի մանկան ծննդի և խնամքի ավանդական սովորույթները և ծեսերը, Եր., 2011:
14. Խառատյան-Առաքելյան Հ., Հայ ազգային տոները, Եր., 2005:
15. Հայ ազգագրություն և բանահյուսություն. նյութեր և ուսումնասիրություններ, հատոր 1-26:

1. 0304/ B25	2. Հայոց պատմություն-1	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 6.0 Ժամ/շաբ.	5. 20/0/4	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. Էզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել Հայաստանի և հայ ժողովրդի պատմությունը՝ 5-րդ դարից 11-րդ դարի երկրորդ կեսը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտության ամենավերջին ձեռքբերումների մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն մեր ապագայի կառուցման գործածելու նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն: Հայոց պատմությունը դիտարկվում է համաշխարհային պատմության համատեքստում: Դասընթացի խնդիրները. 1. ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց միջնադարյան պետականության առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին, 2. ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն, 3. ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. վերաբրտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների իրադարձությունները, 3. ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական արժեքները, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսության, ռազմական և այլ բնագավառների նվաճումները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, 2. արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում, 3. վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները, գտնել դրանց լուծման ճանապարհները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը. Ա3.Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող		

խնդիրներ և լուծումներ: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. բանավեճ 5. զեկուցում 6. ռեֆերատ 7. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հայաստանը 5-9-րդ դարերում: Թեմա 2. Հայ ազատագրական պայքարը: Թեմա 3. Հայկական մշակույթը 5-9-րդ դարերում: Թեմա 4. Հայաստանի անկախության վերականգնումը, Բագրատունիների թագավորության հռչակումը և ամրապնդումը: Թեմա 5. Բագրատունիների թագավորությունը խաղաղ զարգացման և տնտեսական վերելքի ժամանակաշրջանում: Թեմա 6. Բագրատունիների թագավորության թուլացումն ու անկումը: Թեմա 7. Հասարակական-տնտեսական հարաբերությունները և պետական կարգը 9-11-րդ դարերում, թոնդրակյան շարժումը և գյուղացիական ելույթները Հայաստանում 9-11-րդ դդ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Եղիազարյան Ա., Հայ Բագրատունիների տերություն (885-908թթ.), Եր., 2011: 2. Հայ ժողովրդի պատմության քրեստոմատիա, հ. 1, (Հովհաննիսյան Պ., Մովսիսյան Ա.), Եր., 2007: 3. Հայ ժողովրդի պատմության քրեստոմատիա, հ. 2, (Հովհաննիսյան Պ., Մովսիսյան Ա.), Եր., 2012: 4. Հայ ժողովրդի պատմություն (Մելիք-Բախշյանի Ստ. խմբ.), Եր., 1975: 5. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Մելիք-Բախշյան Ստ.), Եր., 1975: 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, ԳԱԱ, Հ. 2, Եր., 1984: 7. Հայ ժողովրդի պատմություն, ԳԱԱ, հ. 3, 4, ԳԱԱ, Եր., 1976, 1972: 8. Հայոց պատմություն, ԳԱԱ, հ. 2, գ. 2, Եր., 2015: 9. Հովհաննիսյան Պ., Մովսիսյան Ա., Հայ ժողովրդի պատմության քրեստոմատիա, հ. 2, Եր., 2012:		

1. 0304/B29	2. Հայոց պատմություն-2	3. 7 ECTS կրեդիտ
4. 7.0 ժամ/շաբ.	5. 20/0/8	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին հիմնավոր գիտելիքներ հաղորդել 11-րդ դարի 2-րդ կեսերից մինչև 17-րդ դարի երկրորդ կեսը ընկած ժամանակահատվածի հայոց պատմության առանձնահատկությունների, հայ ազգային-ազատագրական պայքարի, ինչպես նաև Հայաստանի հասարակական-տնտեսական ու մշակութային կյանքի վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել 12-րդ դարի առաջին կեսերից 17-րդ դարի 2-րդ կեսը ընդգրկող ժամանակահատվածի փաստական նյութը,		

2. ներկայացնել ազգային ազատագրական պայքարի առանձնահատկությունները: 9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն - վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության հիմնական փաստական նյութը, - նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների իրադարձությունները, - ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական արժեքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, - արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում, - վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները, գտնել դրանց լուծման ճանապարհները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, - աշխատելու թիմում:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա3. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - դասախոսություն - սեմինար - քննարկումներ - բանավեճ - զեկուցում - ռեֆերատ - անհատական և խմբային առաջադրանքներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք)՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հայ ժողովրդի պայքարը սելջուկ-թուրքերի դեմ, Ջաթարյանների իշխանությունը, տնտեսական կյանքը, հայկական իշխանական տները 13-14-րդ դդ. առաջին կեսին: Թեմա 2. Կիլիկյան Հայաստանը 11-14-րդ դդ.: Թեմա 3. Հայկական մշակույթը 9-րդ դարում -14-րդ դարի առաջին կեսին: Թեմա 4. Հայաստանը 14-րդ դարի երկրորդ կեսին-17-րդ դարի առաջին կեսին: Թեմա 5. Հայկական մշակույթը 14-րդ դարի երկրորդ կեսին-17-րդ դարի առաջին կեսին:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Հայ ժողովրդի պատմություն (հայ ժողովուրդը ֆեոդալիզմի վայրէջքի ժամանակաշրջանում. XIV- XVIII դդ.), Եր., 1972:
2. Հայոց պատմություն, հատոր III. Նոր ժամանակաշրջան (XVIII դարի երկրորդ կես-1918թ.), գիրք առաջին (XVIII դարի երկրորդ կես-XIX դարի վերջ), Եր., 2010:
3. Հայոց պատմություն. Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Եր., 2000:
4. Հովհաննիսյան Ա., Դավազներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 1-2, Եր., 1957, 1959:
5. Հովհաննիսյան Պ., Հայ ազատագրական շարժումները (XV դարի կես- XVIII դարի վերջ), Եր., 2010:

1. 0304/B33	2. Հայոց պատմություն-3՝	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 7.0 ժամ/շաբ.	5. 20/0/8	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ներկայացնել հայոց պատմության նոր ժամանակաշրջանի՝ 17-րդ դարի կեսից մինչև 1877-1878 թ. ռուս-թուրքական պատերազմը ընդգրկող հիմնախնդիրները, որը հնարավորություն կտա ձևավորել հայոց նոր պատմության իմացություն՝ բազմաթիվ նորահայտ նյութերի ներկայացման և մեկնաբանման միջոցով: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել հայոց պատմության նոր ժամանակաշրջանի հիմնախնդիրները, 2. բացահայտել համապատասխան ժամանակաշրջանի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների իրադարձությունները, 3. ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական արժեքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, 2. արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում, 3. վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները, գտնել դրանց լուծման ճանապարհները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա3.Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտությունը առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ3.Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ4. Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն:		

Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. բանավեճ 5. զեկուցում 6. ռեֆերատ 7. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: 2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հայկական հարցի առաջացումը, բովանդակությունը: Թեմա 2. Ազատագրական պայքարը (17-րդ դարի 2-րդ կես-18-րդ դարի առաջին կես): Թեմա 3. Հայ ազատագրական շարժումները (18-րդ դարի երկրորդ կեսին): Թեմա 4. Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը (17-րդ դարի կես-19-րդ դարի սկիզբ): Թեմա 5. Ռուսաստանի տիրապետությունը Արևելյան Հայաստանում: Թեմա 6. Հայաստանը 1830-60-ական թթ.: Թեմա 7. Հայ հասարակական-քաղաքական միտքը և ազատագրական շարժումները: Թեմա 8. Հայկական մշակույթը (17-րդ դարի երկրորդ կես-19-րդ դարի առաջին կես):		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Կարապետյան Մ., Հայաստանը 1912-1920 թվականներին, Եր., 2003: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., հ.VI, Եր., 1981: 3. Հայոց պատմություն, հատոր III. Նոր ժամանակաշրջան (XVIII դարի երկրորդ կես-1918թ.), գիրք առաջին (XVIII դարի երկրորդ կես-XIX դարի վերջ), Եր., 2010: 4. Հայոց պատմություն. Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Եր., 2000:		

1. 0304/ B39	2. Հայոց պատմություն-4	3.5 ECTS կրեդիտ
4. 6.0 ժամ/շաբ.	5. 18/0/6	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել 1877-1878թթ. մինչև 1918թ. ընկած ժամանակահատվածի հայոց պատմության հիմնախնդիրները: Դասընթացի խնդիրները. 1. ձևավորել պատմական փաստերի նկատմամբ պատմահամեմատական և պատմաքննադատական մոտեցում ցուցաբերելու կարողություն: 2. ապահովել գիտելիք և հիմք հետագա դասընթացի՝ Հայաստանի Առաջին Հանրապետության, Խորհրդային Հայաստանի և Հայաստանի Երրորդ Հանրապետության պատմության ուսումնասիրության համար:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. վերարտադրելու հայոց 1878-1918թթ. պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների իրադարձությունները, 3. ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական արժեքները բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը,		

4. արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում, 5. վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները, գտնել դրանց լուծման ճանապարհները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 1. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտությանտրոտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 2. դասախոսություն 3. սեմինար 3. ռեֆերատ 4. քննարկումներ 5. բանավեճ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը և Հայկական հարցի միջազգայնացումը: Թեմա 2. Ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները: Թեմա 3. Հայ քաղաքական կուսակցությունների ձևավորումը: Թեմա 4. Արևմտահայերի ցեղասպանության թուրքական ծրագրի կենսագործման սկիզբը: Թեմա 5. Ազգային-ազատագրական զինված պայքարի փուլը: Թեմա 6. Հայկական հարցը և մեծ տերությունները 1890-ական թթ.: Թեմա 7. Հայաստանը 20-դ դարի սկզբին. Հայոց Մեծ եղեռնը: Թեմա 8. Հայաստանը 1917թ. ռուսական հեղափոխությունների շրջանում: Թեմա 9. Ռազմաքաղաքական իրադրությունը Անդրկովկասում և Հայաստանում 1918թ.: Հայ ժողովրդի մայիսյան հերոսամարտերը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Կարապետյան Մ., Հայաստանը 1912-1920 թվականներին, Եր., 2003: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., հ.VI, Եր., 1981: 3. Հայոց պատմություն, հատոր III. Նոր ժամանակաշրջան (XVIII դարի երկրորդ կես-1918թ.), գիրք առաջին (XVIII դարի երկրորդ կես-XIX դարի վերջ), Եր., 2010: 4. Հայոց պատմություն. Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Եր., 2000:		

1. 0304/B45	2. Հայոց պատմություն-5	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 7.0 ժամ/շաբ.	5. 18/0/10	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել Հայաստանի Առաջին Հանրապետության պետականության կայացման գործընթացը, կառավարման համակարգի ձևավորումը, ՀՀ արտաքին քաղաքականությունը,		

դիվանագիտական կապերի հաստատումը, սոցիալ-տնտեսական իրավիճակն ու հասարակական-քաղաքական կյանքը, Խորհրդային Հայաստանի, ԼՂԻՄ-ի, ԼՂՀ-ի և Հայաստանի Երրորդ Հանրապետության քաղաքական, տնտեսական և մշակութային հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել հայ ժողովրդի պատմության նորագույն ժամանակաշրջանի առանձնահատկությունները, պետականությունների կայացման գործընթացը, 2. ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանի պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանի քաղաքական իրադարձությունները, 3. արժևորելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական և մշակութային բնագավառների ձեռքբերումները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի քաղաքական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, 2. քննադատելու Խորհրդային Հայաստանում իրականացված բռնաճնշումների քաղաքականությունը, 3. տարբերակելու ու գնահատելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. աշխատելու թիմում, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. զեկուցում 4. ռեֆերատ 5. քննարկում 6. բանավեճ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք)՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Հայոց անկախ պետականության վերականգնումը 1918 թվականին: Թեմա 2. Հայաստանի առաջին հանրապետության ներքին դրությունը: Թեմա 3. Հայաստանի առաջին հանրապետության միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականությունը: Թեմա 4. Թուրք-ադրբեջանական հակահայ քաղաքականությունը 1918-1920 թթ.: Թեմա 5. Հայաստանը խորհրդաքեմալական ռազմաքաղաքական ծրագրերում 1920 թվականին և Հայաստանի առաջին հանրապետության անկումը: Թեմա 6. Խորհրդային Հայաստանը 1920-1922 թթ.: Թեմա 7. Խորհրդային Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը և հասարակական քաղաքական կյանքը 1920-1930-ական թթ.: Թեմա 8. Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը 1920-1941 թթ.: Թեմա 9. Հայկական սփյուռքը 1920-1941 թթ.: Թեմա 10. Հայ ժողովուրդը երկրորդ համաշխարհային պատերազմի և Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին: Թեմա 11. Խորհրդային Հայաստանը հետպատերազմյան տարիներին (1945-1965 թթ.): Թեմա 12. Խորհրդային Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը և հասարակական-քաղաքական կյանքը 1965-1985 թթ.: Թեմա 13. Խորհրդային Հայաստանը 1985-1991 թթ.: Թեմա 14. Խորհրդային Հայաստանի մշակույթը 1945-1991 թթ.: Թեմա 15. Հայկական սփյուռքը 1946-1991 թթ.: Թեմա 16. Հայաստանի երրորդ հանրապետության հռչակումը և պետականության կայացման գործընթացը: Թեմա 17. Հայաստանի երրորդ հանրապետության ներքին դրությունը: Թեմա 18. Հայաստանի երրորդ հանրապետության միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականությունը: Թեմա 19. Հայաստանի երրորդ հանրապետության հասարակական-քաղաքական կյանքը: Թեմա 20. Արցախի Հանրապետության հռչակումը և պետականության կայացման գործընթացը:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Խուրշուդյան Լ., Հայաստանի բաժանումը 1920թ., Եր., 2002: 2. Կարապետյան Մ., Գևորգյան Է., Խորհրդային Հայաստանը 1920-1991թթ., Եր., 2007: 3. Կարապետյան Մ., Հայաստան 1912-1920թթ., Եր., 2003: 4. Հակոբյան Ա., Հայաստանի Առաջին Հանրապետությունը, Եր., 2018: 5. Հակոբյան Ա., Հայաստանի Խորհրդարանը և քաղաքական կուսակցությունները 1918-1920թթ., Եր., 2005: 6. Հայոց պատմություն, ԳԱԱ հրատ., հ. 4, գ. 1, գ.2, Եր., 2010, 2016: 7. Հայոց պատմություն, Հր. Միմոնյանի խմբ., Եր., 2012: 8. Մինասյան Է., Հայաստանի Երրորդ Հանրապետության պատմություն, Եր., 2013: 9. Մինասյան Է., Սոցիալ-տնտեսական վերափոխումները ՀՀ-ում, Եր., 2001: 10. Վիրաբյան Ա., Հայաստանի Առաջին Հանրապետություն, Եր., 2011:	

1. 0304/ B24	2. Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-1	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 3.0 Ժամ/շաբ.	5. 11/0/2	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ գիտաճանաչողական գործընթացի միջոցով ուսանողներին քաջատեղյակ դարձնել Ռուսաստանի, Վրաստանի և Իրանի պատմության պատմական անցյալին, Կիևյան Ռուսիայի կազմավորման և ֆեոդալական մասնատման մասին: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել Ռուսաստանի, Վրաստանի և Իրանի պատմության ուսումնասիրվող ժամանակաշրջանի առանձնահատկությունները, զարգացման ընթացքը, քաղաքական ձեռքբերումներն և կորուստները, 2. ձևավորել պատմական փաստերի նկատմամբ պատմահամեմատական և պատմաքննադատական մոտեցում ցուցաբերելու կարողություն, 3. ապահովել գիտելիք և հիմք հետագա դասընթացի՝ Ռուսաստանի պատմության հաջորդող ժամանակաշրջանի ուսումնասիրության համար:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. վերաբրտադրելու Ռուսաստանի Վրաստանի և Իրանի պատմության 5-13-րդ դարերի պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. ներկայացնելու Կիևյան ռուսական պետության արտաքին և ներքին քաղաքականության խնդիրներն ու առանձնահատկությունները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերհանելու պատմական տարբեր իրադարձությունների միջև եղած պատճառահետանքային կապերը,		

2. վերլուծելու Ռուսաստանի, Վրաստանի, Իրանի քաղաքական և տնտեսական զարգացման հիմնական պատճառները, 3. մատնանշելու մշակութային ձեռքբերումները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու հետազոտական ինքնուրույն աշխատանքներ, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 3. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4.Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. ռեֆերատ, ներկայացում 4. քննարկումներ 5. բանավեճ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Բաժին 1. Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն Թեմա 1. Վրաստանը 5-8-րդ դդ.: Թեմա 2. Վրաստանը 9-12-րդ: Թեմա 3. Իրանը 5-8-րդ դարերում: Թեմա 4. Իրանը 9-12-րդ դարերում: Թեմա 5. Հայոց արևելից կողմանք և Աղվանքը 5-11-րդ դարերում: Բաժին 2. Ռուսաստանի պատմություն Թեմա 1. Ժողովուրդներն ու հնագույն պետությունները Ռուսաստանի տարածքում: Թեմա 2. Արևելյան սլավոնները: Հին ռուսական պետության կազմավորումը: Թեմա 3. Կիևյան Ռուսիան՝ 9-12-րդ դ. սկիզբ: Թեմա 4. Ռուսական հողերն ու իշխանությունները 12-13-րդ դդ.: Թեմա 5. Հին ռուսական մինչմոնղոլական մշակույթը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Բայբուրդյան Վ., Իրանի պատմություն, Եր., 2006: 1. Кузьмин А., Начало Руси. - М., 2003. 2. Повесть временных лет. - М.; Л.; 1990. 3. Века А., История России с древнейших времен до наших дней, М., 2003. 4. Орлов А., Георгиев В., История России, М., 2014.		

1. 0304/ B26	2. Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-2	3. 6 ECTS կրեդիտ
--------------	--	------------------

4. 6.0 Ժամ/շաբ.	5. 18/0/9
6. 5-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին կայուն գիտելիքներ տալ թաթար-մոնղոլական լծի թոթափումից հետո ռուսական կենտրոնացված պետության ներքին և արտաքին քաղաքականության, հասարակական և մշակութային գործընթացների մասին՝ մինչև Իվան 4-րդի գահակալումը, ուսումնասիրել Թուրքիայի (13-րդ դարից սկսած), Վրաստանի (13-րդ դարից սկսած) և Իրանի (13-րդ դ-ից սկսած) պատմությունը, բացահայտել տարբեր ժամանակաշրջաններում այդ երկրների զարգացման օրինաչափությունները, արտաքին և ներքին քաղաքականությունների միտումները: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնելու Ռուսաստանի, Վրաստանի, Իրանի, Թուրքիայի պատմության ուսումնասիրվող ժամանակաշրջանի առանձնահատկությունները, զարգացման ընթացքը, քաղաքական ձեռքբերումներն և կորուստները, 2. ձևավորելու պատմական փաստերի նկատմամբ պատմահամեմատական և պատմաքննադատական մոտեցում ցուցաբերելու կարողություն,	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. վերաբրտադրելու Ռուսաստանի, Վրաստանի, Իրանի, Թուրքիայի 13-16-րդ դարերի պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. ներկայացնելու Ռուսական պետության արտաքին և ներքին քաղաքականության խնդիրներն ու առանձնահատկությունները, 3. արժևորելու Ռոմանովյան դինաստիայի դերն ու նշանակությունը ռուս ժողովրդի պատմության մեջ: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերհանելու պատմական տարբեր իրադարձությունների միջև եղած պատճառահետևանքային կապերը, 2. վերլուծելու Ռուսաստանի, Թուրքիայի տարածքային և քաղաքական զարգացման հիմնական պատճառները, 3. մատնանշելու կրթամշակութային ձեռքբերումները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու հետազոտական ինքնուրույն աշխատանքներ, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 3. աշխատելու թիմում:	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունը(ներ)ը. Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտությանտլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. ռեֆերատ, ներկայացում 4. քննարկումներ 5. բանավեճ:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	

1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն.(բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Բաժին 1. Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն Թեմա 1. Վրաստանը 13-րդ դ. սկզբներից մինչև 16-րդ դ. սկիզբը: Թեմա 2. Թուրքիա. 1-ին Թուրքական պետական կազմավորումները Փոքր Ասիայում: Օսմանյան պետության կազմավորումը: Թեմա 2. Օսմանյան կայսրությունը 16-րդ դարում: Թեմա 9. Իրանը 13-15-րդ դդ.: Թեմա 10. Սեֆյան Իրանը (Պարսկաստանը) 16-րդ դ: Բաժին 2. Ռուսաստանի պատմություն Թեմա 1. Ռուսիայի պայքարը մոնղոլական նվաճողների և խաչակիրների դեմ 13-րդ դ.: Թեմա 2. Մոսկվայի իշխանության բարձրացումը 13-15-րդ դ. 1-ին կեսին: Թեմա 3. Մոսկվայի շուրջը ռուսական հողերի միավորման ավարտը: Թեմա 4. Ռուսական պետությունը 15-րդ դարի երկրորդ կեսին: Իվան 3-րդ: Թեմա 5. Ռուսական պետությունը 16-րդ դարում: Իվան Ահեղ և իր դարաշրջանը: Իվան Ահեղի արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղությունները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների միջին դարերի պատմություն, Եր., 1973: 2. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների նոր պատմություն, Եր., 1975: 3. Բայբուրդյան Վ., Օսմանյան կայսրության պատմություն, Եր., 2011: 4. Новичев, Истрия Турции. 5. Века А., История России с древнейших времен до наших дней, М., 2003. 6. Орлов А., Георгиев В., История России, М., 2014.

1. 0304/ B35	2. Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-3	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6.0 Ժամ/շաբ.	5. 18/0/9	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողների մոտ ձևավորել Ռուսաստանի պատմության 17-րդ դ. մինչև 1801թ. ժամանակաշրջանն ընդգրկող պատմական կարևոր իրադարձությունների մասին համապատասխան գիտելիքներ, տալ պատշաճ մասնագիտական պատկերացում: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել Ռուսաստանի և Հայաստանի հարակից երկրների պատմության ուսումնասիրվող ժամանակաշրջանի առանձնահատկությունները, զարգացման ընթացքը, քաղաքական ձեռքբերումներն և կորուստները, 2. ձևավորել պատմական փաստերի նկատմամբ պատմահամեմատական և պատմաքննադատական մոտեցում ցուցաբերել կարողություն		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. վերաբրտադրելու Ռուսաստանի, Վրաստանի, Թուրքիայի և Իրանի 17-19-րդ դարերի պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. ներկայացնելու Ռուսական կայսրության արտաքին և ներքին քաղաքականության խնդիրներն ու առանձնահատկությունները, 3. ներկայացնելու Թուրքիայի և Իրանի պատմության հիմնական խնդիրները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերհանելու պատմական տարբեր իրադարձությունների միջև եղած պատճառահետևանքային կապերը, 2. վերլուծելու Ռուսաստանի ներքաղաքական և արտաքին քաղաքական զարգացումների հիմնական պատճառները, 3. մատնանշելու հասարակական և կրթամշակութային ձեռքբերումները 4. մեկնաբանելու Թուրքիայի և Իրանի պատմական զարգացման օրինաչափությունները՝ տիրապետելով պատմության վերլուծական մեթոդին, 5. կողմնորոշվելու թուրքական և իրանական պետության զարգացման օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների մեջ:		

գ. Ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - կատարելու հետազոտական ինքնուրույն աշխատանքներ, - պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, - աշխատելու թիմում:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4. Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ4. Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - դասախոսություն - սեմինար - ռեֆերատ, ներկայացում - քննարկումներ - բանավեճ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Բաժին 1. Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն Թեմա 1. Օսմանյան կայսրությունը 16–18-րդ դդ.: Թեմա 2. Օսմանյան կայսրությունը 19-րդ դդ.: Թեմա 3. Արևելյան Անդրկովկասը 16-րդ դ.-19-րդ դ. սկզբին: Թեմա 4. Արևելյան Անդրկովկասը ռուսական կայսրության կազմում: Բաժին 2. Ռուսաստանի պատմություն Թեմա 1. Ռուսաստանը 16-17-րդ դարերի սահմանագծին: Խառը ժամանակաշրջան: Ռոմանովների ներքին և արտաքին քաղաքականությունը 17-րդ դարում: Թեմա 2. Ռուսաստանը 17-րդ դարավերջին 18-րդ դարասկզբին: Պյոտր 1-ինի ներքին քաղաքականությունը և բարեփոխումները: Պյոտր Մեծի արտաքին քաղաքականությունը: Թեմա 3. Ազնվականական կայսրությունը 18-րդ դարի 2-րդ քառորդին: Պալատական հեղաշրջումներ: Ռուսաստանը 18-րդ դարի 2-րդ կեսին: Եկատերինա 2-րդի դարաշրջանը: Եկատերինա 2-րդի արտաքին քաղաքականությունը և միջազգային դրությունը 1760-90-ական թվականներին: Թեմա 4. Ռուսաստանը 19-րդ դարի առաջին քառորդին: Ալեքսանդր 1-ին: Ռուսաստանի հասարակական և քաղաքական իրադրությունը Նիկոլայ 1-ինի օրոք: Ռուսական կայսրության արտաքին քաղաքականությունը 19-րդ դարի 20-50-ական

թվականներին: Թեմա 5. Ռուսական մշակույթը 16-19-րդ դարերում:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների միջին դարերի պատմություն, Եր., 1973: 2. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների նոր պատմություն, Եր., 1975: 3. Բայբուրդյան Վ., Օսմանյան կայսրության պատմություն, Եր., 2011: 1. Новичев, Истрия Турции. 2. Մուրադյան Մ., Ռուսաստանի պատմության հիմնահարցեր (19-րդ դար), Ե., 2011: 3. Века А., История России с древнейших времен до наших дней, М., 2003. 4. История России с начала 19-ого в. до начала 21-огов., Под ред. А. Сахарова, М., 2005. 5. Орлов А., Георгиев В., История России, М., 2014.

1. 0304/ B35	2. Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-4	3. 6 ECTS կրեդիտ
4.5.0 Ժամ/շաբ.	5. 18/0/5	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողների մոտ ձևավորել Ռուսաստանի պատմության 19-րդ դ. ավարտի և 20-րդ դ. սկզբի, մինչև 1917թ. փետրվարյան բուրժուադեմոկրատական հեղափոխության ժամանակաշրջանն ընդգրկող պատմական կարևոր իրադարձությունների մասին համապատասխան գիտելիքներ, տալ պատշաճ մասնագիտական պատկերացում:		
Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել Ռուսաստանի պատմության ուսումնասիրվող ժամանակաշրջանի առանձնահատկությունները, զարգացման ընթացքը, քաղաքական ձեռքբերումներն և կորուստները, 2. ձևավորել պատմական փաստերի նկատմամբ պատմահամեմատական և պատմաքննադատական մոտեցում ցուցաբերել կարողություն:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խնայություն 1. վերարտադրելու Ռուսաստանի 19-20-րդ դարերի պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. ներկայացնելու Ռուսական կայսրության արտաքին և ներքին քաղաքականության խնդիրներն ու առանձնահատկությունները, 3. արժևորելու ռուսական առաջին և երկրորդ հեղափոխությունների դերն ու նշանակությունը ռուս ժողովրդի պատմության մեջ:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերհանելու պատմական տարբեր իրադարձությունների միջև եղած պատճառահետևանքային կապերը, 2. վերլուծելու Ռուսաստանի ներքաղաքական և արտաքին քաղաքական զարգացումների հիմնական պատճառները, 3. ներկայացնելու Թուրքիայի և Իրանի պատմության հիմնական խնդիրները: 4. մատնանշելու հասարակական և կրթամշակութային ձեռքբերումները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու հետազոտական ինքնուրույն աշխատանքներ, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 3. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4. Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու,		

մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ4. Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. ռեֆերատ, ներկայացում 5. քննարկումներ 6. բանավեճ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Բաժին 1. Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն Թեմա 1. Արևելյան Անդրկովկասը 20-րդ դ. սկզբին: Թեմա 2. Օսմանյան կայսրությունը 19-րդ դդ.: Թեմա 3. Օսմանյան կայսրությունը 1900–1918 թթ.: Պանթուրքիզմի քաղաքականությունը և կայսրության կործանումը: Թեմա 4. Իրանը 19-րդ դ.: Թեմա 5. Իրանը 20-րդ դ. 1-ին կեսին: Բաժին 2. Ռուսաստանի պատմություն Թեմա 1. Ռուսական կայսրությունը Մեծ բարեփոխումների շրջանում: Ճորտատիրական իրավունքի վերացումը: Թեմա 2. Հասարակական-քաղաքական կյանքը հետռեֆորմյան պատմափուլում: Նարոդնիկական շարժումը և կազմակերպությունները: Թեմա 3. Ռուսաստանը Ալեքսանդր Երրորդ գահակալության շրջանում: Թեմա 4. Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականությունը 19-րդ դ. վերջին և 20-րդ դ. սկզբին: Ռուս-ճապոնական պատերազմը: Թեմա 5. Ռուսաստանի նվաճողական քաղաքականությունը Թուրքիայում և Կովկասում: Քաղաքական կուսակցությունները Ռուսաստանում և 1905–1907թթ. հեղափոխությունը: Թեմա 7. Ռուսաստանի ներքին և արտաքին քաղաքականությունը 20-րդ դարի սկզբին: Թեմա 8. Ռուսական կայսրությունը Առաջին աշխարհամարտում: Թեմա 9. 1917թ. Փետրվարյան բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխությունը Ռուսաստանում. Ժամանակավոր կառավարությունը: Թեմա 10. Ռուսական մշակույթը 19-րդ դ. վերջին և 20-րդ դ. սկզբին:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների միջին դարերի պատմություն, Եր., 1973: 2. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների նոր պատմություն, Եր., 1975: 3. Բայբուրդյան Վ., Օսմանյան կայսրության պատմություն, Եր., 2011: 4. Մուրադյան Մ., Ռուսաստանի պատմության հիմնահարցեր (19-րդ դար), Եր., 2011: 5. Новичев, Истрия Турции 6. Века А., История России с древнейших времен до наших дней, М., 2003. 7. История России с начала 19-ого в. до начала 21-ого в., Под ред. А. Сахарова, М., 2005. 8. Орлов А., Георгиев В., История России, М., 2014.

1. 0304/B40	2. Հայաստանի հարակից երկրների և Ռուսաստանի պատմություն-5	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.0 ժամ/շաբ.	5. 14/0/4	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ Ռուսաստանում խորհրդային կարգերի ձևավորման և նրա շինարարության տարբեր փուլերի հասարակական, քաղաքական, ռազմադիվանագիտական, գիտամշակութային և այլ խնդիրների, ինչպես նաև Ռուսաստանի Դաշնության հասարակական-քաղաքական գործընթացների, քաղաքական ինստիտուտների և պետական կառուցվածքի զարգացման, տարբեր քաղաքական ուժերի և կուսակցությունների գործունեության ուսումնասիրությունը: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնելու Ռուսաստանի պատմության ուսումնասիրվող ժամանակաշրջանի առանձնահատկությունները, զարգացման ընթացքը, քաղաքական ձեռքբերումներն և կորուստները, 2. ձևավորելու պատմական փաստերի նկատմամբ պատմահամեմատական և պատմաքննադատական մոտեցում ցուցաբերելու կարողություն, 3. Ապահովելու գիտելիք և հիմք Խորհրդային Հայաստանի և Հայաստանի Երրորդ Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության միջև ռազմաքաղաքական համագործակցության ուսումնասիրության համար:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. վերարտադրելու Ռուսաստանի խորհրդային և հետխորհրդային պատմության հիմնական փաստական նյութը, 2. ներկայացնելու ԽՍՀՄ և ՌԴ արտաքին և ներքին քաղաքականության խնդիրներն ու առանձնահատկությունները, 3. արժևորելու Խորհրդային միության և Ռուսաստանի Դաշնության ժողովուրդների զարգացման բարոյական որակներն ու ստեղծած արժեքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերհանելու պատմական տարբեր իրադարձությունների միջև եղած պատճառահետևանքային կապերը, 2. վերլուծելու Ռուսաստանի տարածքային և քաղաքական զարգացման հիմնական պատճառները, 3. վատնանշելու հասարակական և կրթամշակութային ձեռքբերումները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու հետազոտական ինքնուրույն աշխատանքներ, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 3. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա3. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար		

3. ռեֆերատ, ներկայացում
4. քննարկումներ
5. բանավեճ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 4 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Բաժին 1. Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն. Թեմա 1. Իրանը 20-րդ դ. 2-րդ կեսին: Թեմա 2. Արևելյան Անդրկովկասը 20-րդ դ. սկզբին: Թեմա 3. Ադրբեջանի անկախ հանրապետությունը 1918–1920 թթ.: Թեմա 4. Ադրբեջանի խորհրդայնացումը և հարաբերությունները հարևան երկրների հետ: Թեմա 5. Ադրբեջանը խորհրդային տարիներին: Թեմա 6. Ադրբեջանի Հանրապետությունը Եվրոխորհրդային տարիներին: Բաժին 2. Ռուսաստանի պատմություն Թեմա 1. Հոկտեմբերյան հեղաշրջումը Ռուսաստանում 1917թ.: Թեմա 2. Քաղաքացիական պատերազմը Ռուսաստանում (1917-1922թթ.): Թեմա 3. ԽՍՀՄ կազմավորումը և ազգային քաղաքականությունը ԽՍՀՄ-ում 1917-1930-ական թթ.: Թեմա 4. ԽՍՀՄ տնտեսական քաղաքականությունը 20-րդ դարի 20-30-ական թվականներին: Թեմա 5. Խորհրդային պետության արտաքին քաղաքականությունը 1917-1930-ական թթ.: Թեմա 6. Վարչա-հրամայական համակարգի հաստատումը ԽՍՀՄ-ում և ստալինյան բռնաճնշումները 1930-ական թվականներին: Թեմա 7. ԽՍՀՄ-ը Հայրենական Մեծ պատերազմի տարիներին: Թեմա 8. Խորհրդային հասարակությունը հետպատերազմյան առաջին տարիներին (1945-1953 թվականներին): Թեմա 9. Խորհրդային Միության ներքին և արտաքին քաղաքականությունը 1950-80-ական թվականներին: Թեմա 10. Գորբաչովյան վերակառուցումը և ԽՍՀՄ փլուզումը: Թեմա 11. Հետխորհրդային Ռուսաստանը 1990-2000-ական թթ.: Թեմա 12. Ռուսական մշակույթը 1917-2010 թվականներին:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների միջին դարերի պատմություն, Եր., 1973: 2. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների նոր պատմություն, Եր., 1975: 3. Բայբուրդյան Վ., Օսմանյան կայսրության պատմություն, Եր., 2011: 4. Երեմեն Դ., Թուրքերի ծագումը. /Ծագումը և էթնիկական պատմության հիմնական էտապները/, Եր., 1975: 5. Էնաեթոլլահ Ռեզա, Ազրբայջան և Առան, /Կովկասյան Ալբանիա/, Եր., 1994: 6. Մելքոնյան Ա., Ջավախքը 19-րդ դ. և 20-րդ դարի 1-ին քառորդին, Եր., 2003: 7. Վիրաբյան Վ., Հայ-վրացական պատերազմը, ՀՀ կառավարության ռազմաքաղաքական գործունեությունը և կուսակցությունները, Եր., 2003: 8. Лордкипанидзе М.Д., Мемисишвили Т.А., Очерки истории Грузии, т. 1-2, Тб.1989. 9. Мелик-Шахназарян Л., Этнополиэтика Азербайджана, Ер., 2007. 10. Новичев, Истрия Турции. 11. Արրահամյան Հ., Խորհրդային և հետխորհրդային հասարակությունը 1945-2011 թվականներին, Եր., 2011: 12. Века А., История России с древнейших времен до наших дней, М., 2003. 13. История России с начала 19-ого в. до начала 21-ого в., Под ред. А. Сахарова, М., 2005. 14. Орлов А., Георгиев В., История России, М., 2014.

1. 0304/B21	2. Հին Աշխարհի պատմություն	3. 9 ECTS կրեդիտ
4. 10 ժամ/շաբ.	5. 30/0/10	
6. 2-ին կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին տեղեկություններ հաղորդել Հին Աշխարհի քաղաքակրթությունների ձևավորման, զարգացման միտումների մասին: Տալ գիտելիքներ այդ քաղաքակրթությունների տիպաբանության, հին աշխարհի հասարակությունների կառուցվածքի, գաղափարախոսության, կրոնի և մշակույթի վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել հին արևելյան քաղաքակրթությունների պատմությունները, 2. ուսումնասիրել հին արևելյան հասարակությունների կառուցվածքը, գաղափարախոսությունը, կրոնը և մշակույթը:		

3. ուսումնասիրել անտիկ քաղաքակրթությունների առանձնահատկությունները, 4. ներկայացնել քաղաք-պետությունների ձևավորման առանձնահատկությունները
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու հին արևելյան խոշոր քաղաքակրթությունների տնտեսական, քաղաքական, մշակութային կյանքի առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնելու Հին Եգիպտոսի, Հին Միջագետքի և Հին Ասորեստանի պատմությունը: 3. ներկայացնելու անտիկ ժամանակաշրջանի էությունը, ձևավորված հասարակական հարաբերությունները: 4. մեկնաբանելու քաղաքական հարաբերությունները անտիկ աշխարհում, Հին Հունաստանում և Հին Հռոմում ծավալված ներքաղաքական պայքարը, արտաքին քաղաքական հարաբերությունները, նվաճողական քաղաքականությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. բացահայտելու պատմության կոնկրետ փաստերն ու իրողությունները, ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների դիտանկյունից: 2. քննական վերլուծության ենթարկել Հին Արևելքի, Հին Հունաստանի և Հին Հռոմի պատմության սկզբնաղբյուրները, կատարել համեմատական եզրակացություններ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4.Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող հարցեր: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարել աշխատանքային թիմ, աշխատել թիմում և պատասխանատվություն ստանձնել նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. բանավեճ 5. ռեֆերատ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն.(բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (առավելագույնը 2 միավոր արժեքով) Մասնակցության միավոր (առավելագույնը 2 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով):
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հին Արևելք Թեմա 1. Հին Արևելք հասկացությունը: Թեմա 2. Հին Եգիպտոս: Թեմա 3. Հին Միջագետք (Շումեր, Աքադ, Բաբելոն): Թեմա 4. Հին Ասորեստան: Թեմա 5. Պաղեստին: Թեմա 6. Փյունիկիա: Թեմա 7. Խեթական

թագավորություն: Թեմա 6. Հին Հնդկաստան: Թեմա 9. Հին Չինաստան: Թեմա 10. Հին Վրաստան: Թեմա 11. Հին Իրան: Բաժին 2. Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմություն Թեմա 1. Անտիկ ժամանակաշրջանի հասկացությունը: Հին Հունաստանի պատմության սկզբնաղբյուրները և պատմագրությունը: Թեմա 2. Էգեյան կամ Կրետե-Միկենյան ժամանակաշրջան: Թեմա 3. Հունաստանը նախապոլիսյան դարաշրջանում: Թեմա 4. Հունաստանը արիաիկ դարաշրջանում: Թեմա 5. Դասական Հունաստան: Թեմա 6. Հելլենիզմի դարաշրջանը: Թեմա 7. Հին Հռոմի պատմության սկզբնաղբյուրները և պատմագրությունը: Թեմա 8. Բուրիսի բնական պայմանները, հնագույն բնակչությունը, էտրուսկյան քաղաք-պետությունները: Թեմա 9. Հռոմը թագավորության և հանրապետության շրջանում: Թեմա 10. Հռոմեական հանրապետության անկումը: Թեմա 11. Հռոմը կայսրության շրջանում
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ավդիս Վ., Հին արևելքի պատմություն, Եր. 1947: 2. Ավդիս Վ.Բ., Հին Հունաստանի պատմություն, Եր., 1982: 3. Մաշկին Ն. Ա., Հին Հռոմի պատմություն, Եր., 1951: Авдиев В., История древнего востока, М. 1970. 4. Всемирная история в 24-х тт., под ред. А.Н.Бадака и др., т. 1, Каменный век, т. 2, Бронзовый век, Минск-М., 2000, т. 3, Век железа, т. 4, Эллинистический период, т. 5, Становление государств Азии, т. 7, Раннее средневековье, Минск-М., 2001. 5. Заблоска Ю., История Ближнего востока в древности, М. 1989. 6. Историография древнего востока, под ред. В.И.Кузищина, т. 1, М. 2008, т. 2, М. 2009. 7. Кузищин В.И., История древнего Рима, М., 2002. 8. Кузищин В.И., История древней Греции, М., 2005. 9. Хаммонд Н., История древней Греции, М., 2003.

1.0304/B30	2. Եվրոպայի միջին դարերի պատմություն-1	3.5 ECTS կրեդիտ
4.6.0 ժամ/շաբ.	5.18/0/6	
6.4-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել գիտելիքների և կարողությունների համակարգ միջնադարի վերաբերյալ, ներկայացնել միջնադարյան քաղաքակրթության հիմնարար առանձնահատկությունները՝ տնտեսության, քաղաքական կառուցվածքի, կրոնի, գաղափարախոսության, մշակույթի միջոցով: Դասընթացի խնդիրները. 1. ձևավորել Եվրոպայի և ժամանակակից երկրների ու ժողովուրդների կազմավորման և զարգացման պատմությունը համեմատելու ու վերլուծելու ունակություն, 2. ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար, 3. ձևավորել տեսական գիտելիքներ գործնականում կիրառելու հմտություններ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խնացություն 1. վերարտադրելու Եվրոպայի պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության հիմնական փաստական նյութին, 2. նկարագրելու համաշխարհային պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների իրադարձությունները, 3. լուսաբանելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական արժեքները, Եվրոպական երկրների պետական կառավարման համակարգերը, ռազմական, տնտեսական և այլ բնագավառների նվաճումները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, 2. վերլուծելու և մեկնաբանելու Եվրոպական երկրների գիտական և քաղաքական հնչեղություն ունեցող հիմնախնդիրները, 3. տարբերակելու և գնահատելու համաշխարհային պատմության որոշակի օրինաչափությունները: գ. քնդհանրական/մոլիսանցելի կարողություններ		

1. աշխատելու թիվում, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի կանոնները:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույունը(ներ)ը. Ա4.Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող հարցեր: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսել ու բանավիճել ակադեմիական միջավայրում Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինել ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիվում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. ռեֆերատ 4. բանավեճ 5. քննարկում:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնություն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Միջին դարերի պարբերացումը և աղբյուրները: Թեմա 2. Հռոմեական ստրկատիրական հասարակարգի ճգնաժամը ու փլուզումը: Թեմա 3. Արևմտյան Հռոմեական կայսրության անկումը և բարբարոսական թագավորությունների կազմավորումը: Թեմա 4. Մերովինգների ֆրանկական պետությունը: Թեմա 5. Կարոլինգների ֆրանկական պետությունը: Թեմա 6. Բյուզանդիան 6-11-րդ դարերում: Թեմա 7. Ֆեոդալիզմը Արևմտյան Եվրոպայում 9-11-րդ դարերում:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Սկազկին Ս., Միջին դարերի պատմություն, Եր.,1975: 2. Նաջարյան Հ., Բյուզանդիայի պատմության ուրվագծեր, Եր., 1975: 3. Карпов С., История средних веков, т. 1, М., 1997. 4. История Византии, т. 1, М., 1995. 5. Семенов В., История средних веков, т. 1, М., 1975.		

1.0304/B34	2.Եվրոպայի միջին դարերի պատմություն-2	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6.0 ժամ/շաբ.	5.18/0/6	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել գիտելիքներ Վերածննդի արմատական փոփոխությունների քաղաքակրթական բովանդակության, քաղաքային կյանքի, Ռեֆորմացիայի էության վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ձևավորել Եվրոպայի և ժամանակակից երկրների ու ժողովուրդների կազմավորման և զարգացման պատմությունը համեմատելու ու վերլուծելու ունակություն, 2. բացահայտել ուշ միջնադարյան հասարակության զարգացման միտումները,		

3. ցույց տալ միջնադարյան քաղաքակրթության աստիճանական քաղաքակրթության աստիճանական քայքայումը և անցումը դեպի նոր արդյունաբերական հասարակության, 4. ձևավորել տեսական գիտելիքներ գործնականում կիրառելու հմտություններ:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն - վերարտադրելու Եվրոպայի պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության հիմնական փաստական նյութին, - նկարագրելու համաշխարհային պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների իրադարձությունները, - լուսաբանելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական արժեքները, եվրոպական երկրների պետական կառավարման համակարգերը, ռազմական, տնտեսական և այլ բնագավառների նվաճումները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - վերլուծելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը, - վերլուծելու և մեկնաբանելու եվրոպական երկրների գիտական և քաղաքական հնչեղություն ունեցող հիմնախնդիրները, - տարբերակելու և գնահատելու համաշխարհային պատմության որոշակի օրինաչափությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - աշխատելու թիմում, - պահպանելու մասնագիտական էթիկայի կանոնները:
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսել ու բանավիճել ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - դասախոսություն - սեմինար - ռեֆերատ - բանավեճ - քննարկում:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Խաչակրաց արշավանքները: Թեմա 2. Ֆրանսիան 11-15-րդ դարերում: Թեմա 3. Անգլիան 11-14-րդ դարերում: Թեմա 4. Բյուզանդիան 14 - 15-րդ դարերում: Թեմա 5. Կապիտալիստական հարաբերությունների առաջացումը Արևմտյան Եվրոպայի երկրներում: Թեմա 6. Աշխարհագրական մեծ հայտնագործությունները 15-րդ դարի վերջերին և 17-րդ դարի սկզբին: Թեմա 7. Գերմանիան 16-17-րդ դարերում: Թեմա 8. Ռեֆորմացիան Շվեյցարիայում: Հակառեֆորմացիան Եվրոպայում: Թեմա 9. Իսպանիան 16-րդ դարում - 17-րդ դարի առաջին կեսին: Թեմա 10. Նիդեռլանդական հեղափոխությունը: Թեմա 14. Իտալիան 16-րդ դարում - 17-րդ դարի առաջին կեսին: Թեմա 15. Անգլիան 16-րդ դարում: Թեմա 16.

Ֆրանսիան 16-րդ դարում և 17-րդ դարի առաջին կեսին: Թեմա 17. Սկանդինավիան 16-րդ դարում և 17-րդ դարի առաջին կեսին: Թեմա 18. Միջազգային հարաբերությունները 17-րդ դարի առաջին կեսին: Երեսնամյա պատերազմը /1618-1648թթ./:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Սկազկին Ս., Միջին դարերի պատմություն, Եր., 1975: 2. Նաչարյան Հ., Բյուզանդիայի պատմության ուրվագծեր, Եր., 1975: 3. Карпов С., История средних веков, т. 2, Москва, 1997. 4. История Византии, т. 1, Москва, 1995. 5. Семенов В., История средних веков, т. 2, Москва, 1975.

1.0304/B37	2.Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նոր դարերի պատմություն-1	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 7.0 Ժամ/շաբ.	5.18/0/10	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ Արևմուտքում ընթացած սոցիալական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային խորքային տեղաշարժերի ներկայացումը, առանցքային երկրների արդիականացման հարացույցների համեմատական վերլուծումը, միջազգային հարաբերությունների Վեսթֆալյան համակարգի ձևավորման ու կենսագործունեության առանձնահատկությունների մեկնությունը: Դասընթացի խնդիրները՝ 1. ներկայացնել Արևմուտքում ընթացած սոցիալական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային խորքային տեղաշարժերը, 2. մեկնաբանել Վեսթֆալյան համակարգի ձևավորման ու կենսագործունեության առանձնահատկությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու գործընթացներն ու տերմինները, 2. վերհանելու տարբեր պատմական անցքերի միջև պատճառահետևանքային կապերը, 3. ներկայացնելու արդիականացման և դրա առաջացրած փոփոխությունների տրամաբանությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերհանելու հանրային հաստատությունների գործառնական նշանակությունը և կերպափոխումը, 2. մեկնաբանելու սոցիալական կառուցվածքի, տնտեսական հարացույցի և քաղաքականության փոխազդեցությունները, 3. պատմական իրադարձությունների ֆոնին ներկայացնելու միջազգային հարաբերությունների ծավալման հիմնական սկզբունքներն ու մեխանիզմները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու մասնագիտական գրականությունից, 2. կատարելու հետազոտական ինքնուրույն աշխատանքներ		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ4. Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնել խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսել ու բանավիճել ակադեմիական միջավայրում Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		

93. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: 94. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություն 2. հարցադրումներով սեմինար-քննարկում 3. հետազոտական աշխատանք:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնություն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Վեսթֆալյան համակարգ: Թեմա 2. Անգլիան 1603-1880 թվականներին: Թեմա 3. Ֆրանսիան 1643-1870 թվականներին: Թեմա 4. Հետպատերազմյան կարգավորումներ, Գաղութների ձևավորումը ներկայիս ԱՄՆ-ի տարածքում և անկախացումը, ԱՄՆ-ը 1800-1880 թվականներին: Թեմա 5. Ավստրիա: Թեմա 6. Արդյունաբերական հեղափոխություն: Թեմա 7. Բտալիա: Թեմա 8. Լեհաստան: Թեմա 9. Պրուսիան և Գերմանիայի միավորումը: Թեմա 10. Իսպանիա:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Eugen Weber, “A Modern History of Europe”, W.W. Norton & Company Inc., New York, 1971. 2. Norman Davies, “Europe”, The Bodley Head, London, 2014. 3. Peter Burke, ed. “The New Cambridge Modern History” Volume 13, University Press, Cambridge, March 2008. 4. И.М.Кривогуз, под редакцией “Новая История Стран Европы и Америки” Дрофа, Москва, 2002. 5. Новая история стран Европы и Америки. XVI - XIX века. В 3 ч. Под ред. Родригеса А.М., Пономарева М.В. М.: Ч.1 - 2005, 528с.; Ч.2 - 2010, 621с.; Ч.3 - 2008		

1.0304/B47	2. Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նոր դարերի պատմություն-2	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 6.0 ժամ/շաբ.	5.18/0/6	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների պատմության նոր ժամանակաշրջանի երկրորդ հատվածը 19-րդ դարի երկրորդ կեսից մինչև 20-րդ դարի սկիզբ: Ուսումնասիրվելու են այնպիսի համաշխարհային կարևորության երևույթներ, ինչպիսիք են բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխությունները Եվրոպայում, Գերմանական կայսրության ձևավորումը և քաղաքացիական պատերազմն ԱՄՆ-ում, համաշխարհային գերտերությունների արտաքին քաղաքականության ձևավորումը, միջազգային իրադրության լարվածությունը, ուժերի նոր դասավորվածությունը և ռազմաքաղաքական դաշինքների ձևավորումն Առաջին աշխարհամարտից առաջ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների պատմության նոր ժամանակաշրջանի երկրորդ հատվածը 19-րդ դարի 2-րդ կեսից մինչև 20-րդ դարի սկիզբ, 2. ուսումնասիրել Եվրոպայում տեղի ունեցած բուրժուա-դեմոկրատական հեղափոխությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. որոշելու Եվրոպայում 19-րդ դարի երկրորդ կեսին տեղի ունեցող ազգային-ազատագրական պայքարի և նոր պետությունների առաջացման պատմական նշանակությունը, 2. հիմնավորելու Եվրոպայում սկիզբ առած հեղափոխությունների նոր «շքերթի» պատմաքաղաքական նշանակություն ու հետևանքները, 3. բացատրելու միջազգային հակասությունների նոր փուլը, Եվրոպայում և աշխարհում նոր ռազմաքաղաքական դաշինքների ու բաժանարար գծերի առաջացման պատճառներն ու հետևանքները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		

1. գնահատելու համաշխարհային տնտեսական, քաղաքական և սոցիալական զարգացումները և Առաջին աշխարհամարտի պատճառներն ու հետևանքները, 2. ձեռք բերված գիտելիքների հիման վրա վերլուծելու պատմական գործընթացները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ձեռք բերված գիտելիքների հենքով համեմատելու արդի համաշխարհային քաղաքականության համատեքստում տեղի ունեցող քաղաքական և հասարակական փոփոխությունների տրամաբանությունը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնել խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. հարցադրումներով սեմինար-քննարկումներ 3. powerpoint-ով ներկայացումներ 4. հանձնարարված գրականության ընթերցում և քննարկում 5. ինքնուրույն հետազոտական աշխատանք:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. ԲԱԺԻՆ ԱՌԱՋԻՆ: Եվրոպյան և Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները 19–րդ դ. վերջին երեսնամյակում, 1870-1871 թթ. ֆրանս-պրուսական պատերազմը, 1870-1871 թթ. ֆրանս-պրուսական պատերազմը, Գերմանիան 1871-1900 թթ. և Գերմանական կայսրության կազմավորումը, Անգլիան 1879-1895 թթ., Ֆրանսիան 1871-1899 թթ., Ամերիկայի միացյալ նահանգները 19–րդ դարի վերջին երեսնամյակում, Ավստրո-Հունգարիան 1867-1898 թթ., Իտալիան 1870-1900 թթ., 1875-1878 թթ. Արևելյան ճգնաժամը և Բեռլինի կոնգրեսը, Բուլղարիան, Սերբիան, Չեռնոգորիան Ռուսիան, Հունաստանը 19–րդ դ. վերջին, Միջազգային բանվորական ու սոցիալիստական շարժումները 1871-1898 թթ.: ԲԱԺԻՆ ԵՐԿՐՈՐԴ: Եվրոպյան և Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները 1900-1914 թթ., Կապիտալիստական տերությունների թևալուծումը իմերիալիզմի դարաշրջան. Սկանդինավյան երկրները 1870-1914թթ., Բալկանյան երկրները 1900-1914թթ. Լատինական Ամերիկայի երկրները 1870-1918թթ., Միջազգային բանվորական ու սոցիալիստական շարժումը 20–րդ դ. սկզբին, Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների գիտության ու մշակույթի զարգացումը 19–րդ դ. վերջին - 20–րդ դ. սկզբին, 1914-1918թթ. Առաջին համաշխարհային պատերազմը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Всемирная история, т. 18. Канун мировой войны. Минск, Харвест. Москва, АСТ, 2000г. Авторы А.Н.Бадак и др. 2. Всемирная история, т. 19. Первая мировая война. Минск, Харвест. Москва, АСТ, 2000г. Авторы А.Н.Бадак и др. 3. The New Cambridge Modern History, Cambridge University Press, Vol. XI, XII, 1962, 1968 4. Evans Richard J., The Pursuit of Power: Europe 1815–1914, 2016. 5. Merriman John and J.M.Winter, eds. Europe 1789 to 1914: Encyclopedia of the Age of Industry and Empire (5 vol. 2006)		

1.0304/B51	2. Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նորագույն պատմություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.7.0 ժամ/շաբ.	5. 18/0/10	

6. 9-րդ կիսամյակ	7. Էզրափակիչ գնահատումով
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նորագույն շրջանի պատմության էությունը և բովանդակությունը, ի ցույց դնել 20-րդ դարում գործած և ժամանակակից աշխարհակարգի ձևավորման ակունքները, բացահայտել քաղաքական զարգացումների ակունքները: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների նորագույն շրջանի պատմությունը, 2. ներկայացնել 20-րդ դարի քաղաքական զարգացումները:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. բացահայտելու նորագույն շրջափուլում ձևավորված աշխարհակարգերի պատճառահետևանքային կապերը, 2. մեկնաբանելու համաշխարհային պատմության այս առանցքային շրջափուլի պատմական իրադարձությունների զարգացման առանձնահատկությունները. միջազգային հանրության կողմից համաշխարհային պատերազմների սկզբնավորման հարցում ունեցած հայեցակարգային բացթողումներ: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու համապատասխան գիտական վերլուծություններ և վերոնշյալ հիմնախնդիրներին վերաբերող հետազոտական աշխատանքներ, 2. վերլուծելու առկա քաղաքական գործընթացները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու մասնագիտական գրականությունից, 2. մասնակցելու բազմաբնույթ քննարկումներին, վերլուծելու գիտակարգի խնդրահարույց հարցերը, 3. պատրաստելու զեկույցներ, ներկայացնել հետազոտական աշխատանքի արդյունքները և այլն:	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարել աշխատանքային թիմ, աշխատել թիմում և պատասխանատվություն ստանձնել նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. PowerPoint-ով ներկայացումներ 4. հարցադրումներով սեմինար-քննարկումներ, բանավեճեր 5. հանձնարարված գրականության քննարկում 6. ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքներ 7. նախադեպերի վերլուծություն:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների զարգացման հիմնական միտումները 1918-1939թթ.: Բաժին 2	

Վերսալ-Վաշինգտոնյան աշխարհակարգը, միջազգային հարաբերությունները երկու համաշխարհային պատերազմների միջև ընկած ժամանակահատվածում: **Բաժին 3.** Գերմանիան 1918-1939թթ.: **Բաժին 4.** Ֆրանսիան 1918-1939թթ.: **Բաժին 5.** Մեծ Բրիտանիան 1918-1939թթ.: **Բաժին 6.** Իտալիան 1918-1939թթ.: **Բաժին 7.** Քաղաքացիական պատերազմը Իսպանիայում: **Բաժին 8.** ԱՄՆ-ն 1918-1939 թթ.: **Բաժին 9.** Երկրորդ համաշխարհային պատերազմը(1939-1945 թթ): **Բաժին 10.** Եվրոպայի և Ամերիկայի երկրների զարգացման հիմնական միտումները 20-րդ դարի երկրորդ կեսին: **Բաժին 11.** Միջազգային համակեցական նոր միջավայրի ձևավորումը. Ազգերի Լիգա-Մակ: **Բաժին 12.** Միջազգային հարաբերությունները սառը պատերազմի շրջանում: **Բաժին 13.** Երկբևեռ համակարգի փլուզումը: **Բաժին 14.** ԵՄ ձևավորման գործընթացը: **Բաժին 15.** ԱՄՆ-ն 1945-2000թթ.: **Բաժին 16.** Մեծ Բրիտանիան 1945-2000թթ.: **Բաժին 17.** Ֆրանսիան 1945-2000թթ.: **Բաժին 18.** Գերմանիան 1945-2000թթ.: **Բաժին 19.** Իտալիան 1945-2000թթ.: **Բաժին 20.** Արևելյան Եվրոպայի երկրները 1945-80թթ, սոցիալիստական ճամբարի փլուզումը, ժողովրդավարական համակարգի կառուցումը: **Բաժին 21.** Լատինական Ամերիկայի երկրները 1945-2000թթ. զարգացման ընդհանուր միտումները. Լատինական Ամերիկայի հեղափոխականացումը. **Բաժին 22.** Աշխարհը 3-րդ հազարամյակի սկզբին. Հետադարձաբերական հասարակությունը: Արդի հիմնախնդիրները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Հակոբյան Հ., Նորագույն պատմություն, Եր., 1998:
2. Թինոյան Դ., Ամբողջատիրական համակարգերի ձևավորումն ու անկումը Եվրոպայում, Եր., 2015:
3. Coretta Scol-King, «Martin Luther King Jr, Spirit-Led Prophert a biography», New York, 1973
4. John Lewis, Mickael D'orso «Walking of the movement», San Diego, 1998.
5. G. Kennan, Memoirs, vol. 1, 2, Boston, Toronto, 1967, 1972:
6. Пономарев М., История стран Европы и Америки в новейшее время, М., 2006.
7. Системная история международных отношении, т.1, 2, под ред. Богатурова А., Москва, 2007.

1. 0304/B43	2. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների պատմություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 ժամ/շաբ.	5. 14/0/4	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել Ասիայի և Աֆրիկայի ժողովուրդների հասարակական-քաղաքական և մշակութային զարգացման առանձնահատկությունները միջին և նոր դարերում: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների հասարակական-քաղաքական և մշակութային զարգացման առանձնահատկությունները միջին դարերում, 2. ներկայացնել Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների հասարակական-քաղաքական և մշակութային զարգացման առանձնահատկությունները նոր դարերում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. մեկնաբանելու ասիական և աֆրիկյան երկրների զարգացման առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնելու այդ երկրների զարգացման քաղաքացիական հասարակությունների ձևավորումը, 3. ներկայացնելու այդ երկրների մշակութային զարգացման առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. արժևորելու ասիական և աֆրիկյան ժողովուրդների ունեցած ավանդը համաշխարհային պատմության մեջ, 2. վերլուծելու ասիական և աֆրիկյան երկրների զարգացման առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4.Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու և գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ:		

Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. զեկուցումներ 5. ռեֆերատ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 6 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 6 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների միջին դարերի պատմություն հասկացությունը և նրա տարածաժամանակային սահմանները: Թեմա 2. Ճապոնիան 5-17-րդ դ.դ.: Թեմա 3. Հնդկաստանը 2-14-րդ դ.դ.: Թեմա 4. Արաբական խալիֆայությունը. Ասիայի և Աֆրիկայի արաբական երկրները: Թեմա 5. Իսլամի ներթափանցումը Ասիայի և Աֆրիկայի երկրներ: Թեմա 6. Մոնղոլական պետության կազմավորումը և նվաճողական արշավանքները: Մոնղոլիան ֆեոդալական մասնատվածության ժամանակաշրջանում: Թեմա 7. Չինաստանը 15-17-րդ դ.դ.: Թեմա 8. Ճապոնիան 15-17-րդ դ.դ.: Թեմա 9. Հնդկաստանը 15-17-րդ դ.դ.: Թեմա 10. Արաբական երկրները Օսմանյան կայսրության տիրապետության ներքո: Թեմա 11. Արևելյան Ասիայի և Աֆրիկայի զարգացման առանձնահատկությունները: Թեմա 12. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրները նոր պատմության սկզբին: Մեծ Մոնղոլի կայսրության ճգնաժամը և քայքայումը: Թեմա 13. Հնդկաստանի գաղութացումը Անգլիայի կողմից: Թեմա 14. Չինաստանը Ցին դինաստիայի իշխանության ներքո: Թեմա 15. Ճապոնիան Տոկուգավայի սյոգունատի ժամանակաշրջանում: Թեմա 17. Հնդկաստանի գաղութային նվաճման ավարտը և գաղութային շահագործումը 19-րդ դ. առաջին կեսին: Թեմա 18. Չինաստանի գաղութացման սկիզբը. Տայվանի ներքին գյուղացիական պատերազմը Չինաստանում: Թեմա 19. Անավարտ բուրժուական հեղափոխությունը Ճապոնիայում 1868թ.: Ասիայի և Աֆրիկայի երկրները 1870-1918 թ.թ.: Թեմա 20. Ճապոնիայի վերածումը գաղութային տերության: Ճապոնիայի զարգացումը 19-րդ դ. վերջին երեսնամյակում: Ճապոնիան 1890-1914 թվականներին. Ասիան և Աֆրիկան 19-րդ դարի վերջին երեսնամյակում և 20-րդ դարի սկզբին: Թեմա 21. Հնդկաստանը 19-րդ դ. վերջին երեսնամյակում Հնդկաչինի թերակղզու պետությունները 19-րդ դարի վերջին երեսնամյակին և 20-րդ դարասկզբին /Վիետնամ, Կամբոջա, Լաոս, Սիամ, Բիրմա/: Թեմա 22. Կորեան 19-րդ դ. երկրորդ կեսին և 20-րդ դ. սկզբին: Թեմա 23. Արաբական երկրները 19-րդ դ. վերջին-20-րդ դ. սկզբին: Աֆրիկայի բաժանման ավարտը /19-րդ դ. վերջին երեսնամյակ – 20-րդ դ. սկիզբ/ Հարավային Աֆրիկայի գաղութային բաժանման ավարտը: Թեմա 24. Չինաստանը 19-րդ դարի վերջին երեսնամյակում. Թեմա 25. Ասիայի զարթոնքը. Չինաստանը 1900 – 1914 թ.թ.: Հնդկաստանը 20-րդ դարի սկզբին: Թեմա 26. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրները 20-րդ դարասկզբին: Ճապոնիայի վերածումը գաղութային տերության: Ճապոնիան 20-րդ դարի առաջին կեսին. Ճապոնիայի գաղութային և տնտեսական հավակնությունները և դրա կրախը: Թեմա 27. Հնդկաստանը Բրիտանական կայսրության մաս. Ազգային ազատագրական պայքարի վերելքը. Մ. Գանդի, Զ. Ներու Ասիայի /և Աֆրիկայի երկրների զարգացման հիմնական միտումները 20-րդ դարում: Թեմա 28. Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի հետևանքները ասիական և աֆրիկյան երկրների վրա: Թեմա 29. Ազգային ազատագրական շարժումների վերելքը Ասիայի և Աֆրիկայի երկրներում: Թեմա 30. Հեռավոր Արևելքի երկրները 20-րդ դարի երկրորդ կեսին: Գաղութատիրական համակարգի ազդեցությունը երրորդ աշխարհի երկրների հասարակական քաղաքական զարգացումների վրա:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Говоров Ю., История стран Азии и Африки в новейшее время, Кемерово, 1997.

2. История стран Азии и Африки в новое и новейшее время, под ред. В. С. Кошелева, М. 2002.
3. Новейшая история стран Азии и Африки, 20 век, под ред. А. Родригеса, М. 2001-2004.
4. Системная история международных отношений, т. 1, 2, под ред. А. Богатурова, М. 2007.
5. Международные отношения и внешняя политика СССР, сборник документов (1871-1957гг.), Москва, 1957.

1.0302/ B28	2. Գրաքար	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 Ժամ/շաբ.	5. 0/18/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է հակիրճ ներկայացնել գրաքարը՝ որպես գրական լեզու, նրա խոսակցական հիմքը, ինչպես նաև հնչյունաբանություն, ձևաբանություն, շարահյուսություն բաժիններն իրենց առանձնահատկություններով: Գրաքարի ուսումնասիրությունն անհրաժեշտ է ուսանողների բառապաշարի հարստացման, լեզվամտածողության զարգացման նպատակով: Գրաքարի իմացությունը նպաստելու է հայապահպանությանը, ինքնարժևորմանն ու մղելու է շատերին՝ պատմիչներին բնագրով կարդալու: Դասընթացի խնդիրներն են 1. ուսանողին ներկայացնել գրաքարի հնչյունական և բառային առանձնահատկությունները, ուղղախոսության-ուղղագրության նորմերը, 2. իմաստաբանության, բառապաշարի շերտերի, դարձվածաբանության յուրացմամբ հարստացնել ուսանողների բառապաշարը, կիրառելի դարձնել հոմանիշների, հականիշների, համանունների, հարանունների, դարձվածքների գործածությունը, 3. լեզվաքերականական գիտելիքների հիման վրա խոսքի և նրա միավորների վերլուծության կարողությունների ձևավորումը, 4. տեքստի թարգմանության և վերլուծության միջոցով գրվածքի լեզվառճական առանձնահատկությունները բացահայտելու կարողության կատարելագործումը, 5. հայ հին պատմիչների գեղարվեստական ստեղծագործությունների լեզվական առանձնահատկությունների մեկնաբանումը: 9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու և նկարագրելու գրաքարի զարգացման փուլերը, 2. ներկայացնելու գրաքարի գրության և արտասանության փոխհարաբերությունները, գրաքարի հնչյունափոխությունը, 3. վերարտադրելու և թվարկելու գրաքարի բայ խոսքի մասի թեքական այն առանձնահատկությունները, որոնցով գրաքարը տարբերվում է ժամանակակից հայերենից: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. անսխալ ընթերցելու, մեջբերելու և մեկնաբանելու գրաքար տեքստերը և զերծ մնալու գրաքար ուղղագրական սխալներից, 2. խոնարհելու բայերը բոլոր ժամանակային ձևերով, 3. թարգմանելու պատմիչների երկերից հատվածներ, բնութագրելու ոճական կառույցները՝ արժևորելով դրանք տեքստում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. բացահայտելու գրաքարի ոճերը, բայաձևերի քերականական իմաստները, 2. ճիշտ վերծանելու բառերի կառուցվածքային պլանում կատարված պատմական հնչյունափոխության դրսևորումները, մեկնաբանելու երկբարբառների և եռբարբառների հնչունաբանական փոփոխությունները, 3. մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբեր աղբյուրներից հայթայթած տեղեկատվությունը: 10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնք(ներ)ը. Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ:		

Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. գործնական աշխատանք 2. զրույց 3. խմբային աշխատանք:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն.</i> (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>2-րդ ընթացիկ քննություն.</i> (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>Ինքնություն աշխատանք.</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) <i>Ընթացիկ ստուգումներ</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Գրաբարը՝ որպես հին հայերենի զարգացման շրջան: Գրաբարի ընդհանուր առանձնահատկությունները: Թեմա 2. Գրաբարի հնչյունական համակարգը. երկբարբառներ և եռբարբառներ: Թեմա 3. Գրաբարի դերբայները: Թեմա 4. Գրաբարի խոնարհման համակարգը. սահմանական, ստորադասական և հրամայական եղանակներ: Թեմա 5. Գրաբարի անկանոն բայերը: Թեմա 6. Գրաբարի պակասավոր բայերը: Պատճառական բայեր: Գրաբարի բաղադրյալ ժամանակները: Թեմա 7. Գրաբարի անվանական հոլովումը: Թեմա 8. Գրաբարի դերանվանական հոլովումը: Թեմա 9. Անձնական դերանունները և նրանց հոլովումը: Թեմա 10. Ցուցական դերանունները և նրանց հոլովումը: Թեմա 11. Ստացական և փոխադարձ դերանուններ: Հարցահարաբերական և անորոշ դերանուններ: Որոշյալ դերանուններ: Թեմա 12. Ածական անուն: Ածականների համեմատության աստիճանների կազմությունը: Թվականը գրաբարում: Թեմա 13. Գրաբարի նախդիրները և նախադրությունները: Գրաբարի հոդերը: Գրաբարի շաղկապները:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աբրահամյան Ա., Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 1977: 2. Ավետիսյան Հ., Դազարյան Ռ., Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2007: 3. Գոճանյան Պ., Դասական գրաբարի գործնական քերականություն, Եր., 2011: 4. Խաչատրյան Լ., Թոսունյան Գ., Գրաբարի ձեռնարկ, Եր., 2004: 5. Շարաբխանյան Պ., Գրաբարի դասընթաց, Եր., 1975:		

1.0304/B38	2. Համաշխարհային պատմության աղբյուրագիտություն	3. 4 կրեդիտ
4. 3.5 ժամ/շաբ.	5.10/0/4	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է սովորեցնել աղբյուրագիտության կազմավորման, կայացման և զարգացման խորքային տեղաշարժերը, աղբյուրագիտական ճանաչողության ընդհանուր միտումներն ու բովանդակությունը, բացատրել աղբյուրագիտական մեթոդների և տեսության կարևորությունը համաշխարհային պատմության գործընթացների ուսումնասիրման գործում, վեր հանել սկզբնաղբյուրների բովանդակությունն ու կառուցվածքային առանձնահատկությունները պատմական տարբեր դարաշրջաններում, բացահայտել փաստերից օգտվելու և պատմագիտորեն շարադրելու մեթոդները: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել համաշխարհային պատմության աղբյուրագիտական հենքը, 2. ուսումնասիրել պատմական տարբեր դարաշրջաններում ստեղծված աղբյուրների բովանդակությունն ու կառուցվածքը, 3. ներկայացնել փաստերից օգտվելու և գիտական հետազոտությունների կատարելու մեթոդները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի. <i>ա. Մասնագիտական գիտելիք և խնացություն</i> 1. բացատրելու և հիմնավորելու աղբյուրագիտական հոլացքների ու տեսությունների, ինչպես կայացման ու ձևավորման, այդպես և փոխակերպությունների ընթացքը, 2. քննարկելու և մեկնաբանելու աղբյուրագիտության տեսության հիմնական ներկայացուցիչների ուսմունքներն ու տեսությունները, 3. հիմնավորելու աղբյուրագիտության և հումանիտար այլ գիտակարգերի (քաղաքակրթություն, պատմագիտություն, մշակութաբանություն, ընկերաբանություն, փիլիսոփայություն և այլն)		

փոխկապվածությունն ու փոխներգործությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - կիրառելու պատմական սկզբնաղբյուրների և փաստերի հավաքման, մշակման, շարակարգման և կիրառման վերլուծական մեթոդները, - կիրառելու աղբյուրագիտական գիտելիքներն ու հմտությունները ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքների իրականացման և ներկայացման համար, - տիպաբանելու և վերլուծելու տարբեր դարաշրջանների աղբյուրագիտական հղացքներն ու հարացույցները, դրանց խորքային տեղաշարժեն ու հիմնարար արդյունքները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - համակարգելու ձեռք բերված փաստերն ու գիտելիքները և իրականացնելու հետազոտական աշխատանքներ աղբյուրագիտական հետազոտական աշխատանքներին առնչվող հիմնախնդիրների վերաբերյալ, - օգտվելու տեղեկատվական-հաղորդակցական տարատեսակ սկզբնաղբյուրներից և քննադատաբար վերազնադատելու աղբյուրագիտության արդի և ավանդական հիմնախնդիրները՝ համադրելով տեսական և պրակտիկ հարացույցները:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույթ(ներ)ը. Մ2. Ներկայացնելու պատմության գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները: Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմության վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ4. Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - դասախոսություն - PowerPoint-ով ներկայացումներ - հարցադրումներով սեմինար-քննարկումներ, բանավեճեր - խմբային և ինքնուրույն աշխատանքների վրա հիմնված քննարկումներ - հանձնարարված գրականության ընթերցում և քննարկում - նախադեպերի վերլուծություն:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Աղբյուրագիտության առարկան և խնդիրները: Թեմա 2. Պատմական սկզբնաղբյուրն իբրև սոցիալական տեղեկատվության կրիչ: Թեմա 3. Աղբյուրագիտության՝ իբրև ինքնուրույն գիտակարգի կայացումը: Թեմա 4. Պատմական սկզբնաղբյուրների դասակարգման և վերլուծության հիմնախնդիրները: Թեմա 5. Աղբյուրագիտության մեթոդաբանության և պատմագիտության մեթոդաբանության փոխհարաբերությունները: Թեմա 6. Սկզբնաղբյուրների հետ հետազոտողի աշխատանքների հիմնական փուլերը: Թեմա 7. Աղբյուրագիտությունը և պատմական ճանաչողությունը:
14. Հիմնական գրականության ցանկը - Русина Ю., Методология источниковедения, Екатеринбург, Издательство Уральского университета, 2015. - Bazerman Ch., The Informed Writer: Using Sources in the Disciplines, The WAC Clearinghouse. Fort Collins, CO., 2011. - Booth C., Colomb G., Williams M., The Craft of Research, Fourth Edition, The University of Chicago Press Chicago

& London, 2010.

4. Howell C. M., Prevenier W., From Reliable Sources an Introduction to Historical Methods, Cornell University Press, 2010.
5. Marius R. and Melvin E. P., A Short Guide to Writing about History. 8th ed. White Plains, NY: Longmans, 2012.

1. 0304/B46	2. Հայոց պատմության աղբյուրագիտություն*	3.5 ECTS կրեդիտ
4. 6.0 ժամ/շաբ.	5. 18/0/6	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ բազմադարյան մատենագրության ընթացքը՝ աղբյուրագիտական գիտելիքների ձևավորման, կուտակման և համակարգ դառնալու գործընթացը, ներկայացնել ինչպես աղբյուրագիտական նյութերի նախագրային շրջանի, այնպես էլ հետգրային շրջանի աղբյուրների վերլուծությունն ու դասակարգումը: Դասընթացի խնդիրները. 1. ծանոթացնել հայ բազմադարյան մատենագրության ընթացքին, 2. ծանոթացնել աղբյուրագիտական գիտելիքների ձևավորման, կուտակման և համակարգ դառնալու գործընթացին: 3. ներկայացնել աղբյուրագիտական նյութերի, ինչպես նախագրային շրջանի, այնպես էլ հետգրային շրջանի աղբյուրների վերլուծությունն ու դասակարգումը, 4. ծանոթացնել ազգային և օտար բոլոր այն հեղինակների երկասիրություններին, որոնցում խոսվում է հայերի և Հայաստանի մասին, 5. ձևավորել սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ: 9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. մեկնաբանելու սկզբնաղբյուրների հիմնական խմբերը, 2. ներկայացնելու պատմական սկզբնաղբյուրների ծագումն ու դասակարգումը, 3. ներկայացնելու հայ բազմադարյան մատենագրությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. բացահայտելու ուսումնասիրվող նյութի դասակարգային բնույթը, 2. ներկայացնելու սկզբնաղբյուրների արժանահավատությունը և գիտական արժեքը, 3. վերլուծելու և սինթեզելու պատմական սկզբնաղբյուրները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1. Մեկնաբանելու արդի պատմագիտության զարգացման հիմնական սկզբունքները, հայեցակարգային հիմնական մոտեցումները, մեթոդաբանական գլխավոր ուղղությունները և պատմության զարգացման օրինաչափությունները: Ա2. Ներկայացնելու պատմության գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները: Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմության վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ4. Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:		

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. զեկուցում 4. ռեֆերատ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն</i> . (գրավոր աշխատանք՝ առավելագույնը՝ 4 միավոր) <i>2-րդ ընթացիկ քննություն</i>՝ (հետազոտական աշխատանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր) <i>Ընթացիկ ստուգում</i>. (առավելագույնը՝ 4 միավոր միավոր) <i>Եզրափակիչ քննություն</i>. (բանավոր՝ 8 միավոր առավելագույն արժեքով):
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Ներածություն: Հայկական լեռնաշխարհի համայնական հասարակության պատմության սկզբնաղբյուրներ: Թեմա 2. Հին Հայաստանի պատմության սկզբնաղբյուրները: Թեմա 3. Վաղ միջնադարյան Հայաստանի պատմության սկզբնաղբյուրները: Թեմա 4. Չարգացած միջնադարյան Հայաստանի պատմության սկզբնաղբյուրները: Թեմա 5. Ուշ միջնադարյան Հայաստանի պատմության սկզբնաղբյուրները: Թեմա 6. Հայ ժողովրդի նոր պատմության սկզբնաղբյուրները: Թեմա 7. Հայ ժողովրդի նորագույն պատմության սկզբնաղբյուրները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աբեղյան Մ., Հայոց հին գրականության պատմություն, գիրք 1, 2, Երևան, 1944, 1946: 2. Ստ. Մելիք – Բախշյան, Հայոց պատմության աղբյուրագիտություն, Երևան, 1996: 3. Հայ ժողովրդի պատմության քրեատոմատիա հ. 1, Երևան, 2011: 4. Հայ ժողովրդի պատմության քրեատոմատիա հ. 1, Երևան, 2012: 5. Հայ մշակույթի նշանավոր գործիչները, Երևան, 1976:

0304/B41	2. Պատմագիտության տեսություն և մեթոդաբանություն՝	4 ECTS կրեդիտ
4. 4.5 Ժամ/շաբ.	5.14/0/4	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել պատմական գործընթացի վերաբերյալ տարբեր ժամանակներում առաջ քաշված հայեցակարգերը, լուսաբանել պատմական գործընթացը կերտող գործոնների հետազոտման հիմնական սկզբունքները, պատմագիտության գործառնությունների լուսաբանման հիմամբ վեր հանել պատմական ճանաչողության յուրահատկությունը, հիմնավորել պատմական հետազոտության և նրա մեթոդաբանության կապի անհրաժեշտությունը: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել պատմական գործընթացի վերաբերյալ տարբեր ժամանակներում առաջ քաշված հայեցակարգերը, 2. վեր հանել պատմական ճանաչողության յուրահատկությունը, 3. հիմնավորել պատմական հետազոտության և նրա մեթոդաբանության կապի անհրաժեշտությունը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու պատմագիտական առավել նշանակալի տեսությունները և մեթոդաբանական դպրոցները, 2. մեկնաբանելու պատմական գործընթացը կերտող գործոնների հետազոտման հիմնական սկզբունքները: 3. մեկնաբանելու եվրոպական պատմագիտական մտքի առանձնահատկությունները: 4. թվարկելու և մեկնաբանելու պատմագիտության տեսության և մեթոդաբանության տերմինաբանությանը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու պատմական ճանաչողության յուրահատկությունը, 2. հիմնավորելու պատմական հետազոտության և նրա մեթոդաբանության կապի անհրաժեշտությունը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. աշխատելու թիմում, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 3. կատարելու գիտական հետազոտություններ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնաղբյուրը(ներ)ը. Ա1. Մեկնաբանելու արդի պատմագիտության զարգացման հիմնական սկզբունքները, հայեցակարգային		

հիմնական մոտեցումները, մեթոդաբանական գլխավոր ուղղությունները և պատմության զարգացման օրինաչափությունները: Ա2.Ներկայացնելու պատմության գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները: Բ3.Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմության վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ4.Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ5.Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. ռեֆերատ 5. գրավոր աշխատանքներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն</i> (գրավոր աշխատանք՝ առավելագույն 4 միավոր) <i>2-րդ ընթացիկ քննություն՝</i> (հետազոտական աշխատանք, առավելագույն 4 միավոր) <i>Ընթացիկ ստուգում.</i> (առավելագույնը՝ 4 միավոր) <i>Եզրափակիչ քննություն.</i> (բանավոր է՝ 8 միավոր առավելագույն արժեքով)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Պատմագիտության տեսություն և մեթոդաբանություն դասընթացի առարկան, խնդիրները, նպատակները: Թեմա 2. Պատմագիտությունը իբրև ուրույն հետազոտական միջավայր՝ իր օբյեկտով, սուբյեկտով, գործառույթներով, հիմնախնդիրներով և մեթոդներով: Թեմա 3. Պատմական ճանաչողության ձևավորման հիմնական փուլերը: Թեմա 4. Պատմության գիտականության հիմնախնդիրը. պատմության դրապաշտական /պոզիտիվիստական/ և ռոմանտիկական ընկալումները: Թեմա 5. Կ. Մարքսի ֆորմացիոն տեսությունը: Թեմա 6. Հասարակության զարգացման քաղաքակրթական մոտեցումները պատմագիտության մեջ: Թեմա 7. Պատմագիտության հարացույցը 20-րդ դարասկզբին. «Աննալների» պատմագիտական դպրոցը: Թեմա 8. Պատմական հետազոտության վերաբերյալ պոստմոդեռնիստական մոտեցումները: Նոր ուղղություններ պատմագիտական հետազոտություններում: Թեմա 9. Պատմական հետազոտության համընդհանուր և հատուկ պատմական մեթոդները: Թեմա 10. Պատմական իրադարձություն, երևույթ և գործընթաց: Թեմա 11. Պատմական գործընթացը կերտող կարևորագույն գործոնները և դրանց հետազոտման հիմնական սկզբունքները: Թեմա 12. Պատմագետի գործունեության դիտանկյունները: Պատմագետ- հետազոտողի տիպը և անձնական որակները: Թեմա 13. Պատմագետը իբրև «դարաշրջանի բանական աչք». պատմական ժամանակ, հիշողություն և մոռացում: Թեմա 14. Պատմական փաստը և սկզբնաղբյուրի ընտրության սկզբունքներն ու նրա աշխատանքի փուլերը: Թեմա 15. Հատուկը և կրկնվողը պատմության մեջ: Պատմական առաջադիմություն և հետադիմությունը: Պատմության այլընտրանքայնությունը:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Теория и методология истории: учебник для вузов./ Отв. Редакторы В.В.Алексеев, Н.Н.Крадин и др./, Волгоград, 2014. 2. История исторического знания, Учебник под. ред. В. В. Зверева, М., 2013. 3. Гринин Л., От Конфуция до Конта: Становление теории, методологии и философии истории, М., 2012. 4. Арьес Ф., Время истории, М., 2011. 5. Бенн С., Одежды Клио, М., 2011. 2. Кондорсе Ж., Эскиз исторической картины прогресса человеческого разума, М., 2011. 3. Смоленский Н., Теория и методология истории, М., 2008. 4. Бродель Ф., Грамматика цивилизаций, М., 2008. 5. Лаптева М., Теория и методология истории, Пермь, 2006.

1. 0304/B49	2. Հայոց պատմության պատմագրություն*	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6.0 ժամ/շաբ.	5. 18/0/6	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին հիմնարար գիտելիքներ հաղորդել մեր ազգային պատմական գիտության անցած ողջ ուղու մասին՝ սկսած նախագրային շրջանի պատկերացումներից մինչև մեր օրերի պատմագիտական դպրոցները, ուղղությունները, տեսությունները: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել հայ պատմագիտության ուրույն ընթացքը և առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնել հայ իրականության մեջ պատմական գիտելիքների առաջացման, կուտակման և համակարգման ընթացքը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու հայ պատմագրության զարգացման ուրույն ընթացքը և առանձնահատկությունները, 2. նկարագրելու հայ իրականության մեջ պատմական գիտելիքների առաջացման, կուտակման և համակարգման ընթացքը, 3. մեկնաբանելու հայոց պատմության պատմագրության խնդիրները, պատմագրական հետազոտությունների տիպերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կողմնորոշվելու պատմագիտության պատմության վիճելի հարցերում, 2. գնահատելու հայ պատմագրության զարգացման փուլերից յուրաքանչյուրի ինքնատիպությունը և առանձին նշանավոր պատմիչների դերն ու ավանդը հայ պատմագրության ձևավորման ու առաջընթացի համատեքստում, 3. պարբերացնելու հայ միջնադարյան պատմագրության ընթացքը, բնութագրել նրա զարգացման առանձին փուլերը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. վերլուծելու փաստերը և եզրակացություններ կատարելու՝ հենվելով նախորդ հետազոտողների ձեռքբերումների վրա, 2. օգտվելու տեղեկատվության ժամանակակից միջոցներից:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնը(ներ)ը. Ա1.Մեկնաբանելու արդի պատմագիտության զարգացման հիմնական սկզբունքները, հայեցակարգային հիմնական մոտեցումները, մեթոդաբանական գլխավոր ուղղությունները և պատմության զարգացման օրինաչափությունները: Ա2.Ներկայացնելու պատմության գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները: Բ3.Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմության վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ4.Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանության արդյունավետությունը: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ5.Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. զեկուցումներ 5. ռեֆերատ:		

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն՝ (գրավոր աշխատանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն՝ (հետազոտական աշխատանք, առավելագույն 4 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգում. (առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. (բանավոր է՝ 8 միավոր առավելագույն արժեքով):
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Պատմական գիտելիքների առաջացումը Հայաստանում: Նախամեսրոպյան շրջանի հայ պատմագրությունը: Թեմա 2. Հայ միջնադարյան պատմագրության պարբերացումը: Հայ միջնադարյան պատմագրության բնութագրական գծերը և առանձնահատկությունները: Պատմական երկերի հիմնական տեսակները հայ միջնադարյան պատմագրության մեջ: Թեմա 3. Պատմության պարբերացումը հայ միջնադարյան պատմագրության մեջ: Պատմական ժամանակը հայ միջնադարյան պատմագրության մեջ: Թեմա 4. Ստեղծագործական հիմնական եղանակները հայ միջնադարյան պատմագրության մեջ: Թեմա 5. Հայ միջնադարյան պատմագրության ականավոր դեմքերը: Թեմա 6. Հայ պատմագրության զարգացման պայմանները, ընթացքը, ականավոր ներկայացուցիչները 18-րդ դարի վերջերին-19-րդ դարում: Թեմա 7. Հայ պատմագրության առաջընթացը, զարգացման հիմնական միտումները, նշանավոր դեմքերը 20-րդ դարում: Թեմա 8. Հայ պատմագրության ներկա վիճակը և հեռանկարները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Բաբայան Լ., Դրվագներ Հայաստանի վաղ ֆեոդալիզմի դարաշրջանի պատմագրության (V-VIII դարեր), ՀՀ ԳԱԱ հրատարակչություն, Երևան, 1977: 2. Բաբայան Լ., Դրվագներ Հայաստանի զարգացած ֆեոդալիզմի դարաշրջանի պատմագրության (IX-XIII դարեր), ՀՀ ԳԱԱ հրատարակչություն, Եր., 1981: 3. Բաբայան Լ., Դրվագներ Հայաստանի XIV-XVIII դարերի պատմագրության, ՀՀ ԳԱԱ հրատարակչություն, Եր., 1984: 4. Հարությունյան Շ., Պատմագիտության զարգացումը Սովետական Հայաստանում 1920-1965 թթ., Եր., 1967: 5. Ճեմճեմեան Ս., Միքայել Զամչեան եւ իր Հայոց պատմութիւնը, Մխիթարեան տպարան, Վենետիկ, 1983:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ԿԱՄԸՆՏՐԱԿԱՆ ԴԱՄԸՆԹԱՑՆԵՐ)

1. 0304/B42	2. Հայ քաղաքական կուսակցությունների պատմություն	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին համակողմանի գիտելիքներ տալ ինչպես ազգային ավանդական կուսակցությունների, այնպես էլ հայ իրականության մեջ գործող այլ, այդ թվում՝ ժամանակակից, քաղաքական կուսակցությունների ձևավորման, ծրագրերի և գործունեության վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու հայ քաղաքական կուսակցությունների ծրագրային հիմնադրույթների և գործունեության ամբողջական պատմությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու հայ ավանդական և ժամանակակից քաղաքական կուսակցությունների ծրագրերի, գործունեության մարտավարական առանձնահատկությունների համեմատական վերլուծություն, քննարկում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 2. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույթ(ներ)ը. Բ1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնել խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում:		

Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4. Կատարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարել աշխատանքային թիմ, աշխատել թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. բանավեճեր		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն.</i> (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>2-րդ ընթացիկ քննություն.</i> (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>Ինքնություն աշխատանք.</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) <i>Ընթացիկ ստուգումներ</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հայ ազգային քաղաքական կուսակցությունների հանդես գալու պատմական պայմանները: Թեմա 2. Արմենական կուսակցության ձևավորումը, ծրագիրն ու կառուցվածքը: Թեմա 3. Հնչակյան կուսակցության ձևավորումը, ծրագիրն ու կառուցվածքը: Թեմա 4. Հայ հեղափոխական դաշնակցություն կուսակցության ձևավորումը, ծրագիրն ու կառուցվածքը: Թեմա 5. Հայ ժամանակակից քաղաքական կուսակցությունների ծրագրերն ու գործունեությունը Հայաստանի 3-րդ Հանրապետության տարիներին:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Վարանդեան Մ., Հ. Յ. Դաշնակցութեան պատմութիւն, Եր., 1992: 2. Տասնապետեան Հ., Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը իր կազմութենէն մինչեւ Ժ. ընդհ. ժողով (1890-1924), Աթէնք, 1988: 3. Պատմութիւն Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան. 1887-1962, խմբ. Արսէն Կիտուր, Ա. Հատոր, Պէյրութ, 1962: 4. Սարգսյան Ս., Հայ սահմանադրական ռամկավար կուսակցություն (1908-1921 թթ.), Եր., 2009: 5. Հայ ազգային և Հայաստանի ու Անդրկովկասի սոցիալիստական կուսակցությունների պատմության ակնարկներ (1885-1914 թթ.), խմբ. Է. Կոստանյանի, Եր., 2003: 6. Ռամկավար-Ազատական Կուսակցություն, Եր., 1991: 7. Nalbandian Louise, The Armenian revolutionary movement. The Development of Armenian Political Parties through the Nineteenth Century, University of California Press, Berkeley and Los Angeles, 1963.		

1. 0202/B42	2. Հայ և համաշխարհային արվեստի պատմություն	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել նախնադարյան արվեստին, Հին Եգիպտոսի, Միջագետքի, Իրանի, Հին Հռոմի և Հունաստանի մշակույթների պատմության, կրոնա-դիցաբանության, արվեստի առաջացման, զարգացման օրինաչափությունների հետ, ձևավորել գիտելիքներ վերաճննդի ժամանակաշրջանի, XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստի, XIX-XX դդ. արևմտաեվրոպական և ռուսական գեղարվեստական ուղղությունների մասին /ռեալիզմ, իմպրեսիոնիզմ, պոստիմպրեսիոնիզմ, սիմվոլիզմ, մոդեռն ոճ, էքսպրեսիոնիզմ, կուբիզմ, աբստրակցիոնիզմ, ֆովիզմ, ֆուտուրիզմ, դադաիզմ, սյուրռեալիզմ, պոստմոդեռնիզմ/, ծանոթացնել հայ արվեստի պատմությանը, նրա զարգացման հիմնական փուլերին, կարևոր ստեղծագործություններին և արվեստագետներին, ինչպես բուն Հայաստանում, այնպես էլ Սփյուռքում: Ներկայացնել հայ արվեստի տեղը համաշխարհային արվեստի համատեքստում, բացահայտել հայ արվեստի կապերը հունական, հռոմեական, բյուզանդական, պարսկական, արաբական, ռուսական, եվրոպական արվեստների հետ: Ցուցադրական նյութի և տեսաֆիլմերի հիման վրա ներկայացնել ճարտարապետությունը, քանդակագործությունը և գեղանկարչությունը: Ձևավորել հուշարձանների գիտական վերլուծությունների մասին պատկերացում: Դասընթացի խնդիրները.		

1. «Հայ և համաշխարհային արվեստի պատմություն» առարկայի բովանդակության տիրապետում ուսանողների կողմից, 2. դարձնել արվեստի կարևոր հուշարձանների հաղորդակիցը իյուստրատիվ նյութի և տեսաֆիլմերի հիման վրա կամ անմիջականորեն, 3. ուսանողների մոտ ձևավորել լսարանային և արտալսարանային աշխատանքների պլանավորում, ստուգումներ նյութի ուսումնասիրության ընթացքում (սեմինարներ, ինքնուրույն աշխատանքներ, ցուցահանդեսների այցելություն և այլն:)
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու համաշխարհային և հայ արվեստի պատմության օրինաչափությունները, զարգացման առանձնահատկությունները, տալ արվեստի սահմանումը, թվարկելու արվեստի տեսակները, ոճերը, 2. բացատրելու արևելյան բոնակալական երկրների և անտիկ աշխարհի դիցաբանությունը, թվարկելու համաշխարհային և ազգային կրոնները, բացահայտելու արվեստի հետ դրանց կապը, համաշխարհային արվեստի զարգացման առանձնահատկությունները, 3. ներկայացնելու համաշխարհային և հայ արվեստի առավել հայտնի հուշարձանները և հայտնի վարպետների ստեղծագործությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու համաշխարհային և հայ արվեստի խնդիրները, 2. գնահատելու տարբեր երկրների արվեստների գլխավոր առանձնահատկությունները, բնորոշիչ գծերը, 3. տեսանյութերի, կարճամետրաժ ֆիլմերի և իյուստրատիվ նյութերի միջոցով ցուցադրելու և վերլուծելու արվեստի համաշխարհային հռչակ վայելող ստեղծագործությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. զարգացնելու սեփական ընդունակությունները, կարողությունները, 2. վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորելու հետագա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ճանապարհով, 3. գնահատելու արվեստի գործերի գեղարվեստական արժեքը:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա3. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվություն ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. լսարանայի ցուցադրություններ 3. տեսաֆիլմեր 4. քննարկում 5. բանավեճ 6. սեմինար պարապմունք 7. ռեֆերատ/էսսե 8. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 11-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ներածություն. Նախնադարյան արվեստ: Թեմա 2. Հին քաղաքակրթությունների արվեստների ընդհանուր բնութագիրը և հիմնական հուշարձանները: Թեմա 3. Հին Հունաստանի և Հռոմի արվեստի հիմնական շրջանները և հուշարձանները: Թեմա 4. Միջնադարյան արևելաքրիստոնեական և արևմտաքրիստոնեական

արվեստ.: Թեմա 5. Վերածննդի արվեստը: Թեմա 6. XVII դարի արվեստի ընդհանուր բնութագիրը. իտալական, ֆլամանդական, հոլանդական, իսպանական դպրոցները: Թեմա 7. 18-19-րդ դդ արվեստի ընդհանուր բնութագիրը: Թեմա 8. Իմպրեսիոնիզմ, պոստիմպրեսիոնիզմ: Թեմա 9. Մոդեռնիզմի ուղղությունները: Թեմա 10. Արդի արվեստ: Թեմա 11. Հին հայկական և ուրարտական արվեստ: Թեմա 12. Միջնադարյան հայ արվեստ: Թեմա 13. Հայ կերպարվեստագետները 19-րդ դ. և 20-րդ դարի 1-ին կեսին: Թեմա 14. Խորհրդային շրջանի հայ արվեստը:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Կուզմինա Մ., Մալցևա Ն., Արտասահմանյան արվեստի պատմություն, Եր., 2003: 2. Հակոբյան Հ., Հասարակության Մ., Համաշխարհային և հայ արվեստի պատմության ուղեցույց, Եր., 2005: 3. Памятники мирового искусства, т 7, Т 8, М. 1971-1987: 4. Третьяковская галерея, М., 1972. 5. Թորոմանյան Թ., Նյութեր հայկական ճարտարապետության պատմության, հ.1, հ 2, Եր., 1942-1948: 6. Մարտիկյան Ե., Հայկական կերպարվեստի պատմություն, գիրք Ա, Բ, Գ, Դ Եր., 1971-1987:

1. 0304/B42	2. Ուրբանիզմի պատմություն	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2.5 ժամ/շաբ.	5. 10/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել ուրբանիզացման գլոբալ հիմունքները, ուրբանիզացիայի հետազոտությունը, նրա համակարգային մոտեցումը գեոուրբանիստիկայում, քաղաքային բնակչության թվի շարժընթացը և ուրբանիզացման գործընթացները: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել ուրբանիզացման գլոբալ հիմունքները, 2. ներկայացնել ուրբանիզացման գործընթացները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու ուրբանիզացման գլոբալ հիմունքները, 2. նկարագրելու քաղաքային բնակչության թվի շարժընթացը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. դիտարկելու քաղաքային համակարգերի փոփոխությունը, քաղաքային բնակչության թվի շարժընթացը ուրբանիզացիայի համապատկերում, 2. մեկնաբանելու ուրբանիզացիայի տարածքային զարգացման օրինաչափությունները, 3. վերլուծելու Հայաստանի քաղաքային բնակչության թվի շարժընթացը և ուրբանիզացման գործընթացները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում, 3. կատարելու հետազոտական աշխատանքներ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա3. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած կապը: Ա4. Ներկայացնելու և մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու և բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. գեկուցում		

4. ռեֆերատ
5. քննարկումներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ներածություն: Թեմա 2. Նստակյաց բնակավայրի առաջացումը և քաղաքային հեղափոխությունը: Ագրոթաունի գաղափարը: Թեմա 3. Քաղաքագոյացման հիմնական օջախները: Տաճարական քաղաքի ձևավորման փուլերը: Թեմա 4. Ռազմական կայսրությունների և դասական ժամանակաշրջանի քաղաքները: Թեմա 5. Միջնադարյան քաղաքային կենտրոնները Հայաստանում, դրանց հիմնական տիպերը: Թեմա 6. Արևելյան քաղաքն ու դրա առանձնահատկությունները, քաղաքային կյանքը Եվրոպայում: Թեմա 7. Քաղաքագոյացման գործընթացի ընդհանուր օրինաչափությունները, նոր տիպի քաղաքի կառուցվածքը: Թեմա 8. Քաղաքը որպես համակարգ մեծ քաղաքների համակարգում: Թեմա 9. Մեգապոլիս: Թեմա 10. Քաղաքային բնակչության թվի շարժընթացը: Թեմա 11. Նոր քաղաքներ. վերացական գաղափարներ և իրատեսական վիճակներ: Թեմա 12. Հայաստանի քաղաքային բնակչության թվի շարժընթացը և ուրբանիզացման գործընթացները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Մանասյան Մ., Բնակչության աշխարհագրություն, Եր. 2010: 2. Пивоваров Ю., Основы геоурбанистики, М.1999. 3. Бочаров Ю., Производство и пространственная организация городов, М. 1987г, 4. Лаппо Г., Города на пути в будущее М.1987 5. Пивоваров Ю.Л., Основы геоурбанистики / Пивоваров Ю.Л. – М.: Гуманитар. изд. центр «Владос», 1999.

1. 0305/B54	3.Դասական կամ արևելյան լեզուներ. վրացերեն/ադրբեջաներեն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5. 18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին սովորեցնել վրացերեն կամ ադրբեջաներեն գրային ու հնչյունաբանական համակարգերը, ուսուցանել վրացերենով կամ ադրբեջաներենով կարդալու և թարգմանելու տեխնիկան:		
Դասընթացի խնդիրները. 1. զարգացնել բանավոր և գրավոր խոսքը, 2. սովորեցնել վրացերենով կամ ադրբեջաներենով հաղորդակցվել:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. ներկայացնելու վրացերենի կամ ադրբեջաներենի քերականական և ձևաբանական համակարգին բնորոշ հիմնական օրինաչափությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կարդալու և հասկանալու վրացերեն կամ ադրբեջաներեն լեզվով: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետաճող լինելու		

ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարել աշխատանքային թիմ, աշխատել թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. բանավեճեր:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն.</i> (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>2-րդ ընթացիկ քննություն.</i> (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>Ինքնուրույն աշխատանք.</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) <i>Ընթացիկ ստուգումներ</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հնչյունական համակարգը: Ձայնավորները և նրանց արտաբերությունը: Բաղաձայն հնչյունների փոփոխությունները խոսքի մեջ: Թեմա 2. Լեզվի բառային կազմը և բառային հիմնական ֆոնդը: Թեմա 3. Ձևաբանության հիմնական կարգը: Նախադասության շարահյուսական կառուցվածքը՝ պարզ և բարդ նախադասություն:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 2. Գորգաձև Ռ., Հայերեն-վրացերեն զրուցարան, Երևան-Թբիլիսի, 2004: 3. Մովսիսյան Լ., Աղբյուրներն էն դասագիրք, Եր., 2012:	

1. 0304/B54	2. Դեմոկրատիայի պատմություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4.7.5 Ժամ/շաբ.	5.18/0/0	
6.8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել ժողովրդավարության որպես հասարակության կառավարման ձևի ծնունդը, զարգացումը և անկումը անտիկ քաղաքակրթության, մասնավորապես պոլիսային համակեցության համատեքստում, քննության ենթարկել անտիկ ժողովրդավարության ինստիտուցիոնալ կառույցը (քաղաքացիության ինստիտուտ, աշխարհաժողով, պետական խորհուրդ, պաշտոնեություն, դատարաններ և այլն), գաղափարախոսական հենքը, ժողովրդավարության դրսևորումները միջնադարյան Եվրոպայում, դիտարկել «ժողովրդավարություն» հասկացության մշակումը, նրա հարաբերակցումը քաղաքական կառավարման մյուս ձևերի հետ անտիկ և միջնադարյան հասարակական-քաղաքական, իմաստասիրական մտքի ծիրում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու ժողովրդավարությունն իբրև հասարակության կառավարման ձևի առաջացման պատճառները, զարգացման փուլերը Հին Հունաստանում, Հռոմում և միջնադարյան Եվրոպայում, 2. համեմատելու անտիկ և միջնադարյան ժողովրդավարության առանձնահատկությունները, 3. բացատրելու ժողովրդավարական հաստատությունների գործառնությունները, իրավասությունները, դրանց գործառնական ընթացակարգը, 4. սահմանելու անտիկ ժողովրդավարության զարգացման ընդհանուր միտումներն ու առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մասնակցելու ժողովրդավարության վերաբերյալ քննարկումներին, 2. իրականացնելու ինքնուրույն և խմբային աշխատանքներ, միջոլորտային հետազոտությունների վերլուծություն, 3. ներկայացնելու առաջարկներ մասնագիտական ոլորտի աշխատանքների արդյունավետությունը բարձրացնելու վերաբերյալ: գ. քնդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		

1. օգտվելու մասնագիտական գրականությունից, 2. մասնակցելու բազմաբնույթ քննարկումներին, վերլուծելու առկա խնդիրները և գնահատելու դրանց լուծման համար անհրաժեշտ հնարավորությունները, 3. արդյունավետորեն պլանավորելու ժամանակն ու այլ ռեսուրսները, 4. պատրաստելու զեկույցներ, ներկայացնելու հետազոտական աշխատանքների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, 5. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա3. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Ա4. Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. դիդակտիկ նյութերի օգտագործում 4. բանավեճ 5. կլոր սեղան-քննարկում:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ժողովրդավարական կարգի կայացման պատճառները Աթենքում: Ժողովրդավարական հաստատությունները, դրանց համալրման սկզբունքները, գործառնությունները, իրավասությունները, գործառումը Հին Հունաստանում: Թեմա 2. Ժողովրդավարության զարգացման առանձնահատկությունները Հին Հռոմում: Հանրապետական կարգի ճգնաժամի և անկման պատճառները: Հռոմեական ժողովրդավարության պատմական նշանակությունը: Թեմա 3. Ժողովրդավարության զարգացման առանձնահատկությունները Միջնադարյան Եվրոպայում: Թեմա 4. Ժամանակակից ժողովրդավարության մեխանիզմների ամրագրումը 18-րդ դարի վերջին Միացյալ Նահանգներում: Թեմա 5. Ֆրանսիական բուրժուական հեղափոխությունն և դրա ազդեցությունը 19-րդ դարի Եվրոպայի քաղաքականացման և ժողովրդավարացման հիման վրա: Թեմա 6. Արդի ժողովրդավարության տարբերակների կոնսոլիդացումը Ամերիկյան և Ֆրանսիական ժողովրդավարության ձեռքբերումների հիման վրա: Թեմա 7. Ժողովրդավարական ինստիտուտները և քաղաքացիական հասարակությունը արդի դարաշրջանում: Հայաստանը արդի ժողովրդավարության համատեքստում:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Буйчик А.Г., Зайнагабдинова Э.Ч., Сорокина Е.В., История социума и демократии. В 2 кн. Книга 1: Древний мир, Средневековье и эпоха Возрождения /А.Г.Буйчик, Э.Ч.Зайнагабдинова, Е.В.Сорокина; СЗ НИИ КиПН. СПб., 2007. 2. Dunn J., Democracy: a history. Atlantic Monthly Press, 2006 3. Dunn J. Democracy: a history. Atlantic Monthly Press, 2006 4. Keane J. Violence and Democracy. Cambridge University Press, 2004 5. Ober J. Democracy and knowledge: innovation and learning in classical Athens. Princeton University Press, 2008

1. 0304/B44	2. Հայկական հարցը և Հայոց ցեղասպանության պատմություն	3.5 ECTS կրեդիտ
-------------	--	-----------------

4. 7.5 ժամ/շաբ.	5. 18/0/0
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման
8. Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել հայ ժողովրդի պատմության անկյունաքարային նշանակության հիմնախնդրի՝ հայկական հարցի և վերջինիս սերտորեն առնչված Հայոց ցեղասպանության պատմությունը, պարզաբանել թեմայի քաղաքական, մշակութային և բարոյական կարևորությունը, արդիականությունն ու անդրադարձը ներկա տարածաշրջանային քաղաքական գործընթացներում: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել Հայկական հարցի առաջացման, նրա էության, զարգացման փուլերը, 2. վերլուծել հայկական հարցի ուղղությամբ հայ քաղաքական կուսակցությունների ռազմավարությունը և մարտավարությունը, 3. ներկայացնել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման միջազգային գործընթացը:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու Հայկական հարցի առաջացման, նրա էության, զարգացման փուլերի շուրջ պատմագիտության մեջ գոյություն ունեցող իրարամերժ կարծիքները, 2. ներկայացնելու Հայկական հարցի նկատմամբ մեծ տերությունների և միջազգային դիվանագիտության դիրքորոշումը, 3. վերլուծելու Հայկական հարցի ուղղությամբ հայ քաղաքական կուսակցությունների ռազմավարության և մարտավարության փոփոխությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. գնահատելու Հայկական հարցի ու վերջինիս հիմնական փուլերի պատմությունը, 2. մեկնաբանելու Հայկական հարցը՝ իբրև միջազգային քաղաքական հիմնահարցը, 3. մեկնաբանելու և վերլուծելու Հայոց Մեծ եղեռնի պատճառներն ու ունեցած հետևանքները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 2. աշխատելու թիմում:	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ և լուծումներ: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություն 2. զեկուցում 3. բանավեճ:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հայկական հարցի ծագումը և էությունը: Թեմա 2. Հայկական հարցի զարգացման փուլերը: Թեմա 3. Հայ-	

կական հարցի միջազգայնացումը: Թեմա 4. Հայկական հարցը հայ քաղաքական կուսակցությունների ծրագրերում: Թեմա 5. Հայկական հարցը արդի փուլում, նրա բովանդակությունը և լուծման եղանակները: Թեմա 6. Հայոց ցեղասպանության պատճառները: Թեմա 7. Ցեղասպանության իրագործման փուլերը: Թեմա 8. Հայոց ցեղասպանության դասերն ու հետևանքները: Թեմա 9. Միջազգային իրավունքը և ցեղասպանությունը:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Խուրշուդյան Լ., Հայկական հարցը. բովանդակությունը, ծագումը, պատմության հիմնական փուլերը, Եր., 1995: 2. Լազյան Գ., Հայաստան և Հայ Դատ, Եր., 1991: 3. Հայերի ցեղասպանությունը Օսմանյան կայսրությունում. փաստաթղթերի և նյութերի ժողովածու, Մ. Գ. Ներսիսյան խմբ., Եր., 1991: 4. Բարսեղյան Լ., Տարեգրություն Հայոց ցեղասպանության պաշտոնական դատապարտման և ճանաչման /1915-2003/, Եր., 2004: 5. Հայոց ցեղասպանությունը, Եր., 2001:

1. 0304/B54	2. Փիլիսոփայության պատմություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5. 18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել փիլիսոփայական մտքի պատմությունը, որը իբրև գիտություն ուսումնասիրում է փիլիսոփայական մտքի ձևավորման, լինելիության ու զարգացման օրինաչափությունները: Դասընթացի խնդիրները. 1. բացահայտել փիլիսոփայական ուղղությունների, դպրոցների ձևավորման և զարգացման ընթացքը, փիլիսոփայական ուսմունքների ընդհանրություններն ու յուրահատկությունները, 2. ներկայացնել փիլիսոփայական գիտելիքի կապը մյուս գիտությունների, աշխարհայացքի մյուս ձևերի հետ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու փիլիսոփայական մտքի պատմության հինգ խոշոր պատմաշրջանները իրենց ընդհանրությամբ, 2. բացահայտելու փիլիսոփայական մտքի պատմության հինգ խոշոր պատմաշրջանների ինքնատիպությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու փիլիսոփայական ուղղությունների, դպրոցների ձևավորման և զարգացման ընթացքը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույնը(ներ)ը. Մ3. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ5. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. զեկուցում 3. ռեֆերատ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		

Թեմա 1. Փիլիսոփայության պատմության առարկան: Թեմա 2. Հին Արևելքի փիլիսոփայությունը: Թեմա 3. Անտիկ հունական փիլիսոփայություն: Թեմա 4. Դասական շրջանի հունական փիլիսոփայությունը: Թեմա 5. Հելլենիստական դարաշրջանի փիլիսոփայությունը: Թեմա 6. Միջնադարյան փիլիսոփայություն: Թեմա 7. Միջնադարյան փիլիսոփայություն: Թեմա 8. Վերածննդի դարաշրջանի փիլիսոփայությունը: Թեմա 9. Նոր ժամանակի փիլիսոփայությունը: Թեմա 10. Գերմանական դասական փիլիսոփայություն: Թեմա 11. Փիլիսոփայական միտքը 19-րդ դարում: Թեմա 12. 20-րդ դարի փիլիսոփայական ուղղությունները:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Բուրժուական փիլիսոփայությունը իմպերալիզմի նախօրյակին և սկզբին, Եր., 1981: 2. Գաբրիելյան Հ., Հայ փիլիսոփայության պատմություն, Եր., 1980 3. Զաքարյան Ս., Փիլիսոփայության պատմություն, Եր., 2000: 4. Ժամանակակից բուրժուական փիլիսոփայություն, Եր., 1983: 5. Փիլիսոփայության պատմության համառոտ ակնարկ, Եր., 1979:	

1. 0304/B54	2. Պատվամենտարիզմի պատմություն	3.5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ	5. 18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել պատվամենտի՝ որպես պետական իշխանության բարձրագույն օրենսդիր մարմնի և պատվամենտական կարգերի առաջացման ու զարգացման պատմական պայմանները, հետազոտել տարբեր երկրներում պատվամենտի ընդհանրություններն ու առանձնահատկությունները, որոնք վերջնականորեն օրենսդրականորեն ձևակերպվել և ամրագրվել են ժամանակակից երկրների սահմանադրություններում և օրենսդրական ակտերում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու տարբեր երկրներում դասային ներկայացուցչական միապետության օրենսդիր մարմնի ձևավորման ու զարգացման առանձնահատկությունները, 2. սահմանելու այդ երկրների զարգացման քաղաքացիական հասարակությունների ձևավորման առանձնահատկությունները, 3. գիտակցելու ժողովրդավարական գործընթացների շարժընթացը ամերիկյան և եվրոպական հասարակություններում: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մասնակցելու կառավարման համակարգերի վերաբերյալ քննարկումներին, 2. բազմակողմանիորեն վերլուծելու և գնահատելու երկրի կառավարման պատվամենտական ձևերի արդյունավետությունը, 3. իրականացնելու ինքնուրույն և խմբային աշխատանքներ, միջոլորտային հետազոտությունների վերլուծություն, 4. ներկայացնելու առաջարկներ մասնագիտական ոլորտի աշխատանքների արդյունավետությունը բարձրացնելու վերաբերյալ, 5. վերլուծելու Հայաստանում կատարվող պատվամենտական փոփոխությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու մասնագիտական գրականությունից, 2. մասնակցելու բազմաբնույթ քննարկումներին, վերլուծելու առկա խնդիրները և գնահատելու դրանց լուծման համար անհրաժեշտ հնարավորությունները, 3. արդյունավետորեն պլանավորելու ժամանակն ու այլ ռեսուրսները, 4. պատրաստելու զեկույցներ, ներկայացնելու հետազոտական աշխատանքների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, 5. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Ա2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող		

խնդիրներ ու լուծումներ: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական պարապմունք 3. դիդակտիկ նյութերի ցուցադրում 4. բանավեճ 5. կլոր սեղան-քննարկում:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Պառլամենտական համակարգի սկզբնավորումը, ամրապնդումն ու զարգացումը Անգլիայում: Բաժին 2. Պառլամենտական համակարգի սկզբնավորումը, ամրապնդումն ու զարգացումը Ֆրանսիայում: Բաժին 3. Պառլամենտական համակարգի սկզբնավորումը, ամրապնդումն ու զարգացումը ԱՄՆ-ում:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Edited by Tim Carr, Iain Dale, and Robert Waller, The Politicos Guide to the New House of Commons 2015 Profiles of the New MPs and Analysis of the 2015 General Election Results, Biteback Publishing, 2015, 368 p. 2. Roger Awan-Scully, The End of British Party Politics?, Biteback Publishing, ISBN: 9781785903151, 12 April 2018, 208 p. 3. Sophy Ridge, The Women Who Shaped Politics Empowering stories of women who have shifted the political landscape, Hardback, Coronet, ISBN: 978-1473638761, 23 March 2017, 304 p. 4. Helen Jones, How to Be a Government Whip, Biteback Publishing, ISBN: 9781785900624, 18 April 2016, 288 p. 5. Chris Bryant, Parliament: The Biography (II) Volume II: Reform, Hardback, Doubleday, ISBN: 978-0552779968, 4 November 2015, 480 p.		

1. 0304/B54	2. Աշխարհաքաղաքականություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5.18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողների մոտ ձևավորել աշխարհաքաղաքականության բազմաթիվ հիմնախնդիրների նկատմամբ մասնագիտական պատկերացումներ, պատշաճ գիտելիքներ աշխարհաքաղաքական բարդ գործընթացների վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել աշխարհաքաղաքականության հիմնական դպրոցներն ու ուղղությունները, 2. ներկայացնել աշխարհի համընդհանրացումը՝ գլոբալիզացիան, 3. ներկայացնել ՀՀ ռազմավարության հիմնահարցերը և ուղղությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. մեկնաբանելու աշխարհաքաղաքականության հիմունքների տեսական հիմնախնդիրները, 2. ներկայացնելու աշխարհաքաղաքականության որպես գիտության վերլուծության մեթոդաբանական հիմունքները և պատմական հեռանկարները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու աշխարհի համընդհանրացումը՝ գլոբալիզացիայի պատճառներն ու հետևանքները, 2. մեկնաբանելու արդի դարաշրջանի աշխարհաքաղաքական պատկերը,		

3. մեկնաբանելու ՀՀ ռազմավարության հիմնահարցերը և ուղղությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Մ3. Բացահայտելու պատմական հիմնական օրենքների, մարդկային հասարակության զարգացման օրինաչափությունների ու փիլիսոփայական կատեգորիաների միջև եղած օրինաչափ կապը: Բ2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. զեկուցումներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Աշխարհաքաղաքականությունը որպես գիտություն և նրա ձևավորման ու զարգացման հիմնական փուլերը: Թեմա 2. Աշխարհաքաղաքականության հիմնական դպրոցներն ու ուղղությունները: Թեմա 3. Աշխարհի համընդհանրացումը՝ գլոբալիզացիա: Թեմա 4. Աշխարհաքաղաքականությունը գաղափարախոսության և աշխարհայացքային տեսանկյունից: Թեմա 5. Արդի դարաշրջանի աշխարհաքաղաքական պատկերը: Թեմա 6. Մեծ տերությունների աշխարհաքաղաքական շահերը Հարավային Կովկասում: Թեմա 7. Ռուսաստանի Դաշնության աշխարհաքաղաքական շահերը Հարավային Կովկասում և հայ-ռուսական հարաբերությունները հետխորհրդային շրջանում: Թեմա 8. ՀՀ ռազմավարության հիմնահարցերը և ուղղությունները: Թեմա 9. Միջազգային հակամարտությունները և դրանց լուծման ուղիները:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հայաստան 2020. Զարգացման և անվտանգության ռազմավարություն, Երևան, 2002: 2. Հայաստանը փոխակերպվող աշխարհում, ՌԱՀՀԿ, Երևան, 2006: 3. Гаджиев К.С., Введение в геополитик, М., 2001. 4. Гаджиев К.С., Геополитика Кавказа, М., 2003. 5. Нартов Н.А., Геополитика. М., 2003.		

1. 0304/B56	2. Քաղաքակրթությունների տեսություն և պատմություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5. 18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել քաղաքակրթության տեսության պատմությունը, պատմական ճանաչողության ընդհանուր միտումներն ու բովանդակությունը, ծանոթացնել ինչպես քաղաքակրթական գիտակցության, այդպես և քաղաքակրթության տեսության կայացման ու ձևավորման ընթացքին,		

քաղաքակրթական հայեցակարգերի և մեթոդների կիրառմամբ ուսումնասիրել առանձին պատմական դարաշրջանների փոխակերպությունների քաղաքակրթական նախադրյալներն ու հետևանքները: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել քաղաքակրթության տեսության պատմությունը, 2. ներկայացնել քաղաքակրթական գիտակցության, քաղաքակրթական տեսության կայացման ու ձևավորմանը ընթացքը:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. մեկնաբանելու պատմագիտության զարգացման տարբեր փուլերում պատմության և արդիության փոխհարաբերությունների սահմանները, 2. ներկայացնելու Հինարևելյան, Անտիկ, Միջնադարյան, Արդյունաբերական և Հետարդյունաբերական քաղաքակրթությունների տիպաբանությունը, բացատրելու դրանց բովանդակային և հաստատութենական կառուցվածքը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մատնանշելու քաղաքակրթության տեսաբաններից յուրաքանչյուրի տեսության հիմնարար բաղադրիչներն ու առանձնահատկությունները, 2. համադրելու քաղաքակրթական փոխակերպությունների առանձնահատկությունները ժամանակի տարբեր տևողությունների համապատկերում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4.Ներկայացնելու և մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ5.Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. գեկուցումներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Քաղաքակրթությունն իբրև փոխաբերություն, գիտական հասկացություն և հետազոտական մոդել: Թեմա 2. Քաղաքակրթական պատկերացումները Հին Արևելյան երկրներում (Հին Եգիպտոս, Միջագետք, Հին Հնդկաստան, Հին Չինաստան): Թեմա 3. Քաղաքակրթական պատկերացումները Անտիկ դարաշրջանում (Հին Հունաստան, Հին Հռոմ): Թեմա 4. Քաղաքակրթական պատկերացումները Միջնադարում (Բյուզանդիա, Իսլամական աշխարհ): Թեմա 5. «Քաղաքակրթություն» եզրույթի առաջացումն ու քաղաքակրթության տեսության հիմնախնդիրները (Ն. Դանիլսկի, Օ. Շպենգլեր, Ա. Թոյնբի, Ֆ. Բրոդել, Պ. Մորոկին, Ն. Էլիաս, Ս. Հանթինգթոն):
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ստեփանյան Ա., Քաղաքակրթական արժարժումներ (Անհատը, համակեցությունը, ժամանակը), Պատմության հարցեր 2, Եր., 2013. 2. Հովհաննիսյան Ս., Աննալների դպրոցի այլացումը. "Նոր պատմագիտություն": Մաս առաջին: Հետկառուցաբանական հայեցակարգը և պատմության "քանակային" կամ "շարային" ըմբռնումը, Վեմ

համահայկական հանդես, 1 (2012), էջ 62-83: 3. Հովհաննիսյան Ս., Աննալների դպրոցի այլացումը. «Նոր պատմագիտություն»: Մաս երկրորդ: Մտակեցվածքների պատմություն. երեք հարացույց (կառուցվածքային, շարային կամ քանակային և համաբերական), Վեմ համահայկական հանդես, 2 (2016), էջ 27-48: 4. Ионов И.Н., Хачатурян В.М., Теория цивилизаций: от античности до конца XIX в. СПб., 2002. 5. Toynbee J.A., A Study of History, The One-Volume Edition - Illustrated, Published by Oxford University Press, London, 2005.

1. 0304/B54	2. Հռոմեական ժառանգությունը և եվրոպական հանրույթը	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5. 18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել հռոմեական քաղաքակրթության հիմնական բաղադրատարրերը (լատիններեն լեզու, պետական կառույց, իրավունք, մշակույթ, արտադրական և մտահոգվող տեխնոլոգիաներ և այլն) և նրա ազդեցությունը եվրոպական միջնադարյան, նոր և նորագույն քաղաքակրթության նկարագրի վրա: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել եվրոպական քաղաքակրթության սկզբնավորման և զարգացման շրջափուլերը՝ սկսած հռոմեական դարաշրջանից մինչև մեր օրերը, 2. ամբողջացնել համաշխարհային պատմության դասընթացներում ձեռք բերած գիտելիքները եվրոպական պատմության վերաբերյալ: 9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու եվրոպական քաղաքակրթության սկզբնավորման և զարգացման շրջափուլերը՝ սկսած հռոմեական դարաշրջանից մինչև մեր օրերը՝ ըստ հիմնարար պետական, հասարակական կառույցների, տեխնոլոգիաների, մշակութային և կրոնական հարացույցների, 2. մեկնաբանելու եվրոպական ինքնության և պատմական տարբեր շրջափուլերում եվրոպական համընդհանրության տարբեր հարացույցները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. եվրոպան դիտարկելու իբրև միասնական քաղաքակրթական գործընթաց, 2. ամբողջացնելու համաշխարհային պատմության դասընթացներում (Անտիկ պատմության, Միջին դարերի պատմության, Նոր պատմության, Նորագույն պատմության) ձեռք բերած գիտելիքները եվրոպական պատմության վերաբերյալ, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում: 10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4.Ներկայացնելու և մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ5.Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար: 11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ		

3. զեկուցումներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնություն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր) 13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հռոմեական քաղաքակրթության ընդհանուր բնութագիրը՝ պետական, հասարակական կառույց, գաղափարախոսություն, իրավունք, արտադրական տեխնոլոգիաներ, մշակույթ, լեզու, կենցաղավարություն են: Թեմա 2. Հռոմեական տերության ձևավորումը (Ք. ա. II - Ք. հ. III դդ.): Թեմա 3. Հռոմեական խաղաղության հարացույցը: Թեմա 4. Հռոմեական կայսրությունը իբրև միջազգային տարասեռ հարաբերությունների միջավայր: Թեմա 5. Ռոմանականացման գործընթացը Արևմուտքում՝ քաղաքներ, վարչական ապարատ, տեխնոլոգիաներ, լատիներեն լեզու, մշակույթ, հռոմեական ապրելաձև են: Թեմա 6. Ուշ անտիկ դարաշրջան (Ք. ա. 3-7-րդ դդ.): Թեմա 7. Բարբարոսական արշավանքները և հռոմեական քաղաքակրթության կերպափոխությունը: Թեմա 8. Արևմտաեվրոպական քաղաքակրթությունը իբրև հռոմեական և բարբարոսական աշխարհների համաձուլման միջավայր: Թեմա 9. Միջնադարյան քաղաքակրթական կենտրոնները Արևմտյան Եվրոպայում: Թեմա 10. Վաղ պետական կազմավորումները և ժողովուրդների ձևավորման գործընթացը: Թեմա 11. Եվրոպայի քաղաքական միասնության (կայսրության) գաղափարը (Կարլոս Մեծ, Օտտոն Ա): Թեմա 12. Պապականությունը և քրիստոնեական համընդհանրությունը: Թեմա 13. Քաղաքական բազմազանությունը և հոգևոր-մշակութային ընդհանրությունը Արևմտյան Եվրոպայում: Թեմա 14. Վերածնունդը և եվրոպական համընդհանրության նոր հարացույցը: Թեմա 15. Ռեֆորմացիան և եվրոպական համընդհանրության նոր հարացույցը: Թեմա 16. Արդյունաբերական քաղաքակրթությունը (17-րդ դ. - 20-րդ դ. սկիզբ) և հռոմեական ժառանգությունը: Թեմա 17. Հասարակության նորացումը՝ տեխնոլոգիաներ, պետական կառավարման ձևեր (հեղափոխություններ, լուսավորյալ միապետություն, պառլամենտարիզմ), հասարակական միտք են: Թեմա 18. Հետարդյունաբերական քաղաքակրթությունը և հռոմեական ժառանգությունը (20-րդ դ. կեսից մինչև մեր օրերը): Թեմա 19. Եվրամիությունը և եվրոպական համընդհանրության արդի հարացույցը՝ միություն բազմազանության մեջ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Яковец Ю., История цивилизаций, М, 1997. 2. Моисеева Л., История цивилизаций, Ростов на Дону, 2000. 3. Хачатурян В., История мировых цивилизаций с древнейших времен до конца XX века, М., 2004. 4. История Европы, в 8 томах, М. 1988. 5. Шпенглер О., Закат Европы, в 2 томах, М., 1998. 6. Норман Дэвис, История Европы, М., 2005.

1.0304/ B54	2.Հայ ռազմարվեստի պատմություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5.18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7.առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել հայ ռազմարվեստի պատմության առանցքային նշանակություն ունեցող դրվագները: 9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու հայ ռազմարվեստի դրսևորման առանձնահատկությունները, 2. ներկայացնելու հայ ռազմարվեստի պատմության առանցքային նշանակություն ունեցող դրվագները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու հայ ռազմարվեստի առանձնահատկությունները, 2. վերլուծելու հայոց բանակի կազմավորման անհրաժեշտությունն ու դերը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատել թիմում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր:		

Ա2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. գեկուցումներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն.</i> (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>2-րդ ընթացիկ քննություն.</i> (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>Ինքնուրույն աշխատանք.</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) <i>Ընթացիկ ստուգումներ</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Ներածություն. առարկայի նպատակը և խնդիրները: Թեմա 2. Հայկական լեոնաշխարհի առաջին պետական կազմավորումների ռազմարվեստի պատմությունից: Թեմա 3. Ռազմարվեստը Արարատյան թագավորության շրջանում: Թեմա 4. Հայկական ռազմարվեստը Երվանդունիների թագավորության շրջանում: Թեմա 5. Հայ ռազմարվեստը Արտաշեսյան թագավորության շրջանում. Արտաշես 1-ը որպես հայոց բանակի և նոր ռազմական մարտավարության հիմնադիր: Թեմա 6. Հայ ռազմարվեստը Տիգրան Մեծի գահակալության շրջանում: Թեմա 7. Հայ ռազմարվեստը Արշակունյաց թագավորության շրջանում: Թեմա 8. Դրվագներ հայկական ռազմարվեստի դրսևորումներից 5-6-րդ դարերում: Թեմա 9. Հայ ռազմարվեստի դրսևորման ձևերը արաբական տիրապետության շրջանում: Թեմա 10. Բագրատունիների թագավորության հայ ռազմական արվեստը: Թեմա 11. Ջաքարյանների իշխանապետությունը և հայկական ռազմարվեստը: Թեմա 12. Կիլիկյան հայկական իշխանության և թագավորության շրջանի հայ ռազմարվեստի դրսևորման առանձնահատկությունները: Թեմա 13. 1722-1730թթ. Արցախի և Սյունիքի ապստամբության շրջանի հայ ռազմարվեստը: Թեմա 14. 19-րդ դարի վերջի և 20-րդ դարի սկզբի հայ հայդուկային կռիվների մարտավարությունը: Թեմա 15. Հայկական կամավորական շարժումները որպես ռազմարվեստի դրսևորման յուրահատուկ ձև: Թեմա 16. Հայաստանի առաջին հանրապետության շրջանի հայոց բանակի ռազմական արվեստը 1918թ. /մայիս-1920թ. նոյեմբեր/: Թեմա 17. Հայկական զինվորական կազմակերպությունների ռազմարվեստի առանձնահատկությունները խորհրդային ժողովուրդների Հայրենական Մեծ պատերազմի շրջանում: Թեմա 18. Արցախյան ազգային ազատագրական պայքարը և հայկական ռազմարվեստի էվոլյուցիոն զարգացումը 1991-1994թթ.: Թեմա 19. Հայոց բանակի կազմավորման գործընթացը Հայաստանի երրորդ հանրապետության շրջանում:		
Գնահատման մեթոդները. Նախատեսված 2 ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր:		
14. Հիմնական գրականության ցանկը 1. Սարգսյան Ս., Հայ ռազմական արվեստի պատմություն», «Հայաստան» հրատ., Երևան 1969: 2. Մեր հաղթանակները, հ. Ա, Երևան, «Նորավանք», ԳԿՀ, 2008: 3. Մեր հաղթանակները, հ. Բ, Երևան, «Նորավանք», ԳԿՀ, 2009: 4. Մեր հաղթանակները, հ. Գ, Երևան, «Նորավանք», ԳԿՀ, 2011: 5. Մեր հաղթանակները, հ. Դ, Երևան, «Նորավանք», ԳԿՀ, 2012:		

1. 0304/B54	2. Նոր և նորագույն ժամանակների սոցիալ-քաղաքական պատմություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5. 18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին լիարժեք գիտելիքներ տալ նոր և նորագույն ժամանակաշրջանների		

սոցիալական և քաղաքական գործընթացների մասին: Դասընթացի խնդիրները. 1. ներկայացնել 16-19-րդ դարերի բուրժուական ու բուրժուադեմոկրատական հեղափոխությունները, 2. ներկայացնել նորագույն հասարակություններում ընթացած սոցիալական և քաղաքական իրադարձությունները:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու 16-19-րդ դարերի բուրժուական ու բուրժուադեմոկրատական հեղափոխությունների հետևանքով Ռուսաստանում, Արևմտյան Եվրոպայում և Հյուսիսային Ամերիկայում տեղի ունեցած հասարակական կարգի փոփոխությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու նորագույն հասարակություններում ընթացած սոցիալական և քաղաքական իրադարձությունները, 2. վերլուծելու նոր և նորագույն ժամանակաշրջանների միջազգային իրադրությունը, քաղաքականությունը և քաղաքական ինստիտուտների գործունեությունը: գ. ընդհանրական/հոփսանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացահայտելու առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնել խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3.Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարել աշխատանքային թիմ, աշխատել թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար: Գ5.Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Անգլիական բուրժուական հեղափոխությունը: Թեմա 2. 18-րդ դարի ֆրանսիական մեծ հեղափոխությունը և կապիտալիզմի հաստատումը Եվրոպայում: Թեմա 3 Միջազգային հարաբերությունները Եվրոպայում 19-րդ դարում: Թեմա 4. 1848-1849 թթ. բուրժուադեմոկրատական հեղափոխությունները Եվրոպայում և քաղաքական նոր իրողությունները: Թեմա 5. Ռազմա-քաղաքական բլոկները Եվրոպայում 19-րդ դարի վերջին և 1-ին աշխարհամարտի տարիներին: Թեմա 6. Ռուսաստանը 20-րդ դարի սկզբին և Ռուսաստանի քաղաքական զարգացման առանձնահատկությունները: Թեմա 7. 2-րդ աշխարհամարտը և միջազգային քաղաքական գործընթացները: Թեմա8. ԽՍՀՄ փլուզումը և «Սառը պատերազմի» ավարտը. միջազգային հարաբերությունները 21-րդ դարի սկիզբ:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.

2. Пономарев, М., История стран Европы и Америки в новейшее время, М. 2006. 3. Системная история международных отношений, т. 1, 2, под ред. А. Богатурова, М. 2007. 4. Международные отношения и внешняя политика СССР, сборник документов (1871-1957гг.), М., 1957. 5. Авторитаризм и демократия в развивающихся странах, М. 1996. 6. Алексеева Т., Современные политические теории, М. 2000. 7. Арах М., Европейский Союз: введение политического объединения, М. 1998.

1.0304/ B54	2.Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի քաղաքակրթություն, Այսրկովկասի հնագիտություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5.18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7.առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի հնագիտական մշակույթում լուսաբանել Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի հնագիտական մշակույթների ուսումնասիրության պատմությունը:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. վերհանել այդ մշակույթների ծագումնաբանությանը, զարգացմանը, փուլաբաժանմանը և ժամանակագրությանը վերաբերող հարցերը		
2. ներկայացնել Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի հնագիտական մշակույթների զարգացման ընդհանուր օրինաչափությունները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի ներկայացնել Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի հնագիտական մշակույթների՝ նեոլիթերկաթի դար ընկած շրջանի հիմնախնդիրները,		
2. բնորոշելու Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի հնագիտական մշակույթները,		
3. ներկայացնելու Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի հնագիտական մշակույթների ընդհանուր օրինաչափությունները		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. բնորոշելու, դաստիարակելու և ժամանակագրելու Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի հնագիտական մշակույթների զանգվածային նյութը,		
2. դաշտային պայմաններում կատարելու Ք.ա. III-II հազ. հուշարձանների հետազոտություններ՝ ըստ հայաստանյան նյութի,		
3. տիպաբանելու պեղածո նյութը՝ ըստ հայաստանյան նյութի:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը,		
2. աշխատելու թիմում		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր:		
Ա2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ:		
Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում:		
Գ2.Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն		
2. քննարկումներ		
3. ցուցադրական նյութի դիտում,		

4. գեկուցումներ, 5. աշխատանք պեղածո նյութերի հետ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ քննություն.</i> (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>2-րդ ընթացիկ քննություն.</i> (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) <i>Ինքնուրույն աշխատանք.</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) <i>Ընթացիկ ստուգումներ</i> (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Առաջավոր Ասիայի և Կովկասի հնագիտական մշակույթների ուսումնասիրության պատմությունը: Թեմա 2. Բնակչության և լանդշաֆտային պայմանները Առաջավոր Ասիայում և Կովկասում: Թեմա 3. Նեոլիթյան ու Էնեոլիթյան բնակավայրերը և թաղման ծեսը: Թեմա 4. Բրոնզեդարյան և երկաթեդարյան բնակավայրերը և դամբարանադաշտերը: Թեմա 5. Այսրկովկասը և Հին Առաջավոր Ասիան: Հայաստանը և Հին Առաջավոր Ասիան: Թեմա 6. Մշակութային հարաբերությունների դինամիկան վաղ երկրագործական, բրոնզեդարյան և երկաթեդարյան հասարակություններում ու հինարևելյան ժողովուրդների արդի ինքնության խնդիրը:
13. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>1-ին ընթացիկ ստուգում.</i> գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով: <i>2-րդ ընթացիկ ստուգում.</i> (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով) <i>Ինքնուրույն աշխատանք.</i> (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 3 միավոր արժեքով) <i>Ընթացիկ ստուգումներ</i> (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր)
14. Հիմնական գրականության ցանկը 1. Եսայան Ս.Ս. 1992, Հայաստանի հնագիտություն, Երևան: 2. Խնկիկյան Օ.Ս. 2009, Հայաստանի հնագիտություն, Երևան: 3. Кушнарева К.Х. 1993, Южный Кавказ IX-II тыс. до. н. э., Санкт Петербург. 4. Массон В.М 1989, Первые цивилизации, Москва. 5. Меллаарт Дж. 1982, 5. Древнейшие цивилизации Ближнего Востока, Москва. 6. Burney Ch., Lang D. 1971. 6. The peoples of the hills, London. 7. Burney Ch. 1977, From village to empire, Oxford. 8. Roaf M. 1990, Cultural atlas of Mesopotamia and the Ancient Near East, Oxford. 9. Steadman S., McMahon G . (ed.) 2011, Oxford Handbook of Ancient Anatolia, Oxford. 10. Van de Mierop M. 2006, History of the Ancient Near East: ca. 3000-323 B.C., Oxford.

1.0304/ B54	2.Սփյուռքի պատմության հիմնահարցեր	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5.18/0/0	
6. 8-րդ կիսամյակ	7.առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել հայկական արտագաղթերի, գաղթօջախների, համայնքների և սփյուռքի առաջացման պատմությունը: Դասընթացի խնդիրները. 1. վերհանել Հայկական արտագաղթերի, գաղթօջախների, համայնքների, սփյուռքի առաջացման պատճառները 2. ներկայացնել Սփյուռքի կազմակերպական ու վերափոխման հիմնահարցը		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու Հայկական արտագաղթերի, գաղթօջախների, համայնքների, սփյուռքի առաջացման հիմնախնդիրները, 2. ներկայացնելու Հայկական սփյուռքի աշխարհագրությունը, տեղաբաշխումն ու թվակազմը բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու Մերձավոր ու Միջին Արևելքի հայկական սփյուռքում տեղի ունեցած իրադարձությունները, 2. մեկնաբանելու Խորհրդային Հայաստանի ներգաղթի հիմնախնդիրները:		

գ. Ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 2. աշխատելու թիմում		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Ա2. Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ: Բ7. Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքներ՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2. Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. ցուցադրական նյութի դիտում, 4. զեկուցումներ, 5. աշխատանք պեղածո նյութերի հետ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Հայկական արտագաղթերը, գաղթօջախներ, համայնքներ, սփյուռք: Թեմա 2. Հայկական սփյուռքի աշխարհագրությունը, տեղաբաշխումն ու թվակազմը: Թեմա 3. Սփյուռքի կազմակերպական ու վերափոխման հիմնահարցը: Թեմա 4. Սփյուռքի հետ աշխատանքները համակարգող պետական մարմինները: Թեմա 5. Հայաստան- Սփյուռք գործակցությունը. պատմություն և արդիականություն: Թեմա 6. Համահայկական ու բարեգործական կառույցները, կազմակերպությունները: Թեմա 7. Մերձավոր ու Միջին Արևելքի հայկական սփյուռքը: Թեմա 8. Հետխորհրդային տարածքի հայկական սփյուռքը: Թեմա 9. Հյուսիսային ու Հարավային Ամերիկաների հայկական սփյուռքը: Թեմա 10. Եվրոպայի հայկական համայնքները: Թեմա 11. Սփյուռքի դիմագրաված մարտահրավերները: Թեմա 12. Ներգաղթը Խորհրդային Հայաստան. հայրենադարձության հիմնահարցը ներկայում:		
6. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ ստուգում. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ ստուգում. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 5 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 3 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր)		
14.Հիմնական գրականության ցանկը 1. Ղանալանյան Ս., Հայկական սփյուռքի պատմության որոշ հիմնախնդիրներ, Եր., 2021: 2. Հայ Սփյուռք հանրագիտարան, Եր., 2003: 3. Ալպոյաճյան Ա., Պատմութիւն հայ գաղթականութեան, հատոր 1, Կահիրե, 1941.		

1.0304/ B54	2.Անցումային շրջանի ազգաբանություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 7.5 ժամ/շաբ.	5.18/0/0	

6. 8-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման
8. Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել անցում /տրանզիտ/, անցումային փուլ, անցումային հասարակություններ հասկացությունները, դիտարկել անցումային գործընթացների տնտեսական, սոցիալական, քաղաքական ու մշակութային հիմքերը, լուսաբանել արդի անցումաբանության հիմնական տեսությունները, մեթոդաբանությունն ու առանձին անցումային հասարակությունների ուսումնասիրության հիմնախնդիրները, առանձին դիտարկել ԽՍՀՄ փլուզումից հետո անցման գործընթացները՝ անցումը նոր տնտեսական հարաբերությունների ու սոցիալ-մշակութային իրողությունների, ինչպես նաև ներկայացնել անցումային շրջանի հայ հասարակության ազգաբանական, մշակութաբանական ընդհանուր բնութագիրը::	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու անցում, անցումային շրջան, անցումային հասարակություններ, անցումաբանություն/տրանզիտոլոգիա հասկացությունների ու գիտակարգերի բնութագիրը, արդի գիտությունում ընդունված հիմնական տեսական ու մեթոդաբանական հարցադրումները, 2. դասակարգելու, տիպաբանելու և մարդաբանության դիտանկյունից վերլուծել անցումային հասարակությունների հիմնախնդիրները, և, հատկապես, դրանց ազգաբանական-մշակութաբանական առումները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. արդի մարդաբանության տեսական-մեթոդաբանական մոտեցումների օգնությամբ վերլուծելու հայ հասարակության սոցիալ-մշակութային, էթնիկ և մարդաբանական բնութագիրը անցումային փուլում, հիմնական համալիրների ու ենթահամալիրների փոխակերպումների պատճառները, 2. ինքնուրույն նախագծելու, իրականացնելու անցման ազգաբանության վերաբերյալ փոքր հետազոտություններ, մշակելու և փորձարկելու հիմնական հետազոտական գործիքները, 3. ստացած գիտելիքները հանրայնացնելու փոքր ներկայացումների, գիտական զեկուցումների ձևով, 4. անցումային շրջանի հասարակությունները դիտարկելու կիրառական ազգաբանության դիտանկյուններից, մշակելու և ներկայացնելու անցումային հասարակությունների վերաբերյալ ուսումնասիրություններ, իրականացնելու առաջարկություններ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, 4. աշխատելու թիմում	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Ա2.Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրության ներկայացնելու և բացահայտելու պատմագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, առանձին բարդություն չներկայացնող խնդիրներ ու լուծումներ: Բ7.Վերլուծելու մասնագիտական խնդիրները ու պատմական գործընթացները, գտնելու խնդիրների լուծման ճանապարհները, օգտագործելով մասնագիտական և այլ դասընթացներից ստացված գիտելիքները՝ բանախոսելու ու բանավիճելու ակադեմիական միջավայրում: Գ2.Պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար 3. քննարկումներ 4. ցուցադրական նյութի դիտում, 5. զեկուցումներ,	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննություն. (գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) 2-րդ ընթացիկ քննություն. (բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով)	

Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Անցումաբանությունը/տրանզիտոլոգիան որպես սահմանային գիտակարգ. ձևավորումը, հիմնական հասկացությունները, տեսություններն ու մեթոդները: Թեմա 2. Անցումը որպես սոցիալ-մշակութային գործընթաց. փոփոխություն, փոխակերպում, ադապտացիա և դիմադրություն: Թեմա 3. Մշակույթների անցումային հասարակություններում. դիմադրություն, փոխակերպում, հակազդեցություն: Թեմա 4. Հասարակությունների վարքը անցումային փուլում. առաջընթաց, հետընթաց, ընկալումներ ու հիմնավորումներ: Թեմա 5. ԽՍՀՄ փլուզումը՝ որպես 20-րդ դարի խոշորագույն սկիզբ. համակարգի կազմալուծում թե փոխակերպում: Թեմա 6. Անցման հիմքերը Հայաստանում. պատմություն, խորհրդային ժառանգություն, ազգայնություն, արևմուտք. սինթեզ թե վակուում: Թեմա 7. Հայ հասարակությունն ու մշակույթը անցման փուլում. բախումների, փոխակերպումների ու ադապտացիայի փոխհարաբերակցության խնդիրները:
14. Հիմնական գրականության ցանկը 1. Գաբրիելյան Մ., Հայկական ընտանիքն անցումային շրջանում, Եր., 2005: 2. Антропология социальных перемен. Исследования по социально-культурной антропологии, сб. статей, (отв. ред. Э. Гучинова, Г. Коварова) М., 2011. 3. Mickiewicz T., Economic Transition in Central Europe and the Commonwealth of Independent States, Palgrave Macmillan, 2005. 4. Herrschell T., Global Geographies of Post-Socialist Transition: Geographies, Societies, Policies, Routledge, Taylor & Francis group, 2007.

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՅԼ ՄՈԴՈՒԼՆԵՐ

1. 0304/B60	2. Մասնագիտական պրակտիկա	3. 6 ECTS կրեդիտ
6. 10-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Մասնագիտական պրակտիկայի նպատակն է՝ Ուսանողներին հնարավորություն տալ • հնարավորություն ընձեռել ակադեմիական ուսուցման ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքները կիրառել գործնականում՝ աշխատանքային միջավայրում, • ամբողջացնել ակադեմիական գիտելիքները և մասնագիտական հմտությունները, • զարգացնել մասնագիտական աշխատանքային հմտությունները, • ծանոթանալ պոտենցիալ գործատուներին, • ձեռք բերել աշխատանքային փորձ, • ձեռք բերել անհրաժեշտ տեղեկույթ ավարտական աշխատանքների կատարման համար:		
9. Մասնագիտական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները աշխատանքային գործընթացներում, 2. կատարելու գործնական-աշխատանքային առաջադրանքներ, 3. ստուգելու սեփական գիտելիքները, 4. հավաքելու մասնագիտական տեղեկույթ ավարտական աշխատանք գրելու համար: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ. 1. կատարելու ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքներ և առաջադրանքներ, 2. աշխատելու թիմում, 3. հաղորդակցվելու մասնագիտորեն:		
10. Մասնագիտական պրակտիկան ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4.Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1.Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ6.Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ1.Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցել բանավոր և գրավոր		

խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում, 2. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբար՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:
13. Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից. 1. նախապատրաստման 2. իրագործման 3. ավարտման:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում

1. 0304/B57	2. Ուսումնական պրակտիկա	3. 4 ECTS կրեդիտ
6. 6-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբար	
8. Ուսումնական պրակտիկայի նպատակն է՝ Ուսանողներին հնարավորություն տալ • հավաքագրել, դասակարգել, վերլուծել, համադրել և գնահատել պրակտիկայի օբյեկտներին վերաբերվող մասնագիտական տեղեկություններ, • կատարել խմբային, անհատական, կազմակերպչական աշխատանքներ, • ընդլայնել ու զարգացնել մասնագիտական աշխարհայացքը, հմտություններն ու կարողությունները:		
9. Ուսումնական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ներկայացնելու պատմամշակութային հուշարձաններն ու թանգարանային նմուշները, 2. ուսումնասիրելու պրակտիկայի օբյեկտների ներքին և արտաքին միջավայրերը, 3. ստուգելու սեփական գիտելիքները: բ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կատարելու ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքներ և առաջադրանքներ, 2. կատարելու թիմային աշխատանք, 3. հաղորդակցվելու մասնագիտորեն:		
10. Ուսումնական պրակտիկան ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա4. Ներկայացնելու ու մեկնաբանելու մարդկային քաղաքակրթության ծագման, հասարակական հարաբերությունների սկզբնավորման օջախները, դրանց գործընթացները և օրինաչափությունները: Բ1. Ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու հայոց և համաշխարհային պատմության բազմաթիվ հարցեր: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցել բանավոր և գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ3. Գիտակցելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինելու ժողովրդական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: Գ4. Կառավարելու մասնագիտական գործառնություններ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դիտողական դասախոսություն, 2. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում, 3. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարք՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:
13. Ուսումնական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից. 1. նախապատրաստման 2. իրագործման 3. ավարտման:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում:

1. 0304/B61	2. Ավարտական աշխատանք	3. 20 ECTS կրեդիտ
6. 10-րդ կիսամյակ	7. Առանց ընթացիկ քննության գնահատման	
8. Ավարտական աշխատանքի նպատակն է՝ արտացոլել տվյալ մասնագիտության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծումներ առաջադրելու հմտությունները:		
9. Ավարտական աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i> 1. բացահայտելու ավարտական թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ, հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ: <i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i> 1. ձևակերպելու գիտական խնդիրներ, 2. կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար: <i>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i> 1. աշխատելու ինքնուրույն, 2. մտածելու մասնագիտորեն և քննադատաբար:		
10. Ավարտական աշխատանքը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Ա2. Ներկայացնելու պատմության գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները: Բ3. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հնագիտական և ազգագրական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու պատմությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում պատմական փաստերի նկատմամբ: Բ4. Համադրելու պատմագիտական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության հետ, հիմնավորելու պատմական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանական արդյունավետությունը: Բ6. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու պատմաբանի մասնագիտական գործունեություն: Գ1. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշդ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: Գ2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ5. Տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. Խորհրդատվություններ/ուղղորդում		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Տե՛ս «ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ»-ը:		
13. Ավարտական աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից. 1. թեմայի որոշում և հաստատում 2. հետազոտություն		

3. արդյունքների համակարգում 4. նախապաշտպանություն 5. աշխատանքի կազմում 6. պաշտպանություն:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ: (Հաստատված է 25.12.2020թ. ԵՊՀ ԻՄ ԳԽ)